

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

20
динара

БРОЈ

1573

19. 2. 1982 • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLIII

Ripley

Веровати или не!

ВАНДА БОРК

из Сангера, у Калифорнији,
(САД)
за три године стањила
је своју тежину са 270 кг
на 69,5 кг.

КАДА

у хотелу "Финабара" на јапан-
ском полуострву избу је у обли-
ку кокошке феникс.
израђена је од чистог злата
и тешка је 150 килограма.

БАХАМСКИХ ОСТРВА

укупно има 700,
а само 35 је
некасељено.

НА ПЕЧАТУ

Френсиса Гаттона
(1822-1911)
зачетника модерне
антропометрије, би-
ли су отиснути ње-
гови отисци прс-
тица.

ШАХ ЈАНАН

(1592-1666)

пети индијски мо-
гул, да би био си-
гуран да неће бити
претендента на
његов престо, убио
је своју браћу
и све мишке чла-
нове њихових
породица.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● крајем прошлог века бри-
тански научник Самјуел Харн
тврдио је да прекомерно слуша-
ње клавирске музике и виолине
изазива опадање косе.

● на Шар-планини живи пче-
ла која има најдужу рилицу у
Европи — седам милиметара. То
јој омогућава да лакше сакупља
нектар.

● у Сједињеним Америчким
Државама онедавно се продају
рукавице од хартије намењене
онима који воле да једу пиле-
тину рукама, а не желе да их
умасте.

● америчка филмска глумица
Ракел Велч постигла је прави
рекорд у ексцентричности. У
врту своје виле изградила је
два базена: један за себе, у об-
лику гитаре, и други, у облику
кости — за свог пса.

● према тврђењу једног лека-
ра са Универзитета у Мерилен-
ду (САД) причљивци би морали
мало да „скрате језик“ јер, ка-

ко су показала његова истра-
живања, прекомерно причање
може да повећа крвни прити-
сак чак за 15—50 посто.

● недавно је израђен пројекат
за оживљавање Мртвог мора у
коме је због великог процента
соли живот немогућ. Према о-
вом пројекту изградиће се ка-
нал у дужини од око 100 кило-
метара који ће ово море пове-

живати са Медитераном. Вода
из Средоземног мора не би само
смањила салинитет Мртвог мо-
ра већ би повећала и ниво воде
који сада опада за 60 см го-
дишње.

● лекари Д. Ага, О. Габриел и
Ф. Абдулах, с Универзитета у
Вирџинији (САД), недавно су
код једног пацијента открили
два потпуно одвојена пробавна
тракта који раде сваки за себе

без икаквих сметњи. Од 1617.
па до данас, у медицинској ли-
тератури забележено је 88 слич-
них случајева, али ни код јед-
ног пацијента, сем код овог по-
следњег, нису били заступљени
сви органи у оба тракта — од
једњака до дванаестопалачног
прева.

● једна шведска компанија за
осигурање живота недавно је
одлучила да осигураницима
пушачима повећа таксе. Пошто
је код пушача смртност већа
компанија је била принуђена
да нађе своју финансијску ра-
чуницу.

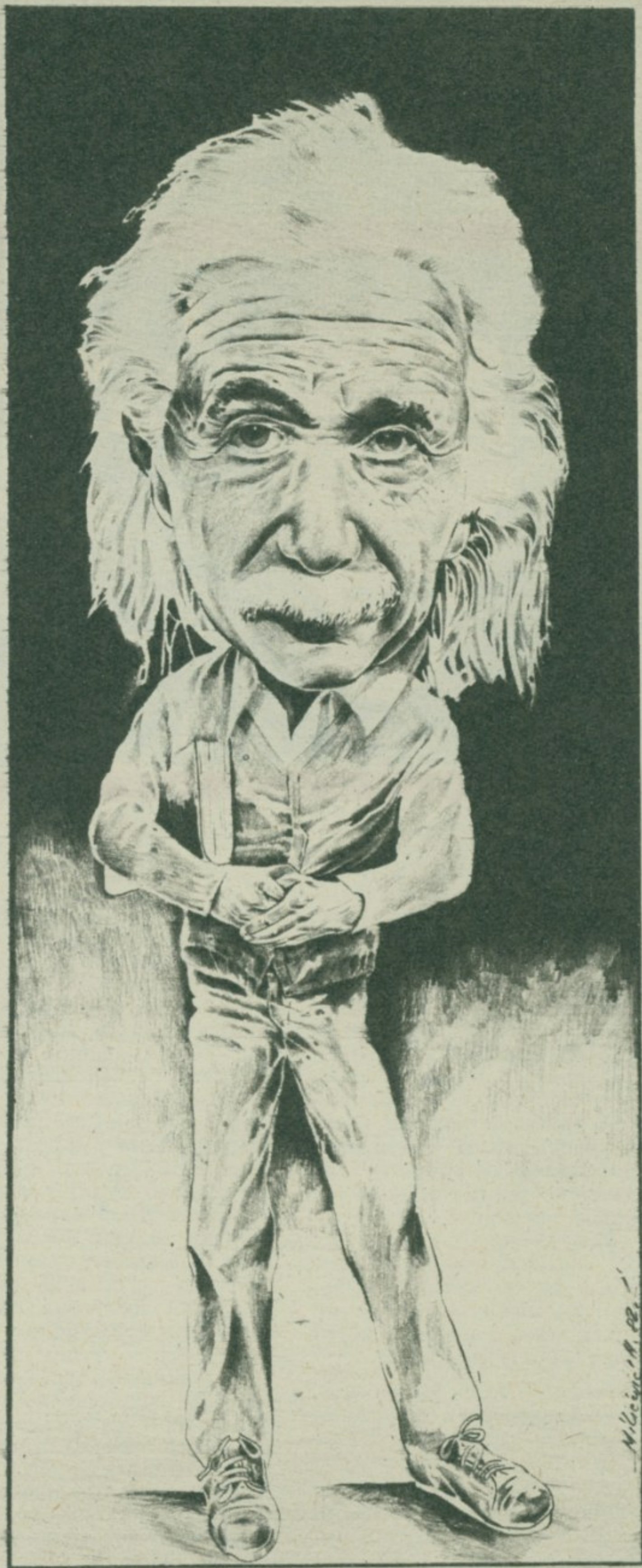

ВИНСТОН ЧЕРЧИЛ (1874 — 1965) Будући најпознатији члан веома угледне породице у младости је остављао утисак таквог глупака да се отац прибојавао како неће бити способан да зарађује за живот. Черчил је као дете био хиперактиван и уживао је у историји и књижевности али није хтео ни да чује за латински, грчки и математику — предмете којима се придавао далеко већи значај. У средњој школи је испрва био најгори, али се у идуће четири године нешто поправио. На пријемном испиту за више школовање у чувеној академији Сандхерст два пута је пао, па су га уписали на посебан курс за спремање лоцих ђака из добрих породица. При трећем покушају положио је испит и отада за њега није било несавладивих препрека.

ЧАРЛС ДАРВИН (1809 — 1882) је похађао школу чувену по класичном образовању, али се у њој показао тако лоше да му је отац говорио: „Тебе ништа не занима осим стрелаштва, паса и хватања пацова. Обрукаћеш и себе и породицу!“ После очајно слабог успеха на студијама медицине на универзитету у шкотском граду Единбургу Дарвин је таворио у Кембриџу док 1831. није, понет природњачким жаром, кренуо на пловидбу бродом „Бигл“. Од тог путовања Дарвин је направио једну од највећих научних експедиција у историји сакупивши материјал на основу којег је касније поставио теорију о еволуцији.

ТОМАС А. ЕДИСОН (1847 — 1931) његова необична радозналост док је био мали ни на кога није оставила утисак осим на мајку која је увек била попустљива и пуна разумевања. Први учитељ рекао је да је „смушен“, отац је био убеђен да му је син глуп, а каснији наставници предсказивали су да „од њега никада неће испасти ништа“. Међутим, захваљујући мајчином залагању, Едисон је пре времена научио да чита и убрзо је почео да смишља практичне изуме. Касније ће патентирати преко хиљаду проналазака од непроцењиве вредности за човечанство.

ПАУЛ ЕРЛИХ (1854 — 1915) био је увек лош ђак, а највише је мрзео испите. Али, имао је дара за рад с микроскопом и захваљујући томе провукао се кроз школу и поред слабих писмених

састава и усмених испита. Уз помоћ свог нарочитог дара развио је дисциплину хемотерапије која му је 1908. године донела Нобелову награду за медицину.

АЛБЕРТ АЈНШТАЈН (1879 — 1955) Његови очајни родитељи мислили су да је син умно заостао јер је до девете године муцао а потом на питања одговарао тек после подужег размишљања. У средњој школи је из свих предмета, осим математике, показао катастрофалне резултате, па му је један наставник саветовао да се испише рекавши: „Од тебе, Ајнштајне, никад неће бити вајде!“. На Политехнички институт у Цириху уписао се са годину дана закашњења јер није из прве положио пријемни испит. Кад је успео да дипломира, тешко му је полазило за руком да нађе и задржи посао. У међувремену је формулисао прве мисли о теорији релативности.

ХЕНРИ ФОРД (1863 — 1947) се провукао кроз школу с минималном способношћу читања и писања мада му је пошло за руком да запамти неке књижевне епиграме из једног уџбеника. Међутим, већ од најранијег доба веома је падала у очи његова способност да проникне у рад машина. Будући краљ аутомобила с љубављу је оправљао алатке на очевом имању и забављао школске другове градећи воденичне точкове и парне машине.

ХАЈНРИХ ХАЈНЕ (1797 — 1856) Упркос мајчином савету да „пуно учи и држи се скромно како другима не би личио на магарца“, будући песник

трновито се провлачио кроз фрањевачку мушку школу коју је похађао нарочито подбацујући у језицима. Будући понос немачке поезије граматичку матерњег језика је слабо знао, а није се боље сналазио ни у запетљаним коњугацијама и деклинацијама француског, латинског и грчког.

ИСАК ЊУТН (1642 — 1727) — Човек који се данас сматра једним од највећих умова свих времена у младости је мало обећавао. Био је леништина и волео је да петља с техником. Дозволили су му да настави школовање само зато што се показао безнадежан у управљању породичним имањем. По повратку у школу вратили су га поново у најнижи разред али се он тада нагло пренуо из летаргије захваљујући тучи с неким школским силедијом која му је подигла углед међу друговима. Много година касније његови радови из математике и физике револуционисали су научну мисао.

ПАБЛО ПИКАСО (1881 — 1973) Највећи сликар модерног доба у школи је споро напредовао одбијајући да се бави било чиме осим сликањем. Када га је отац у десетој години исписао из школе, једва је знао да чита и пише. Приватни учитељ плаћен да га припреми за средњу школу убрзо је дигао руке пошто је Пикасо упорно одбијао да се заинтересује за математику. Пријемни испит за уметничку школу положио је савршено, али је школу ускоро напустио због досаде. Потом је сам проучавао сликарство у Мадриду и Паризу, а и све остало урадио је без туђе помоћи.

НИШТА ОД ТЕБЕ, АЈНШТАЈНЕ!

Вундеркинди рано цветају, понекад већ око двадесет пете увену, чешће целог живота дају извештај допринос науци или уметности. За разлику од њих прави генији, они који мењају свет, не морају да буду бриљантна деца.

БАКОМО ПУЧЕНИ (1858 — 1924) Творац опера „Тоска“, „Боеми“ и „Мадам Батерфлај“ рођен је у породици црквених музичара и очекивало се да ће наставити традицију. Али, он је био крајње неамбициозан. Учио је трајавао па је чак и први учитељ музике неопозиво закључио да Бакомо нема нимало дара. На срећу, следећи је нашао пут до његове „жице“ и Пучени се отада сав предао музици.

ЦЕМС ВАТ (1736 — 1819) Целог живота патио је од мигрене. Као дете био је нежан и другови су га шиканирали док је, што се тиче учења, важио за „глупог и неспособног“. У тринаестој години одједном се заинтересовао за геометрију чему је уследио брз интелектуални развој. Цемс Ват је усавршио парну машину и тиме допринео индустријској револуцији.

АРТУР ВЕЛЗЛИ, ПРВИ ВОЈВОДА ОД ВЕЛИНГТОНА (1769 — 1852) Као спутано четврто дете у породици изузетно способних људи учио је тако добро да га је мајка исписала из најугледније енглеске средње школе Итона како би уштедела новац за образовање његове млађе браће. Још годину дана давао му је приватне часове један правник, али је Велзли за то време испољавао само изванредан дар за свирање виолине. У очајању мати га је усмерила ка војној каријери закључивши „да је добар само за топовско месо“. На несрећу по Наполеона, кога ће касније потући код Ватерлоа. Велзли се с таквим жаром бацио на војне науке да је доспео на чело британске армије прочувши се као Гвоздени војвода.

ЕМИЛ ЗОЛА (1840 — 1902) На пријемном испиту за Сорбону положио је писмени испит из математике и природних наука, али је пао на усменом и на испиту из књижевности! Није могао да се сети датума смрти Карла Великог, јадно је протумачио један немачки текст и некако је успео да не схвати наравоученије неке сасвим просте басне. Његов покушај да се упише на универзитет у Марсеју два месеца касније завршио се још већим поразом: писмени му је био тако лош да није ни стигао до усменог. Свом пријатељу сликару Полу Сезану написао је писмо у коме се пожалио да је потпуна незналица. Емил Зола је касније написао „Нану“ и друге романије којима је стекао славу и био је зачетник натуралистичког правца у књижевности.

Б. Д.

СЕЋАЊЕ НА ДЕТИЊСТВО

КРЛЕЖКА

„Мали матурант“ у горњоградској гимназији 20. јуна 1907. године.

М оја бака, која је „хотела да в школу пред Четрдесетосмом“, била је слободна од сваке илирске, аграмерске штокавске хрватштине. Њен језик био је много пластичнији и богатији од онога што данас памтим или што ми се тако причињава да памтим. А свакако памтим, јер сјећајући се не измишљавам или барем настојим да то не чиним, тако да су ови цитати само биједни одломци онога како је знала да се изрази.

Крух, на примјер, био је у њеној фрази: „Чрни крух, прости, кметски, кај га ни пес полапсати штел не би... Маслен папрењак ал пак медањак, где га нече в пожирак — је бедак. Крухар круха меси, дечец, добер јеси. Крухар крухе смуди, дечец, добар буди!“ ... „С коња човек гдагда и на задњицу опадне“.

БАБИЛОНСКА ЗМЕШАНИЦА

И тако посвуда у свом „Дневнику“, велики геније Мирослав Крлежа најмање говори о себи. Он снима људе, време, околину у којој је растао, која је од њега стварала личност. Сам признаје да је био као папига који понавља туђе речи. Његова стара бака била му је најинтересантнији саговорник јер је умела да га збуни и одушеви, засмеје и уозбиљи речима, загонеткама које он није успевао да откључа. Зато је то богатство речи различитог порекла једном приликом и назвао — бабилонска змешаница. Била је то прва и најдража читанка његовог детињства. Зато је се с љубављу сећа и пише:

Коњ је био у њеном ричнику: „Белец! Три су белца как три бела талца отпелала в пекел стеклог погорелца. Алпак черлен: лепи черлени цујзек. Дрвена кобила. Кочишко кљусе. Дивља мрина. Задухливи коњски бетег. Кротек коњшек. Ждребац попкавец. Путаг, рићи пастух. Звучени циркуски коњ: жвале сребрене носи, за репом мита какти пес Цигларски тврдоусти, цигањски танцавец, хмајни сивец, пескарска влачуга“.

Бог је био: „Створител, свега света учинител, бог-недај да те стрела, лутонјарски шмркливец! Да би драги Бог дал да би ти чрну школу завршил...“

Услед те бабилонске змешанице појавио сам се у руљи каптолске дјечје раје, која је сјећам се живо, слаткасто мирисала на урин и на плијесен, а ти су ми мириси и данас необично свјежи у њуху: јетки воњ пода школске собе, натопљеног масним црним уљем што мириса по карболу. Мирис плесених крпа сиромашне укисељене дечје гардеробе, мирис писоара и зноја босоногих просјака. Ту сједи стрпљиви старац у бијеломе пикет-прслуку... Касе прве читанке са ћирилицом, језик „Смиља“, Андерсена. Јелице Бернадзиковске. Змајјове, народних постовица, Шулека, десетерца, све у мјешавини банске, краљевске хрватско-славонско-далматинске куријалне фразе.

То је био децениј језичког настојања када се ишло на „Јужни колодвор“ а „пила пива у гостионици код Златнога паровоза“.

Читанке по којима смо радили почетком овога стољећа, биле су већ прилично повуковљене, данифициране у југоакадемском смислу. Јављају се ријечи

чудне: злаћани кондир, бијеле цигерице, голема невоља. „С руке скиде бурму позлаћену“. Турцизми: калдрма, кадуна, пенцери, аге, бегови, хоце, чардаци и капиције.

Пет се елемената мијешало у језичком кругу тога периода. Класична јамбрешићевско-белостенчевска кајкавштина, које сам слушао од најранијих дана као главни мотив у фрази моје бабе. Језик, улице и кухиње. Банско-куријална фраза Јосипа Клубучара седамдесетих година. Језик лектире (Шеноа) и штампаних текстова загребачке штампе. Језик десетерца, народне пјесме и Змајјове.

Осим тога утицај немачког језика, и фразе, и латинских текстова, које смо учили напамет као папиге. Латински нам је импоновао и знали смо масу цитата напамет без разумијевања. Француске текстове обожавали смо — зашто — тко би знао?

НИЈЕ ДОВОЉАН — ТРИ ПУТА

Живот се ипак потрудио да касније са језицима млади гимназијалац Мирослав Крлежа има муке. Године 1907. добија, како се то тада говорило, три друга реда и бива присиљен да понавља четврти разред. У „Главном именику IV А разреда за школску годину 1906—1907.“ Кр. велике горњоградске гимназије у Загребу „налазе се и данас ови подаци: Презиме — Крлежа. Име — Мирослав. Дан, мјесец и година рођења — 7. VI 1893. Мјесто рођења — Загреб. Домовина — Хрватска. Вјероисповијест — римокатоличка. Име оца — Мирослав. Сталеж —

градски тржни надзорник. Мјесто пребивања — Прилаз бр. 5а. Школарину за I и II пол. плаћа. Успјех у појединим научним предметима: Науке вјере — добар. Латински језик — није довољан. Грчки језик — није довољан. Хрватски или српски језик — довољан. Њемачки језик — добар. Повијест — довољна. Земљопис — добар. Математика — довољан. Физика — није довољан.

И тако је било на крају баладе. Није довољан — три пута. Слично је било и на првом полугођу, с тим што је слаб био у математици, уместо у физици. Али код њега ту није било много разлике. Цифре га очито тада нису привлачиле много. Али, кад слушамо Крлежу из 1928. чини се да је овај тешки школски пораз примљен и савладан лако. Јер сам Крлежа о том неуспјеху у школи каже:

„Прве своје одлике изгубио сам због писања драме по узору Мирка Богвића на крижарске, витешке мотиве о нашим бургаграфима из дванаестог стољећа. А било је то у првој и другој гимназији. Једна се звала: Крвава ноћ на Гребенграду. У четвртог разреда гимназије пропао сам из латинског и из грчког јер сам се мјесто правилним грчким глаголима и погодбеним реченицама зашћмао писањем драма. Једна од њих носила је име историјске лађе Bellerophone, приказивала је Наполеона на путу за Свету Јелену. Много сам драма написао деветстотина и четрнаесте, свећеницима, о грбавцима, о зракопловима и све сам то изнова палио као макулатуру“.

ТАЈНА ПРОМЕНЕ ШКОЛЕ

И тако видимо да је Крлежа заборавио да је пао из три предмета, не из два како се сећа. Можда је то учинио и намерно. Јер говор у Осјеку је био прва и последња прилика у којој је он о томе говорио. Добри познаваоци његовог живота тврде да је овај школски неуспјех био само

JE

ПОНАВЉАО

Велики писац давно, 1907. године, као ученик четвртог разреда гимназије, посвађао се са латинским и грчким језиком, па и физиком, тако да је морао поновити разред. Тада га то није љутило. Али неколико година касније потрудио се да о том догађају не говори

Мирослав Крлежа
у кадетској униформи
1908. године.

знак кризе његове личности у периоду после 1905. године када је „немир захватио цијело његово биће“.

Уз ову тајанственост иде и чињеница да нема одговора, нити помена код Крлеже о томе да је он после неуспеха у првом полугодишту променио школу. Преместио се из доњоградске у горњоградску гимназију. Зашто? Тај потез у оно време није био лак и безазлен. Пресељењем променио је професоре, колеге, навике, атмосферу. Нешто озбиљно га је натерало на тај корак. Шта? Одговора нема. Школски дневници о томе ћуте. И два једина сведока тог времена, сам Крлежа и Павле Грегорић, такође ћуте.

С обзиром да је већ тада, у четрнаестој Мирослав, тај „мали матурант“, био заправо човек своје воље и одлучне упорности, не може се ни претпоставити да га је у другу школу преместио отац. Само нешто крупно, неки озбиљан сукоб са средином у којој је учио, приморао га је да решење потражи у сеоби. Али тај потез је скупо плаћен. У горњоградској школи све креће низбрдо. И у другом полугодишту зарадио је три друга реда. Није довољан. Постао је репетент или како се то данас каже, понављач. За Крлежу лично, то је био погодак у срце. Школа је у његовом животу тако била и Осветник и Праведник.

Сећање на тај догађај, те 1928. године, изведено је лако и иронично. Као да је Крлежа желео да се поруга и школи и средини у којој је израстао. Као да није волео ту културу која га је окруживала. Загреб је за њега био дубока и неискорењена траума, у којој је усамљен и одбачен. Зато је још једном донео исту одлуку: побећи. Мирослав Крлежа завршава четврти разред гимназије и одлази у кадетску школу у Печух. Али, то није крај, ни растанак са Загребом, са средином која га је гуцила, већ само нови почетак обрачуна који ће трајати читавог његовог живота.

Цриредио: М. Л.

КАЗНА ЗА

РУГАЛИЦЕ

Једва сам стајао на ногама после
изненадног маратона који је трајао пуних
десет часова, али нисам
ни помишљао на одмор. Морао сам
пронаћи оне две непознате жене.
Умало нису пале у несвест
над су ме угледале на вратима!

Борба за Гацко потпуно нас је исцрпела. Кад смо тог септембарског дана 1944. најзад успели да Немце, четнике и домобране потиснемо изван овог малог херцеговачког места, сви су око мене славили. Гачани су нам приредили ручак о каквом смо годинама могли само да сањамо.

— Шта је теби, друже? — пришао ми је стари мештанин. — Ако данас ниси весео, не знам кад ћеш?

— Није још све тачно — одговорио сам смркнуто.

— Како није, кад смо их потерали километрима од места.

— Не кажем да нисмо — узвратио сам. — Али, видећете, ево њих назад још ове вечери.

— Е, јеси злодух — диже се стари од стола. — Уби ми, брате, вољу не за јело већ и за живот!

Очигледно је испричао овај непријатан разговор осталима јер су се ускоро око мене окупили готово сви виђенији становници Гацка. Да би ме одобрљиво и убедили да сам без разлога песимиста, покушали су пошто-пото да ми скину оружје с рамена. Нисам дао.

— Шта ће ти кад је битка готова? — чудило се један. — Осим тога, ујутру одлазиш авионом на Бис, а тамо ти машинка неће бити потребна. Бар не у прво време.

— Нека само она виси о врату — нисам се дао. — Тек кад уђем у тај ваш авион, предаћу је. — Нису могли да схвате чему толики опрез, али ја сам поучен искуством остао упоран при своме. Видећи да се не предајем покушали су с лукавством:

— Али, друже Петича, та је машинка побила многе наше мештане. Хтели бисмо да је имамо у нашем музеју!

— Рекао сам и имаћете је. Кад се укрцам у авион!

АХА, ЈУНАЦИ!

Зла слутња није ме напуштала цео дан. Официре из XI херцеговачке бригаде успео сам да наговорим да се те вечери не сналазе у касарни где смо се спремали да ноћимо.

— Чуј, Петича, да ти ипак мало не претерујеш?

— рекао ми је стари друг Милан.

— А кажи ти мени колико сам те пута до сада преварио?

— Ниједном — морао је да призна. И послушао ме је, и он и остали борци.

Испало је тачно онако како сам предвидео. Тек што смо заспали, с друге стране места запраштале су пушке! Нападнута је зграда у којој је било смештено осамдесет теших рањеника с којима је сутрадан требало да одлетим за Бари, у болницу, а после тога на Вис.

— Нападају нам рањенике — повикао је Милан. За минут смо сви били спремни на покрет. Некако спонтано преузео сам команду.

— Потрчимо ли право кроз место, налетећемо право на њих — размишљао сам наглас. — Боље да окренемо на ону чуку одакле штекће митраљез.

Била је то добра тактика, али неки Гачани које долазак партизана није баш обрадовао, једва су дочекали протумачивши наш одлазак као „бежање“.

— Аха, падоше вам гаће, јунаци — повикале су неке жене за нама. И мада смо журили ђаволски, није ме мрзело: вратио сам се из угла и добро осмотрио кућу и те две ругалице. Обећао сам себи да им овај испраћај нећу заборавити.

Чим смо избили у подножје чуке, по нама се осу паљба из митраљеза. Смештени из велике стене четници су контролисали целу околину. Све ће нас побити ако их на време не ућуткамо.

— Не пуцајте, браћо, наши смо! — пробао сам старо лукавство. И, на нашу срећу, успело је, четници су поверовали. Нису стигли ни да се сасвим ус-

Сви који познају Срећка Реића — Петичу кажу да је био тако велики јунак да је право чудо како је из рата извукао живу главу. А његов живот у целини посвећен радничком покрету, узбудљив је као какав драматичан филм! Пре рата непрестано организатор и учесник демонстрација и обрачуна са жандармима, хапшен, у рату прво илегалца па истакнути борац и командант, Срећко Реић је 24. јула 1953. године проглашен за народног хероја Југославије.

MILAN

се у брзацима усковитлане реке.

Наредио сам повратак. Гацко је било спасено.

ИМАТЕ ЛИ МЕТЛЕ?

Кад смо се, изнурени од вишечасовног трчања најзад нашли у Гацком, једва сам се држао на ногама. Милан ме је гледао збуњено видећи да нећу с њима на спавање већ у град.

— Имам нека посла — објаснио сам кратко и оставио га зачућеног на улазу у касарну.

Корачајући гатачким улицама убрзо сам препознао кућу из које ме је испратило ругање. Кућну сам и оне су се појавиле. Готово су се срушиле кад су на вратима угледале мене.

— Ко ме сад пасти гаће? — повикао сам на њих прозничаво размишљајући како да их казним.

— Ма нисмо ми, друже, мислиле оно озбиљно — почеле су да се правдају претичући једна другу. У

том тренутку ми је синуло: — Имате ли метле? — Од страха нису могле ни да говоре. Ђутке су потрчале у кухињу и убрзо се вратиле свака са по једном дугачком метлом.

— Е, сад хајте са мном — наредио сам и повео их. Кад смо стигли до главне улице, позвао сам једног борца који због ране на нози није могао да учествује у маратону и заповедио да пази на ругалице све док не изврше свој задатак. А задатак је гласио: почистити главну гатачку улицу, уздуж и попречно! То није било мало — улица је била широка неколико метара а дуга готово километар и по.

Цео дан и већи део ноћи ругалице су провеле чиштећи улицу, све док пред зору нису попадале на земљу. То ми је испричао рањени борац кога сам оставио да их надгледа, кад смо се много година касније срели на једној прослави. Рекао ми је још да се ове две жене ни дуго пошто је рат завршен нису усуђивале да изађу међу свет који их је увек дочекивао осмехом:

— А где су вам метле?

Срећко Реић Петица,
народни херој

праве а наше машинке, у оно време најмодерније лично наоружање, дословце су их покосиле.

— Шта ћемо сад, Петица? — питао је Милан.

— Шта ћемо, па то је јасно, јуришаћемо на њихов штаб!

— Дај, не шали се — љутнуо се Милан. — Нас је укупно 42, а њих више од шест стотина.

— Па шта, као да нам је то први пут. Јеси ли ти икад био у борби у којој смо били равноправни?

— Никад! — сложио се Милан.

— Е, па шта онда чекамо — љутнуо сам се ја. — Средимо их или ће они нас још пре сванућа, заједно с рањеницима. Навали ти с једном групом налево а ја ћу десно. И дерите се колико вас грло носи, нека мисле да је читава XI херцеговачка око њих.

— Иди, богати, Петица — насмејао се он — јеси мален али си грлат, биће доста да се ти продереш и четници ће већ почети да беже!

Изненађење је било потпуно. Нашавши се изненада у пакленој буци, четници су поверовали да је читава бригада око њих и почели да беже.

— За њима! — командовао сам. Не смемо пустити ниједног...

Био је то најдући трк у мом животу, а натрчао сам се и пре рата безброј пута бежећи пред агентима и жандармима и за ове три ратне године... Непредви-

ИЗ СТАРОГ ЗАБАВНИКА

ШКОТСКИ ПАРЛАМЕНТ донео је 1457. године, после вишедневне веома бурне дискусије, неопозиву одлуку да се забрани нова игра голф, која је постала веома омиљена и брзо се ширила. Разлог: омладина је запостављала војничку делатност. Тек три столећа доцније игра је обновљена и издата су прва правила (Ројал голф клуб, године 1754). Данас је голф веома омиљен у Енглеској, САД, Јапану, Египту и Аргентини.

ТОНИ ЦЕРЕР, један од наших најбољих пливача прсног стила, први је у Европи после совјетског пливача Бојченка пливао свих 200 метара бетер-флај-стилом.

КОШАРКА НА ЛЕДУ је нова игра која се сада уводи у Канади. Правила игре су остала непромењена, али играчи и судије имају клизаљке, а игра се на леду. Терен је нешто већи. Тврди се да је кошарка на леду врло брза и веома узбудљива игра.

БОБ ЕЈЧ, амерички боксер лаке категорије, добио је 28 мечева један за другим накаutom до треће рунде. У њему су већ неки видели будућег првака света. Утврђено је, међутим, да су петнаесторица од двадесет осам његових противника били потплаћени да буду успавани већ у почетку меча. Боб Ејч је, напиме, био члан једне гангстерске банде која је згртала новац на опкладама на бокс-мече-

вима. Цела банда је ухваћена и изведена пред суд.

ЧЕТИРИ ЈЕДАНАЕСТЕРЦА одбранио је на првенственој утакмици друге италијанске лиге голман Карлоти, члан Клуба Пионбино. Захваљујући његовој одличној форми резултат је био 1:1, мада је Модена била веома надмоћна.

ХОЛАНЂАНКА ФАНИ БЛАНКЕРС, светска атлетска рекордерка, има четири брата и увек је била бржа од њих. Она је одрасла на фарми свога оца и често се такмичила са својом браћом у трчању и у скоку у вис.

ЛЕО ЛЕМЕШИЋ, један од наших најбољих фудбалских судија и бивши репрезентативац, водио је око 150 утакмица — већином међународних — пре него што је положио испит за фудбалског су-

дију. Он је први пут водио једну утакмицу 1944. године на Вису, а затим се са Хајдуком пребацио у Италију и водио разне утакмице овог клуба и сусрете војних тимова. Судијски испит положио је 1946 године.

(јануар, 1952)

ЧУВЕНИ ТЕНИСКИ ИГРАЧ ВИЛИАМ ТИЛДЕН, дугогодишњи првак света, одиграо је 157 ремова у току једног дана! Приликом турнира у Провиденсу јуна 1924 године он је играо у финалу појединачно, у полуфиналу и финалу дубла и мешовитих парова. Тилден је победио у свим овим мечевима.

(фебруар, 1952)

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

КАКВО ПРИЈАТНО ИЗНЕ-
НАЂЕЊЕ ШТО СТЕ МЕ ПО-
СЕТИЛИ?

СТИГЛИ СУ К'О ПОРУ-
ЧЕНИ... СТРИЦ БАЈА МИ
ЈЕ ЈАВИО ДА ДОЛАЗИ
"НА РАЗГОВОР"...

... И ДАНАС САМ ИСПУНИО ПЛАН
ОД ЧЕТИРИ МИЛИОНЧИКА?

Copyright © 1981
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

ГЛЕ, КОГА ВИДИМ?
ДОБИТЕ ДА ВАС ДЕДА
БАЈА ПОЧАСТИ?

ПЕТ ДУПЛИХ СТАДО-
ЛЕДА, МОЛИМ?

ПЕТ ПУТА ДВА ЈЕ
СТО НОВИХ ДИНАРА?

СТО ДИНАРА?

ИЗВИНИТЕ, ДА ЛИ ДА-
ЈЕТЕ ПОПУСТ ЗА ГРУПНЕ
ПОСЕТЕ?

Distributed by King Features Syndicate

11-8

7573/8

1073/P

ОД ДУГОГ
КОПАЊА ТОМИКО
ЈЕ ИЗГУБИЛА
ОРИЈЕНТАЦИЈУ
И ВИШЕ НИЈЕ ЗНАЛА
У КОМ
ПРАВЦУ ДА КРЕНЕ.

БЕЛА КУЋА БЕЗ ПРОЗОРА

Томико Такано само је површно слушала вести на телевизији док је седмогодишњу Изуми спремала за спавање па није ни обратила пажњу кад је спикер најавио нове снежне међаве за сутрадан. Те вечери легла је рано. Градић Токамаћи, близу Ниигате, за разлику од престонице Токија и других јужних јапанских острва где понекад годинама не падне ни пахуља снега, налази се у „снежној земљи“ на падинама планина које се спуштају према Јапанском мору и снег је тамо део свакодневног живота. Сама Томико, када је била дете, ишла је из планинског засека у школу километрима на смучкама тако да јој је одлазак са Изуми до школе у центру од њихове, помало од града одвојене, куће представљао праву шетњу.

Будилник је дуго звонио следећег јутра док га Томико није зауставила. У соби је био необичан мрак, а кад је бацила поглед на сат, све јој је постало још чудније. Огрнула се капутот и гурнула у страну помична врата на улазу. Није ишло. Тек после више покушаја успела је да их отвори: из-

ненада се нашла пред белим зидом. Кућа је била завејана и смет мисла да је био толико висок да је снег покрио прозоре и врата толико да кроз њих није успела да продре ни дневна светлост.

ИЗУМИ НЕ СМЕ ЗАКАСНИТИ

Тог тренутка је пожалила што је мужа наговорила да уместо једног лепог стана у центру који су им нудили узму ту кућу, практично ван града, у којој није било телефона. Рекла му је тада да никада не би могла да се навикне на градску гужву и да од шкрипе аутомобилских кочница не би могла да спава. Сад јој се супруг налазио на путу и требало је да се врати тек следећег јутра. Знала је да ће проћећи доста док добије прилику да му то каже...

Иако мршава и ниског раста, Томико је била снажна жена и није се плашила напора. Захвалила је себи што су сав алат држали у остави испод дрвеног степеништа и попела се на спрат где је спавала Изуми. Девојчица се већ била про-

будила и навлачила чарапе видећи и сама да је време у које су обично полазили у школу већ одавно прошло. У пролеће те године Изуми је пошла у први разред и, иако је становала најдаље од школе, никада није закаснила, а учитељица то није пропуштала да помене кад би грдила неког другог ђака.

Томико и Изуми појеле су на брзину топлу супу од мисоа, прогутала неколико залогаја пиринча и једна са лопатом, а друга са лопатицом за жар, кренуле против снежног зида.

ТУНЕЛ СЕ ОБРУШИО

Напредовале су брзо и неколико пута долазиле до места на којима је снег био нешто плићи и могле да угледају небо изнад снега који је досезао преко Томикиних рамена и удахну свеж ваздух. Томико је већ мислила да ће ићи чак брже него што је мислила и да ће ускоро стићи до пута који је био доста издигнут и на којем сметови нису могли да буду толико високи. Пожурила је са копањем кроз снег, а Изуми је својом лопатицом вредно

тапкала зидове тунела који су правили. Дошле су до најтежег места, у заветрини, где је снег био толико висок да дршка лопате није могла да пробије наслагне снега изнад њихових глава. Томико је само пожелела да што брже прођу кроз тај део кад је мала Изуми вриснула. Тунел иза њих се обрушио: остале су затрпане као у некој подземној пећини без излаза.

Прошло је неколико сати док Томико испрпљена копањем није загрлила Изуми која је иза ње свазгрчена од хладноће тихо плакала. Руке више нису могле да јој држе лопату, а од дугог копања већ је изгубила оријентацију и више једноставно није знала у ком правцу да крене. На све стране лежали су започети тунели у разним правцима, од којих ниједан није био дужи од метар-два јер је у паници сваког тренутка мењала мишљење о томе у ком правцу треба да копа. До куће више није могла и пожелела је што заједно са Изумином ужином у торбу није ставила и термос топлог чаја.

КАО СУВЕ ШЉИВЕ

Седећи на Изуминој торбици коју је ставила преко изврнуте лопате и држећи кћерку на крилу, појела је заједно са њом ужину. Лоптице од пиринча натапале су се Изуминим сузама и њихов слани укус мешао се са опорим укусом исецкане роткве и слатких сувих шљива које је обавијао пиринча. У једном тренутку Томико је помислила да њих две у тој белој снежној клопци личе баш на неку такву суву шљиву обавијену дебелом лоптастом наслагом пиринча. Узела је Изуми још чвршће у наручје, огрнула је још боље својим широким капутот и почела тихо да јој пева неку песму.

Капути јапанских мајки личе на праву кенгурову торбу. Пошто су им увек руке пуне пртљага и дете носе причвршћено специјалним каишевицама на леђима, капут се увек шије толико широко да може да се обуче и преко бебе на леђима и закопча спреда. Била је права срећа што је Томико стално одлагала одлуку да одбаци стари капут и купи нови јер Изуми одавно више није морала да носи накркаче. Привила је кћерку уза се, капут закопча преко Изуминих леђа и наставила да певуши. Знала је да је сан у снегу најопаснија могућа ствар али једино сан може да смири уплашену и уморну девојчицу и да јој мало времена да размисли шта ће даље. Певушила је тако, изгубивши већ и нит оне прве започете успаванке која говори о детету са мајком поред топлог огњишта, док није осетила да се Изуми смирила и утопљена у дебелом капуту и грејана мајчиним телом, чврсто заспала.

Нашли су их следећег дана када се већ ближило подне. Отац је својим рукама унео кћерку у топли полицијски цип, заплакао и сам када је почела да му плаче у наручју. Кроз сузе и заматљено прозорско стакло гледао је како у камиснет хитне помоћи уносе згрчено смрзнуто тело његове жене Томико која је тако згрчена изгледала још мања него што је била. И онда је, у ципу на путу до града, полицајцима који су и сами брисали сузе, као пијан, понављао да је био сувише попустљив и мек према својој жени која је толико волела планину и снег.

Д. М.

ЗАГОНЕТКА СТАРА ВИШЕ ОД ВЕКА

Неки праћњави таван у Ајлингтону или Бирмингему можда крије решење на веће мистерије у историји микроскопа: ормарић са тринаест дрвених кутија. У свакој од тих кутија налазе се по два пара сребрних плочица које су на угловима приковане једна за другу. На први поглед, ништа нарочито... Но, те сребрне плочице први су микроскопи на свету.

Сићушне инструменте од којих ниједан није већи од поштанске марке конструисао је око 1700. године самоуки холандски трговац из Делфта Антони ван Левенхук. Од 300 или 400 микроскопа, колико се претпоставља да их је у току живота направио, сачувано је само девет.

Око 1800. године нестало је двадесет и шест примерака из завештајне колекције која је непосредно по Левенхуковој смрти уручена Лондонском краљевском друштву како се у ствари зове Британска академија наука. Од тада их више нико никада није видео...

АУНЦИЈА

Левенхуков микроскоп ни издалека није личио на ове савремене: није имао ни постоље, ни сталак, ни цев за сочива и окулар. Биле су то само две металне плочице између којих је углављено сочиво израђено руком. Левенхук је на плочицама бушио отвор довољно велики да се формира јасна слика, али истовремено довољно мали како не би дошло до померања сочива. Предмет који је посматрао набадао је на иглу или лепио за дугачак ексер, док је слику изотравао окретањем завртња.

Конструисањем микроскопа бавили су се многи у Левенхуково време и пре њега (Галилео Галилеј је, рецимо, направио и употребљавао микроскоп са окуларом на једном и сочивом на другом крају цеви; када је 1642. године Гали-

Мада има оних који тврде да су Левенхукови микроскопи увећавали и до 400 пута, од сачуваних примерака највеће увећање има онај из музеја у Утрехту — 270. Савремени оптички микроскопи увећавају две хиљаде, а електронски и неколико стотина хиљада пута.

леј умро, Левенхуку је било свега девет година), али трговцу који се брушењем сочива бавио у слободно време ипак припада почасно место у историји овог оптичког инструмента. Зашто?

Левенхук је ушао да реши проблем који ниједан од његових савременика и претходника није. Постављањем сочива на оба краја цеви (што се чини и код модерних микроскопа) не увећава се само објекат

који се проучава већ и недостаци самих сочива. Последица овога била је да су први микроскопи са сложеним системом сочива давали нејасне и искривљене слике, јер су сочива међусобно увећавала и сопствене недостатке. Употребом стакала одређених карактеристика данас је могуће избећи ова нежељена одступања, али у Левенхуково време нико није знао како се то постиже. Није ни он, али је зато бар схватио да ће у-

потребом једног јединог уместо два или више сочива добити јаснију и оштрију слику.

Ако за наведени закључак заслужује све честитке, у погледу технике рада Левенхук није баш испољио завидан смисао за практично: пошто би једном фиксирао узорак за иглу или ексер и постигао жељену оштрину, он ни предмет ни микроскоп више не би ни пицнуо. Другим речима, Левенхук је за сваки нови предмет проучавања конструисао нови микроскоп, па отуда није нимало чудно што их је у току живота направио неких четири стотине!

На аукцији која је организована после његове смрти 1723. године, 247 о-

ПОСЛЕ СМРТИ
ХОЛАНДСКОГ НАУЧНИКА
1723. ГОДИНЕ
НА АДРЕСУ
ЛОНДОНСКОГ
КРАЉЕВСКОГ
ДРУШТВА СТИГЛА ЈЕ
КОЛЕНЦИЈА
ОД ДВАДЕСЕТ
И ШЕСТ ИНСТРУМЕНАТА
КОЈЕ ЈЕ ВАН ЛЕВЕНХУК
ЗАВЕШТАО
ОВОЈ УГЛЕДНОЈ
ИНСТИТУЦИЈИ.
ВЕН НАСНИЈЕ
ПОНЛОН ЈЕ НЕСТАО.
НИКО НЕ ЗНА
НИ ШТА СЕ ТАДА
С ЊИМ ЗБИЛО
НИ ГДЕ СЕ
ДАНАС НАЛАЗИ...

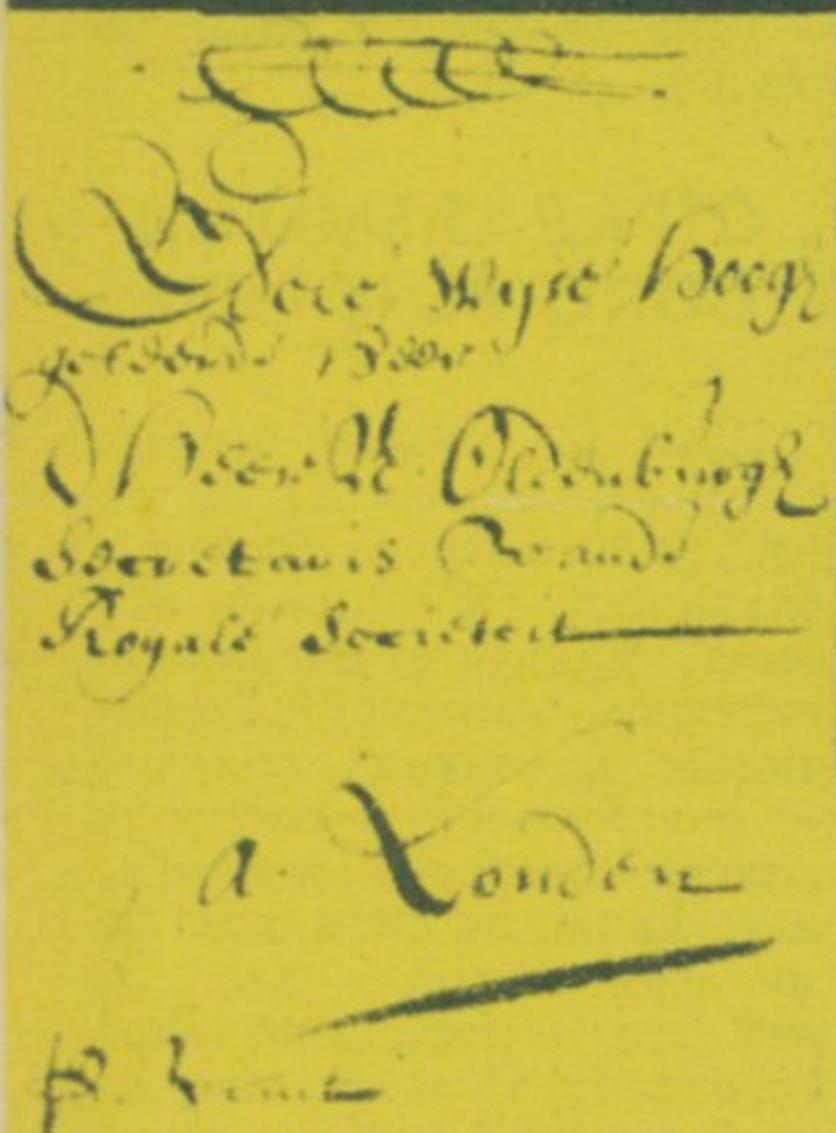
вих микроскопа купили су холандски држављани. Данас се само за девет зна где су: три се налазе у власништву породице Хаксман, а преосталих шест у музејима у Лајдену, Утрехту, Антверпену, Минхену и Јени. Више је него вероватно да су нови власници микроскопа гледали на њих као на куриозитете који су, као што то с куриозитетима бива, с временом изгубили драж новине, па су их ови најзад једноставно бацили у ћубре или затурили. Отуд није нимало изненађујуће што је од 247 примерака продатих на аукцији сачувано само девет.

Нестанак двадесет и шест микроскопа које је Левенхук завештао Лондонском краљевском друштву, међутим, много је теже објаснити. Они су у Лондон стигли у ормарићу који је Левенхук направио специјално у ту сврху и сасвим је сигурно да у научној институцији какво је Краљевско друштво нису могли да представљају само куриозитет већ инструменте од изузетне важности. Чињеница да су ипак ишчезли утолико је тајанственија...

СЕР ЏЕМС ЈЕ НЕШТО ПРЕЋУТАО

Да је завештајни поклон заиста стигао у Лондон зна се и на основу пописа са врло детаљним описом сваког примерка који је,

СУ ЛЕВЕНХУКОВИ МИКРОСКОПИ?

Адресована коверта писма које је Левенхук упутно Лондонском краљевском друштву чији је члан био од 1680. године.

непосредно по пријему поштом, саставио тадашњи потпредседник Краљевског друштва Мартин Фоукс.

Следећих сто и више година ормарић је представљао једну од највећих драгоцености Друштва. Социјал су пажљиво проучавана, израчунавала се њихова моћ увећања, уважањим чланови уважене научне институције били су једнодушни у оцени да је Левенхукова колекција изузетно значајна за науку. Како је онда могуће да у пролеће 1855. године више нико није знао где су микроскопи?

Те године, наиме, члан Краљевског друштва, астроном сер Џејмс Саут, пожелео је да се и сам мало позабави микроскопима трговца из Делфта. Сер је затражио дозволу од „помоћника помоћника секретара Краљевског друштва, господина Вајта“, на шта му је наведени Вајт одговорио да — колекције нигде нема...

У знак оправданог гнева и забринутости, сер Саут је 5. априла 1855. написао једно прилично оштро писмо Друштву. Серово писамце, односно гнев, ипак не би ваљало узети здраво за готово...

Џејмс Саут је, наиме, знао много више него што би се на основу поменутог дописа дало закључити, што постаје јасно када се зна и садржај поруке коју му је 20. јуна 1855. године упутно др Шарпи, тадашњи секретар Друштва. На једном месту Шарпи Левенхукове микроскопе назива „оним

давно несталим инструментима“ и додаје: „Ви сте у разговору са господином Вајтом изјавили да микроскопи које је Левенхук завештао Краљевском

друштву још постоје и да знате код кога се налазе.“

Откуд сад то? Ево како је, одговарајући Шарпију, ствар објаснио сер Џејмс: „Желећи да проучим Ле-

венхукове микроскопе, ја сам се пре много година обратио господину Стивену Лију, писару Друштва, који ме је званично обавестио да су они позајмљени серу Еверарду Хоуму и то су, жалим што то морам да кажем, једине информације којима ја располажем, а које би вам могле бити од помоћи да повратите инструменте“.

Шта ми још данас знамо? Па, знамо да је после ове преписке са секретаром Шарпијем сер Џејмс учинио оно што је пропустио да учини „пре много година“: не губећи време запутио се право у дом сер Еверарда Хоума. Овај га је — како је Саут сам касније изјавио — примио срдечно и без имало устезања му показао своју колекцију научних антиквитета, а међу њима и Левенхукове микроскопе.

Дакле, решена ствар? Ни говора... Сер Џејмс је у џепу сакоа носио и скице Левенхукових микроскопа које је израдио на основу података којима је располагало Друштво. До каквог је закључка дошао члан Краљевског друштва Саут упоређујући своје скице са микроскопима из сер Еверардове колекције. До закључка да инструменти којима се сер толико поносио нису Левенхукови.

односно да се Џејмс Саут преварио у оцени да спорне примерке није израдио Левенхук.

Брајан Форд није жалио труда да утврди да ли се микроскопи још налазе у поседу породице сада већ давно преминулог сера, али му је читав посао покварио покојников једини наследник, син, који је као поморски официр највећи део живота провео лутајући по кугли земаљској. Сер Хоум млађи је негде у бестрагији и умро, тако да Форд није успео да установи шта се после смрти збило са његовим личним стварима међу којима су се, можда, налазили и инструменти старог сер Еверарда.

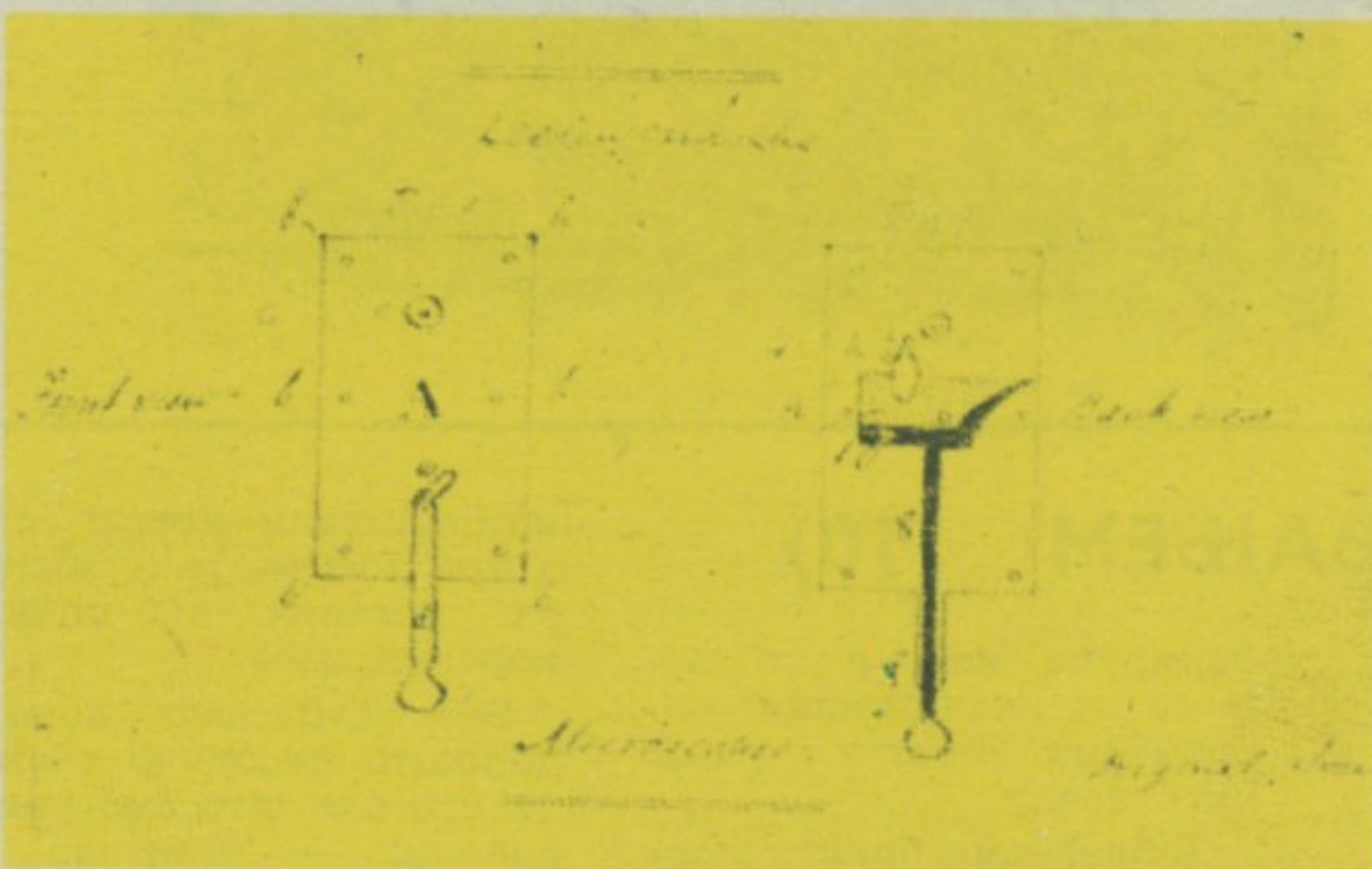
Док епизода са Хоумовима највероватније никада неће бити разјашњена, нешто друго сасвим је извесно: мада је по пријему писма озлојеђеног сер Џејмса Саута 1855. године Краљевско друштво формирало комисију која је требало да разреши тајну Левенхуковог завештања, никакав записник о раду и резултатима до којих је ово тело евентуално дошло никада није састављен.

Сазнавши за формирање комисије сер Саут је писмено замолио да га с времена на време обавештавају о току истраге. Молба је примљена к знању, али — колико је данас познато — није уследила. Серу (а ни било коме другом), наиме, од Друштва никада није стигло ни једно једино званично саопштење по том питању.

Да све буде још чудније, од те тајанствене комисије из 1855. године, више није било покушаја ни Краљевског друштва нити било ког другог да се драгоцени инструменти поврате — до прошле године када је Брајан Ј. Форд чврсто одлучио да коначно одгонетне завојашку стару више од једног века. Ваљда ће Б. Ј. Форд имати више среће од сер Џејмса Саута!

Научник из хобија

Самоуки трговац из Делфта који се науком бавио у слободно време оставио нам је у наслеђе не само прве типове једноставних микроскопа већ и низ значајних открића. Захваљујући својим микроскопима Левенхук је први завирио у до тада негђени и незнани свет микроорганизама: открио је и описао бактерије, црвена крвна зрца, леукоците, сперматозоиде, структуру мишића и костију.

Скице Левенхукових микроскопа са којима се гневни сер Џејмс упутно право у дом сер Еверарда Хоума...

Јегуље не настају од росе!

У доба када су се други научници спорили око тога да ли буве настају саме од себе, од трулежи, песка или прашине, Левенхук је на основу својих истраживања одлучно утврдио да „те сићушне и презрене животињце“ не долазе на свет ни на један од поменутих чудесних начина већ да у свом развоју пролазе кроз метаморфозу која почиње стадијумом ларве.

Левенхуковим савременицима је подједнако запрепашћујуће звучало и откриће да дагње и други љускари не настају од песка на морској обали или блата на обалама река, него да се развијају из икве. Не стварају се ни јегуље од росе, објашњавао је Холандџина својим сумњичавим савременицима...

ТАЈАНСТВЕНА КОМИСИЈА

Ако их није имао сер Еверард, мора да их је имао неко други. Не обавезно... Тајном ишчезлих микроскопа почео је прошле године да се бави извесни Брајан Форд. И? Господин Форд сада тврди да сер Џејмсове скице Левенхукових микроскопа нису имале благе везе с оригиналима и да је према томе сасвим могуће како је сер Хоум ипак имао разлога да се онолико поноси „својим“ микроскопима,

ШТА ЋЕ БИТИ НАД НАС НЕ БУДЕ?

ДАКАВО НОЋНО ШУЊАЛО

ДА
ЕНГЛЕСКИ
ПАЛЕОНТОЛОГ
НИЈЕ ЈЕДНОГ ДАНА
СЛУЧАЈНО НАБАСАО
НА ПРИЈАТЕЉА
ИЗ МЛАДОСТИ
И ДА ОВАЈ НА РЕВЕРУ
НИЈЕ НОСИО
БЕЦ
С НАТПИСОМ
„СПАСИТЕ КИТОВЕ“,
КО ЗНА
ДА ЛИ БИСМО
ИНАД САЗНАЛИ
ЗА ЗЕЦЈЕЛЕНЕ,
ПТИЦЕ — КРТИЦЕ
И ДРУГА,
УГЛАВНОМ
ЈЕЗИВА ЧУДА...

Дугал Диксон је кате-
горичан. За педесет
милиона година ову
нашу планету насељаваће
грабљиви слепи мишеви,
пацови величине пса, чу-
довишно ноћно шуњало и
безброј других створења
злоскобног изгледа и неу-
тољивог апетита за крва-
вим месом.
Људска бића ће изумре-
ти!

НАКАЗИЦЕ МОЈА ЛЕПА

Да је писац научне фан-
тастике, његовим критича-
рима би било лакше. Али,
Дугал Диксон, аутор не-
давно штампаног дела
„После човека: зоологија
будућности“ признати је
енглески палеонтолог и
како тврди — непоправљи-
ви оптимиста.

— Налазим да је моја
визија света какав ће бити
кроз 50 милиона година
охрабрујућа. Већина футу-
ролога предсказује наста-
нак људске врсте, а с њом
и крај живота уопште.

А шта каже Диксон? Па,
људи ће, истина, изумрети,
али Земља зато неће опус-
тети. По њој ће и даље
шеткати поприличан број
створења. Што би нам се
— да којим случајем пре-
живимо, у шта више нико
озбиљан не верује — при
погледу на нека од тих
створења дигла коса на
глави, па боже мој... На-
казе ће једне другима, без
сумње, бити лепе...

Дугал Диксон је учинио
нешто нечувено за палеон-
толога. Уместо да се бави
фосилима и живим бићима,
дрзнуо се да завири у бу-
дућност. Одакле му идеја?
Преко главе су му, каже,
књиге о еволуцији које се
баве прошлосту, прича о
изумирању диносаура и о
карикама у еволуционом
ланцу коња. Неизречена
порука свих дела те врсте
је да је еволуција процес
који се давно одиграо. А
шта мисли Диксон? Да ће
еволуција наставити и
пошто људи изумру...

Све је, прича даље писац
зоологије будућности, по-
чело још у основној шко-
ли. Једнога дана седео је с
оцем и гледао неку телеви-
зијску емисију чији је во-
датељ јадиковао над ту-
жном судбином тигрова ко-
јима прети истребљење.

— Па све с временом
одумре. Нешто ће их већ

заменили — гласио је
очев коментар који се ма-
лом Дугалу учинио не-
допустиво окрутан... Тек
много година касније, у
доба када је већ студирао
палеонтологију на Сент
Ендрјуз универзитету у

Шкотској, Диксон је почео
да схвата колико је његов
отац онда био у праву.

Пре две године Дугал је
на улици набасао на једног
пријатеља из младости.
Овај је на реверу носио
бец с натписом „Спасите

китове!“ Питање које је од
завршетка студија копало
Диксона после тог случај-
ног сусрета: „Ако та и та
животиња нестане, шта ће
је заменити?“

Тако је рођена идеја за
књигу.

СТРАДАЋЕМО ОД СОПСТВЕНЕ РУКЕ

Прво је требало решити
питање времена. Да ли да
путује 20 милиона година у
будућност? Милијарду го-
дина? Чланак у америчком
стручном часопису „Сајан-
тифик америкен“ одлучио
је уместо њега: у тексту је
описан распоред контине-
ната какав ће бити кроз 50
милиона година. Кад су
већ други довршили кар-
тографију за њега, што да
се мучи? Нек' буде 50 мили-
она година...

За наведени временски
размак Дугал се одлучио и
зато што се ниједна биљна
врста на свету у том пе-
риоду неће битно изменити
(еволуција биљака одвија
се далеко спорије него е-
волуција животиња), па
захваљујући томе читаоци
бар могу да сместе његова
(Диксонова) немишљена ство-
рења у виђену и познату
средину.

Којим су то врстама да-
ни одбројани? гласило је
следеће питање. Творац зо-
ологије за далеку будућ-
ност није морао дуго да
умује: човек је своју при-
родну средину заменио
вештачком, еволуција му
више не иде на руку;

Ноћно шуњало:
да ли ће
заиста
постојати?

ЖИВОТИЊАМА С ПОШТОВАЊЕМ (10)

СПАСЕНИ МОРСКИ ЛАВ

Посада једног со-
вјетског брода и-
спричала је догађај
који говори о племени-
тости делфина.

Пловили су Северним
Пацификом кад су угле-
дали морског лава кога
су напали китови. Јадник
је немоћно лајао као да
зове у помоћ. Вапај се
није изгубио у беспућу
јер је на његову срећу
однекуда, брзином торпе-
да, са свих страна допло-

вило повеће јато делфи-
на. Стали су испред
морског лава створивши
непробојни живи зид.

Изненађени китови су
устукнули. Али нису од-
ступили. Неколико мину-
та затим, као после рат-
ног већања, вратили су се
и сада покушали да оп-
коле морског лава. Но,
лукави делфини нису на-
пустили пријатељску
стражу. Искакали су из
мора жестоко ударајући

надируће китове по ле-
ђима и, начинивши од-
брамбени прстен, убрзо
их отерали.

Доброћудни бркати мор-
ски лав био је спасен.

ДЕЛФИН ТУФИ

Славан је и слављен био
делфин Туфи.

Амерички научници
прогласили су га за јед-
ног од најзначајнијих у-
чесника експедиције на-
зване „Морски лаборато-
риј 2“ организоване годи-
не 1966. у дубинама Тихог
океана, уз обале Кали-
форније.

Било је довољно само
петнаестак дана вежбе па
да им паметни Туфи по-
стане курир, поштар и до-
давач прибора и инстру-
мената. Уједно је стално
пратио научнике у гњу-
рачким оделима док су

истраживали морско дно,
а при том их је и бранио
од опасних и опаких
морских паса.

Без Туфијеве помоћи
нипошто не бисмо обави-
ли све оно што смо наме-
равали! — признао је
шеф експедиције после
завршених експеримена-
та.

Осим препригт похвала
људи из „Морског лабо-
раторија 2“ с којима је
откривао лепоте неи-
стражених морских
пространстава, а који су
га изабрали за свог првог
почасног члана, Туфи је
истодобно постао и по-
часни члан Удружења
поштанских радника САД
зато што је за време по-
менутих експедиција радио
и прековремено. Најме,
док су се други одмарали,
неуморни делфин је
бесилатно помагао гњу-
рцима да у муљу пронала-
зе скупе потонуле уређа-
је.

— Што је Туфи, то га
нигде нема! — тепали су
му задовољни поштари.

А делфин је стидљиво
жмиркао стиснутим оки-
цама не знајући шта би
од ласкавих похвала.

КОШАРНАШНА РУНА

Извежбани делфини
привлаче посетиоце број-
них отворених простран-
них акваријума који
служе за разоноду посети-
оцима у топлим крајевима
где током целе године
сија умиљно сунце.

Нашао сам се у Лос
Анђелесу, највећем граду
америчке државе Кали-
форнија, кад је у аквари-
јуму у близини чувеног
Дизниленда, дошло до
збуњене трке.

Омиљени делфин Фли-
пер, тежак добрих 170 ки-
лограма, прогутао је бр-
зоплето и непажљиво по-
већу оштру металну ку-
глу.

Претило му је цепање
црева, а за операцију ни-

Александар Невски је успео да победи шведску војску и да је отера са својих територија. Али, две године касније, морао је поново да поведе своје ратнике: овог пута непријатељ је дошао из Немачке. Витезови тевтонског реда „Мачоноски“ на челу са својим „Великим Мајстором“ хтели су да освоје нове територије. На челу своје ослабљене војске велики кнез Александар Невски сукобљава се на обалама Чудског је-

БУЛДОГ, ЛОПОВ, СТОЧАР?

АКО СЕ МРАВ
БЕЗ ВИЗЕ
И БОРАВИШНЕ
ТАКСЕ У НЕКОЈ
КОЛОНИЈИ ЗАДРЖИ
ДОВОЉНО ДУГО
ДА СТЕКНЕ
ТАМОШЊИ МИРИС,
ПОСЛЕ ИЗВЕСНОГ
ВРЕМЕНА ЋЕ
ГА ПРИХВАТИТИ
И ОН ЋЕ ДОБИТИ
ДРЖАВЉАНСТВО.

Будући мужеви веома су узнемирени пред венчање. Нервозно се шеткају, пењу горе-доле. Да би их смирили, свадбари излазе међу њих и одлучно их увлаче у просторије. Ово узбуђење траје данима, све до оног одсутног тренутка, до свадбе. Пошто су будући мужеви толико нервозни, на сцену ступају ови „хладнокрвни“ који покушавају да их уразуме и врате на прави пут... За то време још незваничне супруге не губе главу. Док се с једне стране труде да што више буду са својим одабраницима, то им нимало не смета да воде строг надзор над свим припремама уочи венчања.

После велике народне светковине свадба је завршена, новопечени брачни другови могу да оду на свој медени месец. Напуштају дотадашње пребивалиште и одлазе на пут на коме ће им главна брига бити — будуће потомство.

Мужјаци брзо утину после свадбеног лета (за мрављу заједницу они више нису важни јер су мрави организовани као чист матријархат) док женке радилице и краљица налазе место где ће засновати своје ново домаћинство. Ту полажу гомилу јаја и веома их савесно чувају. Из оплођених јаја недовољно развијених рађају се такзване радилице које се брину о гнезду, бране га, чисте и хране краљицу. Од неоплођених јаја развијају се мужјаци. Временом, кроз четири-пет година, та колонија ће довољно да порасте и о снажи да може да отхрани групу нових крилатих мужјака и женки које излећу као рој на свадбени лет. Тако се живот мравца одвија у круг, нове генерације смењују старе, обављају сличне дужности као и њихови претходници.

НЕЖНА БИЋА

Свака мравља колонија има специфичан мирис који је, у ствари, смеша

посебног задаха сваке врсте и разних особности земљишта као и хемијског састава хране. Тако сваки мравињак представља државу за себе која не трпи мешање ниједног странца. У случају да у колонију ипак продре странац чије намере нису пријатељске, чак и да је он од исте мравље врсте, становници ће се одмах окомити на њега, напастиће га, убити или отерати.

У случају да се мрав без визе и боравишне таксе ипак одржи довољно дуго да стекне тамошњи мирис, после извесног времена ипак ће га прихватити и он ће добити држављанство. Труд и упорност треба наградити!

Мрави су веома нежна бића. Непрекидно се милују, лижу и гладе. Ово раде, рећи ћете, из користи — помажу једни другима да се нахране. Није то баш тако. Када се сретну и два сита мравца, обрадују се и поздрављају као стари пријатељи који се дуго нису видели — помилују се

Једно велико мравље друштво може за један дан да унесе у своје просторије и до 100 хиљада буба штеточина.

пишцима и измењају по капљицу течности из уста.

У мрављем свету постоје старији и млађи. Примећено је да радилице појединих врста имају способност учења и памћења. Као што то обично бива, старије радилице преносе на млађе своје дугогодишње искуство што помаже заједници да буде стабилнија и ефикаснија.

Ове сићушне животинице су дуговечне. И то је у супротности са већином других инсеката код којих јединка живи само неколико дана или недеља пошто постигне зре-

које опет, свака понаособ, носе своје особености.

Тако постоје представници мрављег рода који немају стално место боравка и које никако не држи једно место. То су мрави номади који и данас шире велики страх по Африци. Прави су разбојници који крше све законе мрављег поретка немајући, као сав нормалан свет, свој дом. Непрекидно су у акцији и освајању. Пљачкају све на шта наиђу нападајући при том све облике ситнијег животињског света. Од њих чак ни човек није безбедан, ни стока по то-ровима. Некад су се на

лост. Познати су случајеви да су ухваћене краљице живе у заточеништву и до двадесет година, а радилице нешто мање.

ПОРОБЉИВАЧИ И ПЉАЧКАШИ

Мрави спадају у ред Нуменоптера у који се, поред њих, убрајају осе, пчеле и други спнокрилци. Овај ред је можда најраспрострањенији и најпродорнији од свих. Сами мрави деле се на најмање осам потпородица

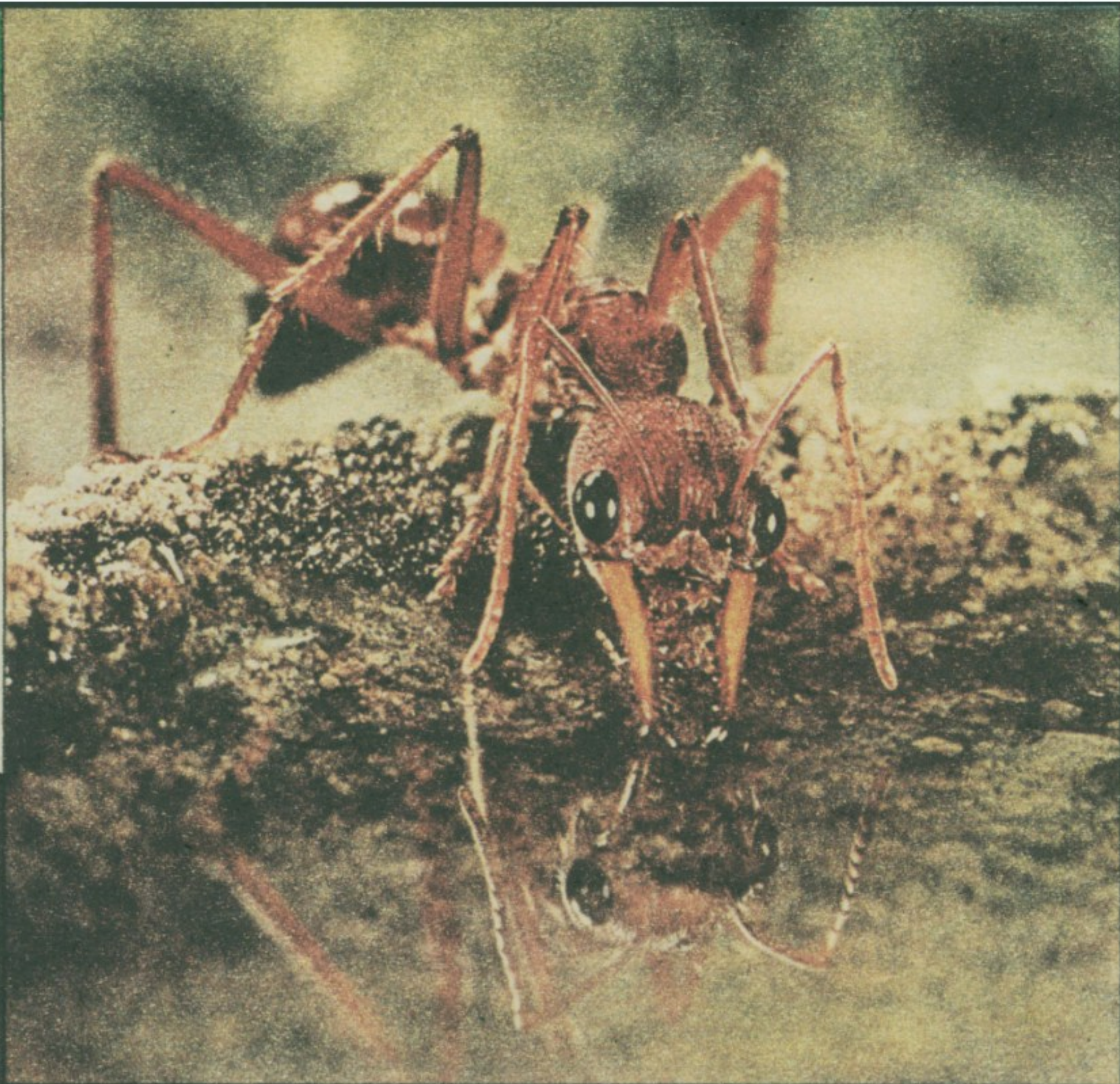
знак да се ови напасници приближавају становници села масовно давали у бекство. Постоје записи да су поједини дивљи мрави у стању да убију чак и опасног питона, додуше кад је тром после обилног obroка.

За разлику од своје афричке сабраће припадници рода Eciton из Новог света нису тако насртљиви па их домороци чак радосно очекују. Ови мрави очисте им домове од бубашваба, стеница и друге гамади.

Мраве обично замишљамо као сићушна ство-

рења, мислимо обично на оне који нам се безобзирно шетају по кући или на оне које срећемо по шумама. Постоје и мрављи цинови који су ограничени на подручје Аустралије и Тасманије. Познати су као булдог мрави или мрави скакачи. Достижу величину и до два и више центиметара. Њихов убод, нарочито ако су у дружини од тридесетак, може да буде и смртоносан за човека.

И они су веома активни и борбени, не дозвољавају да се било ко приближи њиховим просторијама. Ако се већ нађу у ситуацији да бране своју те-

Булдог мрав — цин међу својим мрављим сродницима

МРАВ У КУЋИ

Мрав кога најбоље познајемо, јер нам је најближи, јесте онај који нам је, против наше воље, постао готово домаћа животиња. Због боје га обично називамо жути мрав док је то у ствари фараонски мрав пореклом из тропских крајева. Познат је још од давнина, а тако је назван јер се јављао по палатама, дворцима, храмовима и уопште „настамбама високог стандарда“.

Његова животна средина тако и није природа па се он и данас појављује само у високоцивилизованим условима, обично у новим, модерним насељима. Фараонски мрав гнезда свија у шупљим циглама од којих су солитери и модерне грађевине углавном саграђени или око котлова у топланама. При томе су краљице, које су задужене за размножавање, смештене далеко од човека, а мрави са којима другујемо су већином бескрилне женке радилице. Оне имају устаљене путеве и ауто-страде којима брзо и непогрешиво стижу у наше домове.

Поред тога што је мали жути мрав термофилан (воли топлоту и влагу) он је и веома изабрљив у погледу хране. Не воли шећер, храни се искључиво беланчевинама! Од хране коју је највише волео прво место је заузимао онај једно време толико рекламирани бутер од кикирикија. Вероватно није задовољан што је та посластица толико брзо нестала са наших трпеза.

Иначе, жути мрав је безопасна животињца. Може да изазове само пецкање и свраб, ништа друго уколико су нормални услови. Био би опасан само у случајевима великих епидемија цревних обољења када би и он сам могао да буде преносник.

Без обзира колико је мали и безопасан, веома је тешко, готово немогуће, борити се против њега и уништити га. С обзиром да је до краљице тешко доћи, фараонске мраве можемо, инсектицидима којих има на нашем тржишту, само привремено уништити и то тако што ћемо та средства нанети на места којима се они обично крећу.

Трајније уништење мравца наших домаћих могло би да се изведе само уз стручну помоћ. Радилице би хранили отровима који немају трајније дејство. Тако би оне које хране краљицу њу индиректно отровале!

В. С.

бе храну из уста других радилица и сретно умакну са пленом. Граде своја гнезда у облику кратера у самим мравињацима, тако да имају исти мирис колоније. Ово им обезбеђује веома лаке лоповске излете.

За разлику од мравца лопова постоје групе још бескрупулозније — прави поробљивачи. Они заузимају колоније других и тиме стварају себи робове оног тренутка када њихова колонија ојача и постане снажнија од поробљене. Ипак, они нису робовласници у оном смислу који је постојао у историји људског друштва — робови немају подређен положај у организацији колоније: робовласници настављају да обављају све дужности као и становници територије коју су колонијализовали.

У сваком друштву постоје неки особењаци, у такве би убројили мраве који праве гнездо у шупљим гранама и гранчицама а припадају групи северноамеричких *Cryptoserusa*. Издавају се од осталих по јединственој методи којом затварају и чувају улаз. Глава крупнијих радилица ових мравца посебно је јака и има облик запушача или чепа. Једна од таквих радилица просто заузме положај са унутрашње стране улаза у гнездо, окренута напоље, и зачепи га главом и грудима. Само права лозинка на мрављем језику, односно мирисни надражај карактеристичног задаха колоније, може да потакне вратара који истовремено представља и врата да се склони с пута и пропусти снабдевача који се враћа у гнездо!

Али, нису ни сви мрављи створови тако независни и предни као што се чини. Постоје и они који воле да живе на рачун других својих сродника. То су мрави лопови чије су радилице обично веома мале и предузимљиве и у стању су да продру у галерију већих врста у потрази за отпадцима, храном па и младима других мравца. Они су чак спремни и да згра-

Шумски мрав „музе“ биљну наш помоћу својих дугих рила

риторију, излазе у ројеви-ма и у стању су да начине низ скокова и преко десет центиметара да би дошли до непријатеља.

МРАВЉИ НЕКТАР

Насупрот мравима — борцима постоје и они знатно мирољубивији које називамо сточарима. Они

искоришћавају излучевине лисних буба, штитастих и брашнастих ваши. Ове животињце не само да немају ништа против овог искоришћавања већ напротив, реагују са пријатношћу на њега. На благо миловање мрављих пипака они одговарају избацавањем медне росе. Чак се показало да ваши које мрави стално стимулишу и луче много више медне росе.

**ЗАНИМАЊЕ:
БЕРБЕРИН**

ГДЕ ЈЕ КОСА, МЕШТРЕ!

**СВАКУ ЕПИЗОДУ
„ВЕЛОГ МИСТА“
ШТИПСКИ
БЕРБЕРИН
ТОДОР МИТЕВ
ПАЖЉИВО ЈЕ
ПРАТИО ПОКУША-
ВАЈУЋИ
СВЕ ВРЕМЕ
ДА ДОКУЧИ
НАНО ТО
ЊЕГОВ
КОЛЕГА,
„МЕШТАР“
УСПЕВА ДА
ОШИША
БЕСПРЕКОРНО
СВОЈЕ
МУШТЕРИЈЕ
НЕ СНИДАЈУЋИ
ИМ ПРИ ТОМ
НИ ДЛАНУ С ГЛАВЕ.**

Ако би се правила топ-листа најпопуларнијих грађана Штипа, на њеном врху би се, сасвим сигурно, нашли један председник општине и један берберин. Први је вредан и енергичан човек који је много учинио да се Штип развије у значајан културни и индустријски центар. Други, педесет осмогодишњи Тодор Митев, познатији као Цуне, „на глас је изишао“ као човек који највише од свега воли шалу. Његова берберница „Спорт“ је увек пуна не само муштерија већ и оних који онако, у пролазу, сврате да виде кога је тог дана ставио „на тапет“ и чују најновији виц. Не дешава се да неко изиђе незадовољан. Кажу да то није био ни Борис Дворник који такође важи за духовитог човека.

— Дошао он тако у радњу — прича Цуне — лепо га поздравим као што је ред, па упитам како му иде берберски занат.

— Добро — одговара он — зато сам успешно и остварио улогу мештра у „Велом мисту“.

— Кад је тако — питао сам га даље — што си онда обмањивао онај силни народ што те је гледао да шишањ? Какво шишање кад нигде ниједне длаке није било?

— Па није ни могло да их буде кад сам „шишао“ перике глумаца — објашњавао је Борис.

— Требало је пред почетак снимања да ми се јавиш, па бих ти послао мало косе — прекорео сам га. — Тако би све било аутентично.

— Ти, мајсторе, изгледа много волиш овај занат? — питао је уместо да одговори: глумац.

— Па, да видиш, и не волим — рекао сам.

— А зашто? — изненадио се.

— Како да га волим — одговорио сам — кад има посла не могу да ручам, а кад посла нема — немам шта да ручам!

ВО ИЗ АПОТЕНЕ

Да постане брица Цуне је одлучио у десетој години. А ево зашто: у време кад је био дечак, Штип је био права касаба, без водовода и канализације. Лети, кад сунце ужеже и засмрди иструлело воће и комшијски свињци и кокошињци... Е, тада је била права милина ући у неку берберску радњу где све мирише на свеже и колоњску водицу. Због ње је, признаје Цуне, и отишао у брице. Није то лош занат, само га млади нешто не воле, не интересују се за њега. То је и разлог што Цуне има само једног помоћника и ниједног ученика. А сада је овај занат много лакше научити него пре.

— Некад — прича Цуне — кад газда реши да те прими, преселиш се у његову кућу, то ако имаш мало среће, ако немаш онда — у шталу, па устајеш у свитање, носиш воду, цепаш дрва, ложиш шпорет, чистиш, куваш, чуваш децу и на крају легнеш после свих. По годину-две у радњу и не привириш.

Мој газда је био добар човек, само је имао једну ману: много је волео да пије хладну воду. Тражио је да се пумпа све док се са дна песак не повуче. Тај део „науковања“ ми је много тешко пао. Идем тако једног дана сокаком с тестијом по воду и — плачем. Сретне ме отац, пита шта је. Испричам му. Отац ме саслуша и овако подучи:

— Иди на пумпу, испумпај мало воде тек да није к'о бара, сврати на реку,

сипи мало песка у тестију, па је носи газди.

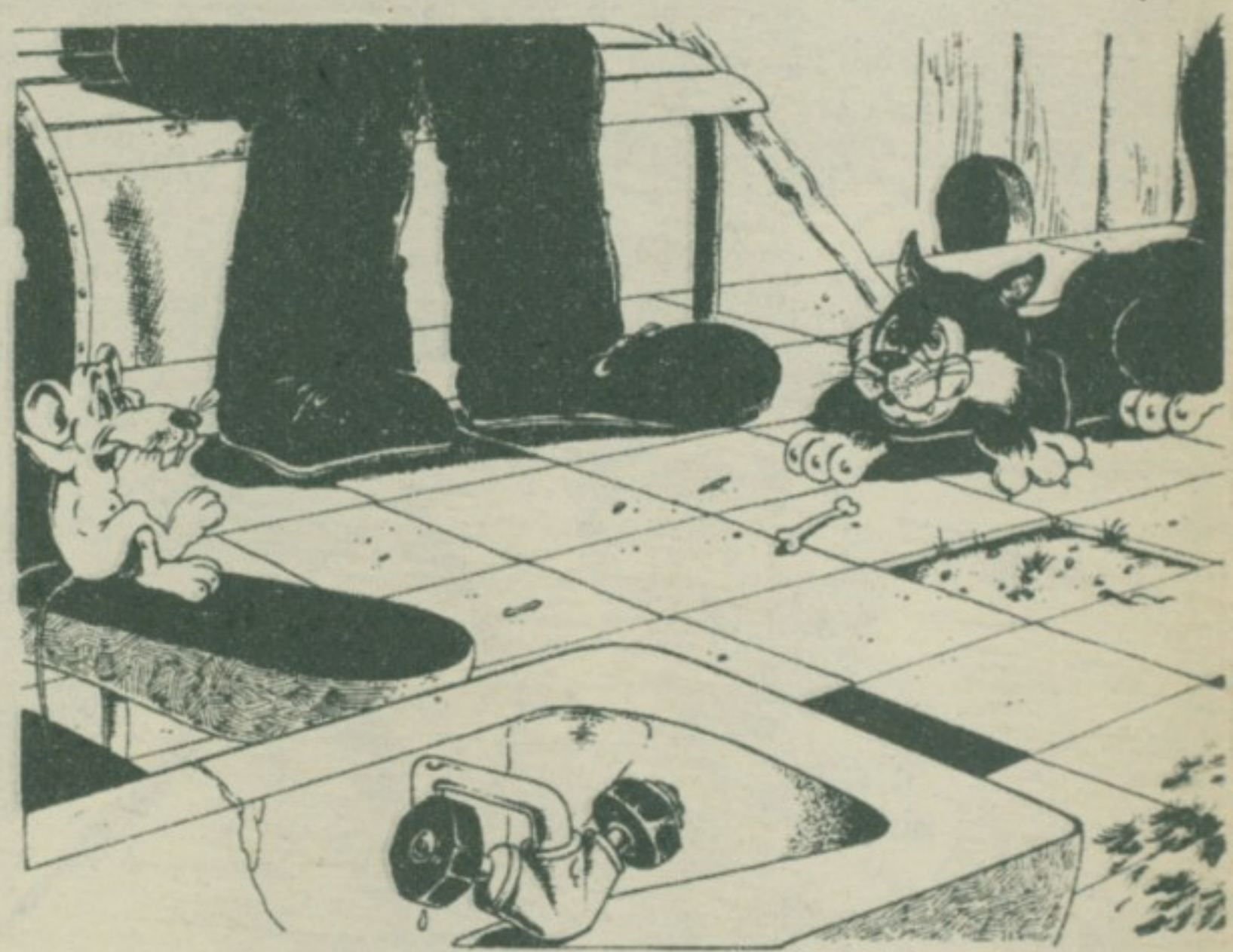
Ја сам стварно све то урадио и после тога ме газда више никад није слао по воду. Штавише, рекао ми је да од сутрадан почнем да долазим у радњу. Ваљда сам код њега положио онај први испит, мангупски. А после ми је то мангупирање некако у навику прешло. Тако једном, таман сам своју радњу отворио, кад сврати код мене неки сељак и пожали се да му је мој комшија апотекар, кад је поред његових врата пролазио, довикнуо „Муу!“ Жао ми дошло тог човека, био је некако много покуњен, па сам решио да му помогнем. Док сам га бријао, предложим му како да врати мило за драго апотекару. Он је тај мој предлог прихватио па је, чим сам завршио бријање, кренуо у апотеку. Још с врата затражио је сено.

— Какво сено, јеси ли ти нормалан? — зграуо се апотекар. — Одакле сено у апотеци?

— Пролазио сам малопре овуда и чујем — риче неки во унутра. Па к'о велам, где има вола има и сена и тако свратим... — одговори му сељак на опште увесељавање присутних у апотеци.

НАНО ЈЕ ЛОВЦА „СТРЕФИЛА“ КАП

Видећи да њихов Цуне „даје изјаву за штампу“ многи пролазници су застали и сутерисали шта да нам исприча. Захваљујући томе, између два бријања, чули смо и „поучну“ причу о ловцу и зецу. Додуше, Цуне се мало устезао да почне, правдајући се да можда није ред да ловца, о коме је реч, баш толико оцрни. На крају је, ипак, попустио.

— Једна од мојих сталних муштерија био је ловац Душко (име је измишљено). Стално ми је обећавао да ће из лова донети зеца, али никако да то уради. Кад год питам има ли шта за мене, он каже сад морам да дам овом а после оном и тако... Ја никако да стигнем на ред. Једног дана дође код мене Душков пријатељ, такође ловац, и у разговору спомену да су били у лову и обојица донели по два зеца. Тек што је он отишао, а ето ти Душка. Али ништа. Зечеве не спомиње. Ја опет, ништа не питам: правим се Тоша. Кад је кренуо, ја му придржим капут и он лепо оде, али заборави шал. Мени одмах паде на памет да је то прилика да се дочепам давно обећаног зеца. Завијем шал у папир и пошаљем дечка да га однесе његовој кући и каже жени да је Душко рекао да му да зеца. Наравно, мене не сме ни да спомене. Ако се она нешто побуни, треба као потврду својих речи да јој преда шал. Дечко је добро одиграо своју улогу и добио зеца кога је одмах однео

мојој жени да га спреми. У међувремену, Душко се јавио кући и рекао да доводи пријатеље на ручак: треба спремити зечетину. Жена се мало зачудила што је он позвао десетак гостију на само једног зеца али ништа није рекла. Спремила је то што је имала. Душка умало није ударила кап кад је оно мало ручка изнела на сто.

ЖИВ ДА НЕ ИДЕШ!

Ова и сличне приче један су од разлога што многи грађани Штипа, чак и кад оду из њега, остају верни Цунету. Међу њима је и десетак републичких функционера који редовно путују из Скопља у Штип на шишање! С времена на време они имају прилику да чују да је неком, обично анонимном грађанину, пошло за руком да насамари Цунета. Зашто анонимном, није тешко погодити: нико неће свесно да се изложи ризику да још једном постане брицина „жртва“. Тако Цуне ни дан-данас не зна ко је од-

НЕОБИЧНИ РЕКОРДИ:

СОЛИТЕР НАД ПАЦИФИКОМ

СРЕДИНОМ НОВЕМБРА ПРОШЛЕ ГОДИНЕ ПРВИ ПУТ У ИСТОРИЈИ ОГРОМАН БАЛОН ИСПУЊЕН ХЕЛИЈУМОМ УСПЕО ЈЕ ДА ПРЕЛЕТИ ТИХИ ОКЕАН. ЗАДОВОЉНИ ЧЛАНОВИ ПОСАДЕ ПЛАНИРАЈУ ДА КРЕНУ НА ПУТ ОКО СВЕТА.

Ако упоредимо лет ракетоплана „Спејс шатла Колумбија“ који Пацифик прелети за мање од једног сата, деведесеточасовни лет друге једне летелице преко Тихог океана изгледа више него скроман. Па ипак, и поред ове велике несразмере у времену, успех огромног балона „Дабл Игл V“ тиме није нимало умањен. Напротив, „Дабл Игл V“ и његова четири члана посаде ући ће у историју јер су постали први људи којима је пошло за руком да без прекида изведу лет од Јапана до Сједињених Америчких Држава.

На овај начин педесет једногодишњи Бен Аbruцо и тридесет четворогодишњи копилот Лари Њумен успели су по други пут да уђу у чувену књигу рекорда. Први пут то им је пошло за руком у августу 1978. године када су њих двојица, заједно са Максом Андерсоном, прелетели Атлантски океан такође у балону. За тај лет било им је потребно равно три петине времена од оног које су утрошили да средином новембра 1981. прелете Пацифик. А на тај други пут Аbruцо и Њумен кренули су са 41-годишњим бизнисменом Роном Кларком и Рокијем Аокијем, 43-годишњим декоратером из Јапана, бившим олимпијским рвачем.

Овај историјски лет „Дабл Игла V“ није прошао без потешкоћа. Марта 1981. појавиле су се непредвиђене компликације са балоном и Аbruцу и осталим члановима поса-

де није успело ни да крену у велику авантуру. Лет су одложили за новембар када су, по речима метеоролога, најпогодније струје над Тихим океаном. Чекали су неколико дана док се време није разведрило. Коначно се 15. новембра велики балон, испуњен са преко милијарду и по кубних метара хелијума и висок као двадесет шестосpratница, одвојио са импровизованог узлетишта и полетео изнад јапанске луке Нагасима. Сребрнкасти балон и два и по са пет и по метара дуга јаркожута гондола прелетео је планину Фуџи и кренуо пут мора.

Током тог историјског лета балон је постигао највећу просечну брзину од око 160 километара на час и попео се до висине од близу седам хиљада метара.

Трећег дана балон је почео да испушта хелијум, читав подухват поново је био доведен у питање. Ипак, посада је успела да наведе балон на копно. Када су били на 200 километара северно од Сан Франсиска, почела је олуја, гондола са посадом срушила се у долину Сакраменто. На срећу, нико није био повређен.

Аbruцо, Њумен, Кларк и Аоки могли су да се појаве на конференцији за штампу. На питање многобројних новинара који су се окупили о својим будућим плановима рекли су:

— Следеће што желимо да остваримо јесте пут око света у балону!

В. С.

Задовољни чланови посаде на конференцији за штампу.

говоран за причу која се и сада радо препричава.

— Почело је овако — прича нам смејући се — наш клуб „Брегалница“ требало је да одигра утакмицу у Кочану. Неколико дана пред утакмицу састану се навијачи и управа клуба код мене у радњи да се договоримо како ћемо да идемо. Договореног дана скупимо се ми и отпутујемо у Кочане. А мангути, тек што смо замали за ћошак, окаче на врата посмртницу с мојим именом. Негде око подне, прошла моја мајка поред радње и видећи плакату помислила да сам ја сигурно потинуо уз пут. Избезумљена, отрчала је у СУП и замолила да одмах провере код мог рођака у Кочану код кога је требало да свратим шта се то догодило. Дежурни је позвао своје колеге у Кочану и они су послали једног милиционера код мог рођака. Ја само што сам дошао са утакмице и што смо сели за сто.

Уђе тај милиционер у кућу и пита има ли ту неког из Штита. Мене нешто зазебе око срца и почех да се преслишавам да нисам шта згрешио. Рођак показа прстом на мене а милиционер ми кратко одбруси:

— Пођи са мном!

Ни сам не знам како сам дошао до зграде СУП-а. Одведу ме одмах код командира а он ме упита за генералије. Кажем ко сам и шта сам а он ће на то:

— Баш сте ви, бербери, мангути! Иди одмах да се јавиш мајци.

Ја још никако нисам схватао у чему је ствар: помислио сам да се нешто није десило њој. Колена су ми клецала док сам окретао број.

Зачувши мој глас, мајка дрекну у слушалицу:

— Јеси ли ти, Цуне? Ниси мртав?

— Нисам! — одговорио сам а она ће:

— Цуне, жив да не идеш! Одмах да се вратиш кући!

— Хоћу — одговорио сам — само да обујем ципеле. — Оно „жив да не идеш!“ још ми некако није допрло до свести. После су ме завитлавали да сам и ја као један од оних америчких војника којима је њихов капетан овако запретио пре него што су кренули у битку: „Ко погине, биће кажњен!“

Када смо се после скоро два часа проведена у препуној берберици опраштали са Цунетом, један од присутних је добио:

— Ако стварно будете писали о њему, не заборавите да кажете да је то најпопуларнији човек у граду.

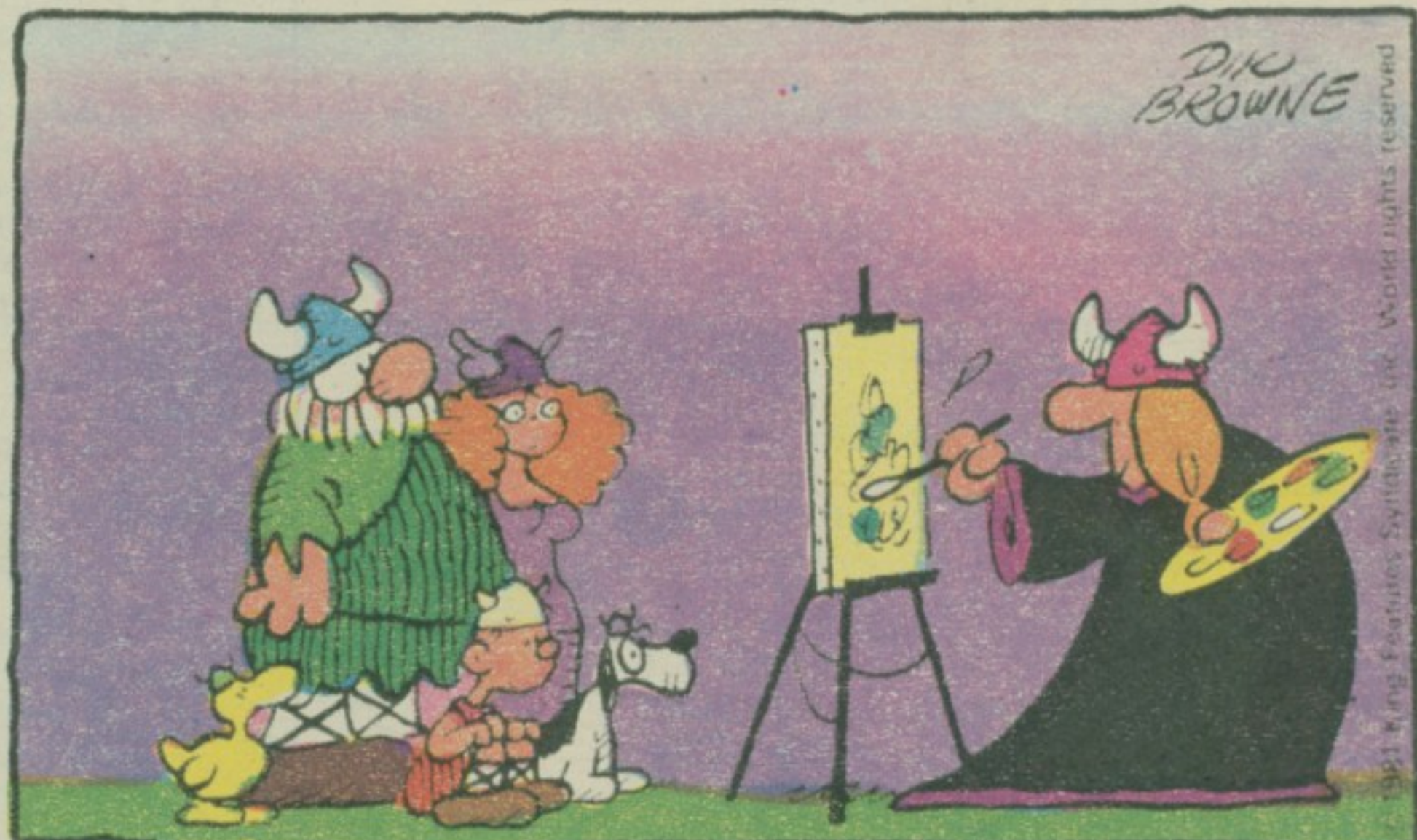
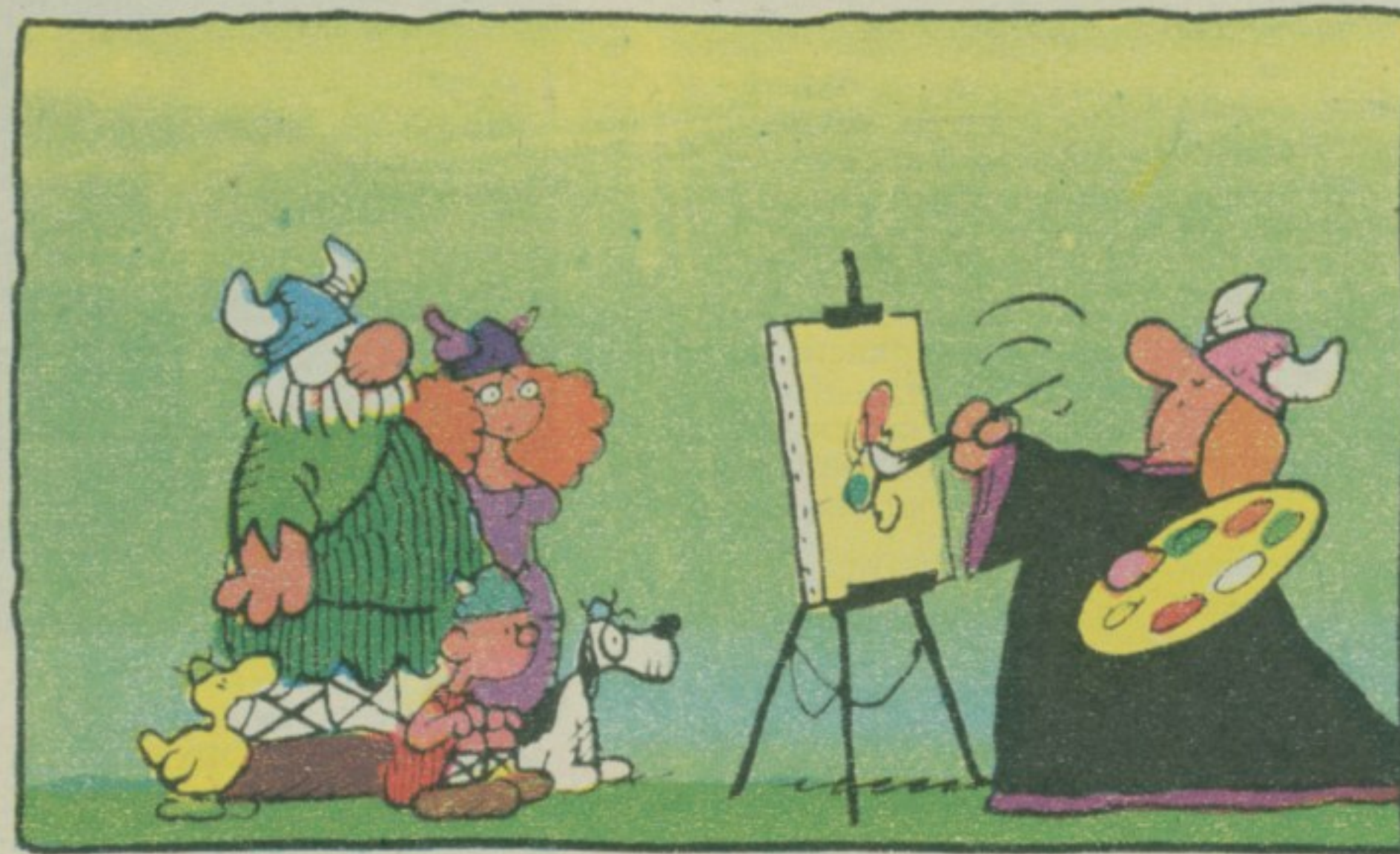
— И најпаветнији! — додао је Цуне „скромно“, вешто лупкајући прстима тек избријано лице неког младог војника. У том часу ћутке смо се сложили с командиром из Кочана: изгледа да су бербери заиста „мангути“.

Олга Вукадиновић

DIK
BROWNE

ХОТАР СТРАШНИ

НАОЧАРЕ
ЗА СЛЕПЕ — НА ПРАГУ?

НАЈХУМАНИЈИ КОМПЈУТЕРИ

У свету се у последње
време појавио
низ апарата који треба
слепима да помогну
не само да се крећу,
него и да читају
и пишу.
Ради се чак
и на вештачком
органу
који би заменио
само око.

Да ли ће двадесети
век — век епохалних
проналазака — доне-
ти и оно најхуманије, за-
мену за око? Неки науч-
ници то наговештавају, већ
данас постоји низ преци-
зних апарата који донекле
олакшавају живот људима
осуђеним на страшан свет
таме. То су, углавном, аме-
рички изуми толико нови
да се махом користе још
само експериментално. И-
пак, може се рећи да је и
то огроман успех који на-
јављује и улива наде. Док-
тор Девиџ Стетн из Њу-
јорка, један од научника
који се тиме баве, каже:
„Иза сваког пара белих
очних јабучица крије се
људско биће које вапи да
се нешто учини“.

Ево шта је до сада учи-
њено.

ТРОСТРУКИ ТЕЛЕСКОПИ

Има много људи који
нису потпуно слепи, али
им је вид толико оштећен
да се тешко сналазе, а још
теже читају. То су они ко-
ји једва виде оно најкруп-
није, дебело црно слово Е
на врху табле за мерење
вида, каква се налази у
свакој ординацији очног
лекара. За њих се свуда у

свету користе такозване
телескопске наочаре (пре-
писују се и на нашим кли-
никама). Међутим, теле-
скопске наочаре нису ре-
шење за сваког таквог па-
цијента. Професор Милан
Благојевић са београдске
Очне клинике објаснио је:

— Телескопске наочаре
одређују се код извесних
обољева жутих мрене, али
само ако је оно у дефини-
тивној фази, што значи а-
ко болест више не напре-
дује. У противном, оне мо-
гу постати недовољне већ
за два до три месеца. Те
наочаре, међутим, јако су-
жавају видно поље, тако
да код читања пацијент не
види целу реч већ мора да
помера главу, па је то спо-
ро и напорно. Ипак, оне
помажу.

Недавно су се у Америци
појавиле савршеније,
троструке телескопске нао-
чаре — за сада их израђу-
је само њујоршка фабрика
за оптичке справе „Дизајн
фор Вижн“. Назване су
„пчелица“, а на сваком
окну наочара налазе се по
три телескопа, тако да онај
ко их носи не мора да по-
мера главу када чита, нити
да се стално осврће лево-
— десно док хода. Једина
мана „пчелица“ је што на
очима делују толико нео-
бично да је то чак мало
застрашујуће. Можда је то
само ствар навике? Свака-
ко, јер оне и те како по-
мажу.

Постоји још једно, веома
једноставно и не много
скупо средство. То је апа-
рат који личи на мали те-
левизор. На доњој страни
има јако увећавајуће
стакло које се може поме-
рати помоћу округле ручи-
це. Тиме се лупа креће и
знад штива, а на екрану се
појављује текст веома уве-
личан! Уз помоћ њега мо-
же и да се пише ако се
руке са радом држе испод
лупе.

Свима који су лишени
оног најдрагоценијег —
вида — највећу тешкоћу
представља кретање. Наро-
чито по градским улицама.
Шта је штап, готово ни-
штажна помоћ, кад се зна
да он „испијава терен“ тек
неких педесетак или мало
више сантиметара око сле-
пог човека. А не упозорава
на препреке у висини гла-
ве као што су ниске гране
у парку, или уличне табле.

УМЕСТО ПСА И ШТАПА...

Ни пас није најпоуздани-
ји водич слепом. Статисти-
ке говоре да само један
проценат људи без вида
воде пса, највише зато што
им је тежак проблем како
и где да га држе. Осим
тога, кад пас на звук
трамваја или аутобуса по-
вуче напред, човек је у
недоумици да ли да га бр-
зо следи или да га задржи
како обојица не би завр-
шила под точковима.

Америчка компанија Со-
нистајд израдила је специ-
јалне наочаре смишљене
да олакшају кретање сле-
пима. У рам тих наочара
уграђени су олашљачи и
пријемници ултразвучних
таласа који када наиђу на
препреку емитују звучни
сигнал кроз слушалице
смишлене на дршкама нао-
чара, иза ушију. Што је
тон сигнала виши, препре-
ка је, значи, ближе. Гла-
снији звук сигнала на јед-
ном уху упозорава да је
препрека на тој страни, а
помоћу боје звука носилац
наочара сазнаје да ли наи-
лази на бетонски зид,
стаклени излог или нешто
топлије... Ултразвучне нао-
чаре ипак нису сасвим у-
савршене јер у тунелској
вреви која доноси и звучну
збрку ни са њима није та-
ко снажи се.

Америчка Фондација за

слепе“ која се налази у
Њујорку већ за ово лето
најављује једно друго, сав-
ршеније средство: „ком-
пјутеризовано покретно
помагало“ или скраћено
СТА (computerized travel
aid). Био би то мали ком-
пјутер који би помоћу зву-
кова упозоравао само на
препреке а све друге зву-
кове би утишавало или у-
кидао. И овај уређај ре-
гистровао би препреке по-
моћу ултразвука, док већ
постоје слични који то ра-
де помоћу ласерских или
инфрацрвених зрака. Нису
већи од кутије за цигарете
и могу се причврстити за
штап, носити о врату или
већ на неки други начин.

ГЕНИЈАЛНИ ИЗУМ СТУДЕНТА

Тренутно се у неким а-
меричким општинама ис-
питује и систем који би се
монтирао на све семафоре
и различитим звуцима упо-
зоравао пешаке која се бо-
ја упалила. Јер, нема већег
проблема за слепог човека
од прелажења улице. У
експерименталној фази је
и мали компјутер, начињен
на Смит Хетлвел институ-
ту у Сан Франциску, који
би на свакој раскрсници у
том граду „рекао“ свом
власнику где се налази!

Међу велике изуме си-
гурно се може убројити
такозвани „Курцвајлов чи-
тач“ — апарат који је
конструисао студент тех-
нике (сада ипак већ ин-
жењер) Рејмонд Курцвејл.
И то је компјутер, програ-
миран тако да препознаје
слова, спаја их у речи и
изговара их. Читач „зна“
1000 правила енглеске пра-
матике и 1500 изузетака од
правила. Само, изговор му
је, како се изразио слепи
студент Џефри Вотел из
Њујорка, „као да слушате
неког са говорном маном“.

Наочари „сонистајд“ које
помоћу ултразвучних тала-
са региструју све препреке
и путем звучних сигнала
кроз слушалице смештене
иза ушију упозоравају сле-
пу особу на време куда да
се креће.

Доктор Стетен — и сам ве-
ома оштећеног вида — ко-
ристи један тип апарата са
увеличавајућим стаклом
фирме „Визуалтек“.

Телескопске наочаре „пче-
лица“ овде су троструки
телескопи намештени са-
мо на лево око.

Ипак, онима који могу до
читача да дођу — а налази
се само у појединим библи-
отекама јер кошта 30 хи-
љада долара — овај читач
је драгоцен.

На крају да споменемо
још и истраживање двоји-
це лекара-биофизичара
Вилема Добела из Њујор-
ка и Џона Гирвина из За-
падног Онтарија, засад је-
дино које иде за тим да
нађе праву замену за само
око. Они постављају по 64
електроде у зону вида у
мозгу (само добровољцима,
јер реч је о експерименту).
Преко минијатурног сти-
мулатора намештеног у
рам наочара, који прима
светлосне таласе и претва-
ра их у сигнале, ти сигна-
ли стижу до електрода и
доспевају у мозак. Слепа
особа на тај начин „види“
у глави светлосне одбле-
ске, односно, фосфене.
Слично ономе кад затво-
римо очи, а светлост нам
још за тренутак остане у
свести. То није много, али,
доктор Добел обећава:

— Једног дана можда ће
се омогућити слепом да
делимично прогледа!

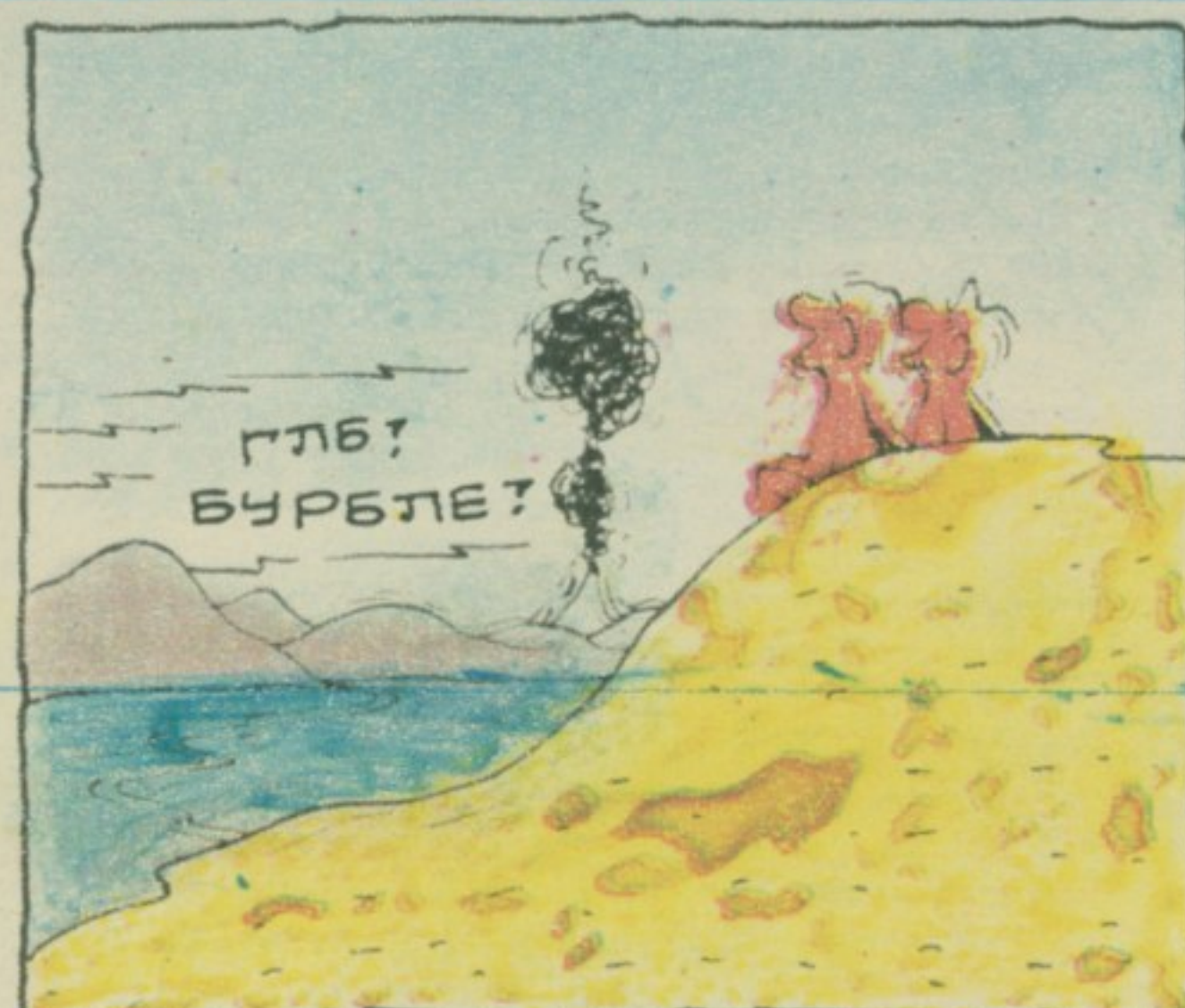
Заиста, велика нада.

М. К.

БИМ И БУМ

ПЕРИНАРИ

"ПРИЧА О
"БИТЛСИМА"
II ДЕО

ЗА СВА ВРЕМЕНА

"Битлси" и даље остају најпо-
знатији састав у свету.
НИКО НЕ МОЖЕ ДА ДОСТИГНЕ ЊИ-
ХОВУ УНИВЕРЗАЛНОСТ И ГЕНЕРАЦИЈ-
СКУ БЛИСКОСТ.

МНОГИ БРИТАНСКИ САСТАВИ СЕ СА ПО-
ЈАВОМ "БИТЛСА" ГАСЕ.
ПРОШТО ЈЕ ВРЕМЕ ЛЈУБАВНИХ ПЕСНИЦА
И ДОШАО ЈЕ ТРЕНУТАК ЗА СВЕ ВЕЋЕ ДРУШ-
ТВЕНО АНГАЖОВАЊЕ.

ЛИВЕРПУЛСКА
ЧЕТВОРКА ЈЕ НА
ВРХУНЦУ.
ЧЕГА ГОД СЕ
ДОТАКНУ, ПРЕ-
ТВРА СЕ У
ЗЛАТО.

ЊИХОВ УТИЦАЈ ЈЕ
ТОЛИКО ЈАК ДА СЕ
СВИ ПИТАЈУ КАКО
ЋЕ УСПЕТИ ДА ДОС-
ТИГНУ САМИ СЕБЕ.

ПСИХОДЕЛИЧНЕ

ГОДИНЕ

У ФЕБРУАРУ ЏОРѢ ЈЕ ПОНОВО БИО У ИНДИЈИ. ЈЕДАН СУСРЕТ ПРОМЕНИКЕ ТОК ЊЕГОВОГ ЖИВОТА. ЏОРѢ УПОЗНАЈЕ ТРАНСЦЕДЕНТАЛНУ МИСТИКУ ПРЕКО ЈОГИЈА МАХАРИШИ МАХЕША.

ЊЕГОВ ДУХ ЈЕ УЗБУРКАН.

ТАКО НЕШТО ЏОРѢ НИКАД НИЈЕ ДОЖИВЕО - ПРВИ ПУТ ЗАИСТА НАПЛАЗИ МИР...

БИЛА СИ У ПРАВУ? МАХАРИШИ РЕКАМ ДАТИ ОДГОВОР?

МОРАМ ТО ДА КАЖЕМ И ОСТАТИМА?

ЏОРѢ СЕ ВРАКА У ЕНГЛЕСКУ...

... И ЖЕЛИ ДА СВОЈА ИСКУСТВА ПРЕНЕСЕ НА СВОЈЕ ДРУГАРЕ.

НЕМИР ЈЕ НЕСТАО? МЕДИТАЦИЈЕ СУ МИ ПРУЖИЛЕ ЗАДОВОЉСТВО...

... ЧАК И ЗА НАЈВЕЋЕ ПРОБЛЕМЕ?

ЏОН, ПОП И РИНГО ОДЛУЧИЛИ СУ ДА ПОСЛУШАЈУ ЏОРѢА И ПОСЕТЕ МАХАРИШИЈА.

ТУ ЈЕ БИО И БРАЈАН.

НИГДЕ ТЕ НЕМА У ПОСЛЕДЊЕ ВРЕМЕ? КАКО ТИ ЈЕ?

НИКАД БОЉЕ... ДОНЕО САМ ОТОТ АТИБУТА...

ДРУКЧИЈИ ЈЕ НЕГО ОНИ ДО САДА...

БРАЈАН ЈЕ БИО БОЛЕСТАН ЏОН ЈЕ ТО ВИДЕО, АЛИ НИЈЕ ЗНАО КАКО ДА МУ ПОМОГНЕ...

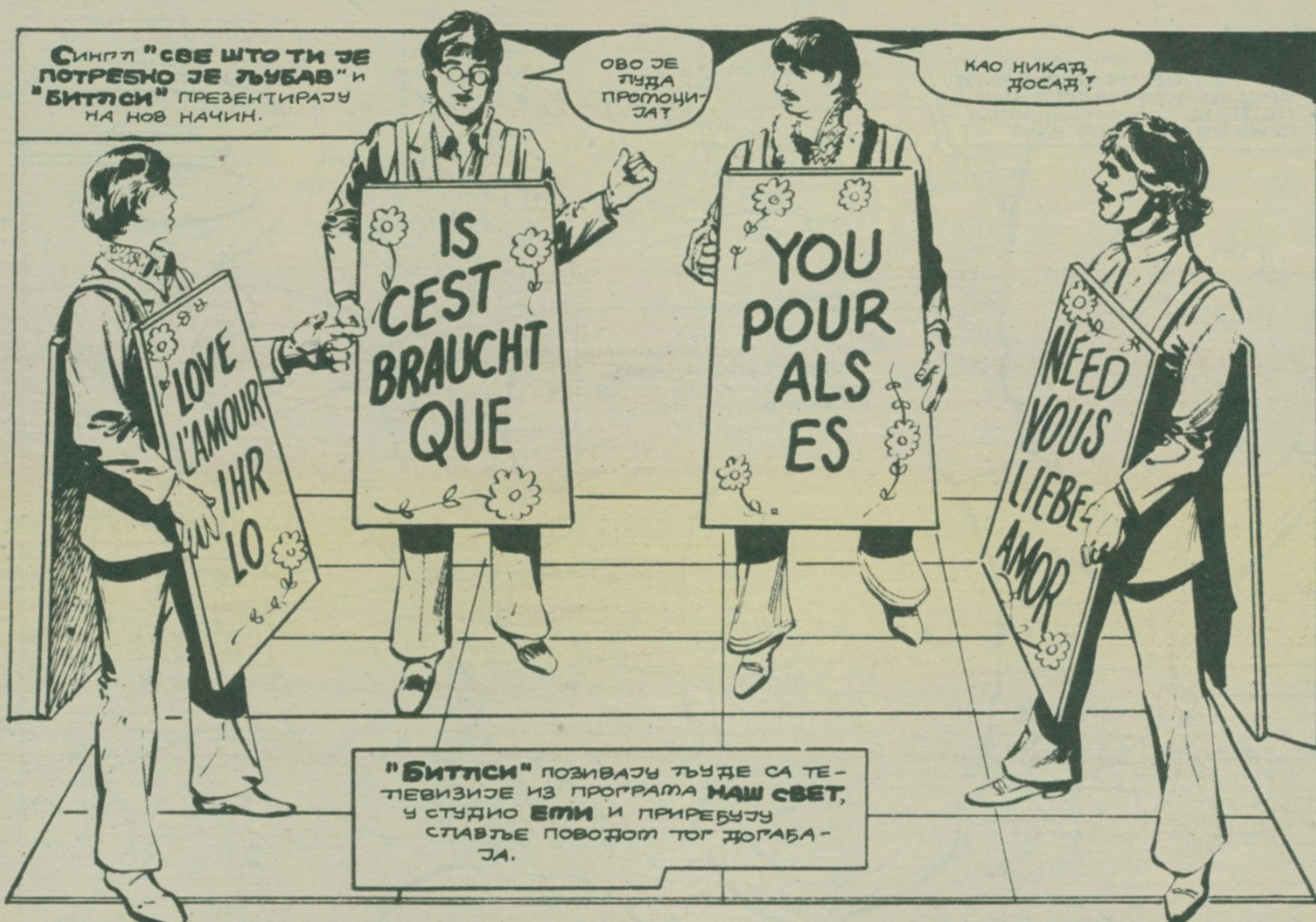
Јуна 1967. изишао је ал-
бум "КЛУБ УСАМЉЕНИХ
СРДАШАНА НАРЕДНИКА
ПЕПЕРА." ПОЧЕТАК ЈЕ НОВА
ПСИХОДЕЛИЧНА ЕРА.

СВЕТ ЈЕ БИО УЗБУРКАН.
НОВЕ ИДЕЈЕ И НОВА
МУЗИКА ШИРИЛЕ СУ СЕ
НЕВЕРОВАТНОМ БРЗИ-
НОМ.

Албум
"SGT. PEPPER"
ПОПЕО СЕ НА
ВРХ МУЗИЧКЕ
ЛЕПТВИНЕ
И НА ТОМ МЕС-
ТУ ОСТАЈЕ
РАВНО ПЕТ
МЕСЕЦИ.

ТАЈ АЛБУМ ЈЕ ОСТАО КАО СВЕДОЧАСТВО ЈЕДНОГ ВРЕМЕНА.

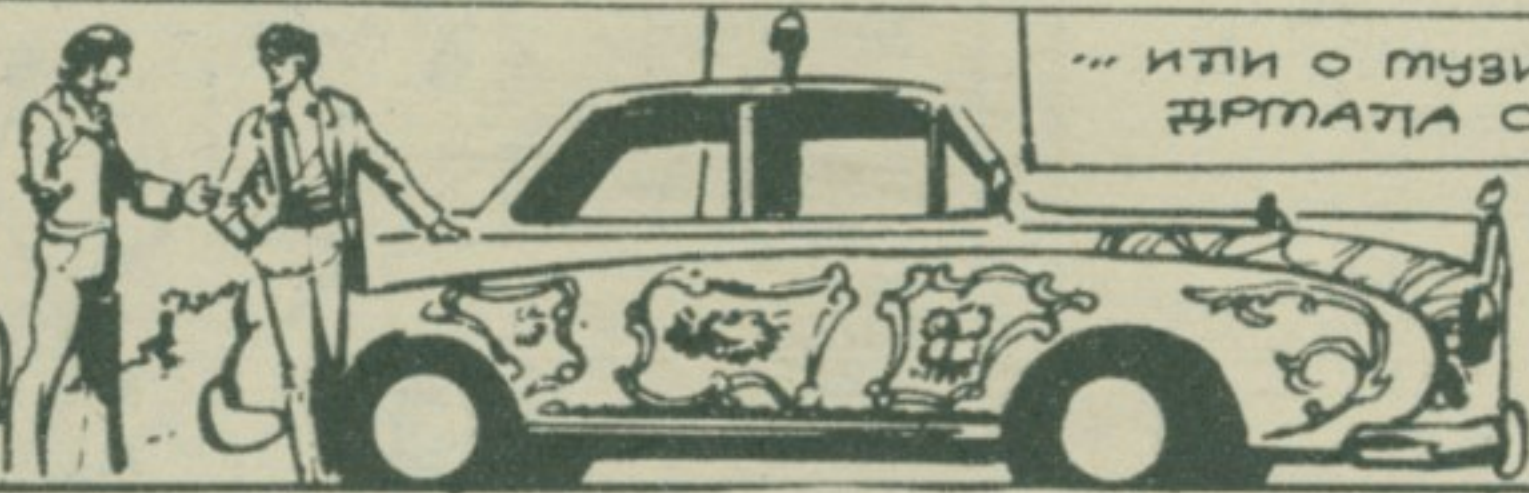
СРЕДСТВА ИНФОРМИСАЊА ИЗГЛЕДА СУ ВИШЕ ВОДИЛА РАЧУНА О ПРИВАТНОМ ЖИВОТУ "БИТЛСА" НЕРО...

... О ЊИХОВОМ ТА-
ЛЕНТУ...

ЗНАШ,
ЏОН...

... ИЛИ О МУЗИЦИ КОЈА ЈЕ УЗ-
ДРМАЛА СВЕТ.

НАДАМ СЕ ДА БЕШ, КАД ГА СРЕТНЕШ,
СХВАТИТИ ОНО ШТО САМ TI ГОВОРИО?

РИНГО, НЕ ИДЕШ
СА НАМА?

СТИЖЕШ КАСНИЈЕ...
ТОРИН И ЈА СМО
ДОБИЛИ ДРУГО
ДЕТЕ?

Е, ОНДА
СВЕ НАЗ-
БОЉЕ?

У МЕЂУВРЕМЕНУ, ИНТЕРЕСОВАЊЕ "БИТЛСА" ЗА МА-
ХАРИШИЈА ЧИНИЛО ГА ЈЕ СТАВНИМ. У БАНГОРУ НА СЕ-
ВЕРУ ВЕЛСА ОН У АВГУСТУ ОРГАНИЗУЈЕ СЕМИНАР.

РИНГО ДОПАЗИ КАСНИ-
ЈЕ...

КАКО ЈЕ БИЛО
У ХЕЈТ ЕШБЕ-
РИЗУ?

СВУГ-
ДЕ ЈЕ
ИСТО,
РИН-
ГО?

ХИПИЦИ СУ МЕ ДО-
ЧЕКАЛИ КАО НЕКА-
ДА ОБОЖАВАОНИ
ЗА ВРЕМЕ БИТЛМА-
НИЈЕ?

ДА, ВАЉДА
ЈЕ ТО НАША СУД-
БИНА?

ГОСПОДИ-
НЕ ЛЕНОН,
ХИТНО?
ТЕЛЕФОН?

БИО ЈЕ ТО
МЕЂУГРАДСКИ
ПОЗИВ...

ШТА??
ЗНАМ, БИО
ЈЕ БОЛЕСТАН,
АЛИ... НИ-
САМ ВЕ-
РОВАО...

УЖАС?

НЕ... ХВАТА
ВАМ? ДА, РЕ-
БИ БУ И ОСТА-
ЛИМА?

БРА-
ЈАНА
ВИШЕ
...НЕ-
ТА...

НА ВЕСТ О БРАЈАНОВОЈ СМРТИ НО-
ВИНАРИ СУ ОДМАХ
СТИГЛИ...

АЛИ, ПОСАО ЈЕ ПО-
САО...

КАКО СЕ
ОСЕРЕТЕ?

СТРАШАН
ШОК...
ЗБЧЊЕН САМ...

ШТА ОЧЕ-
КУЈЕТЕ
ДА КА-
ЖЕШ...

МЕДИТАЦИ-
ЈА ЈЕ ЈЕДИ-
НО РЕШЕЊЕ...
СМРТ ЈЕ СА-
МО ФИЗИ-
ЧКА...

... ЈЕР ЖИ-
ВОТ СЕ НАСТАВ-
ЉА У ДРУГОМ
ОБЛИКУ СВУГ-
ДЕ ОКО НАС...

"БИТЛСИ" ПОЧИЊУ СА РАДОМ НА СЕРИЈИ ВЕЛИКИХ ПОДУХВАТА.

7. ДЕЦЕМБРА 1967. У УЛИЦИ БЕЈКЕР 94, ЧУВЕНОЈ ПО ШЕР-ТЛОК ХОТСУ, "БИТЛСИ" ОТВА-РАЈУ РАДЊУ ЗАБУКА (APPLE SHOP) СА ПРОБРАНИМ СТВАРИМА.

КО БЕ ДА ВО-ДИ РАДЊУ? ШТА "БИТЛСИ" ЗНАЈУ О ОДЕВАЊУ?!

САКУПИЛИ СУ РАЗНЕ ДИЗАЈ-НЕ-РЕ...

КОЈИ СЕБЕ НАЗИВАЈУ...

... ПУДАТАУ

У ИСТО ВРЕМЕ ТРАЧ-РУБРИКЕ СУ ПУНЕ ПРИЧА О ЧЕСТИМ СУСРЕ-ТИМА ЏОНА ТЕ-НОНА И АМЕРИЧ-КЕ УМЕТНИЦЕ ЈАПАНСКОГ ПО-РЕКЛА ЈО-КО ОНО.

И САМА ЊИХОВА ПОЈАВА БИЛА ЈЕ ДОВОЉНА ДА СЕ НЕШ-ТО НАПИ-ШЕ.

ОНИ СЕ ПРЕТВАРАЈУ У ЛЕГЕНДАРНЕ ЛЈУБАВ-НИКЕ.

КОНАЧНО, ПРЕД НОВУ ГОДИ-НУ И ПОСЛЕДЊИ НЕЖЕЊА ИЗНЕВЕРАВА СРЦА ОБО-ЖАВАТЕЉКИ.

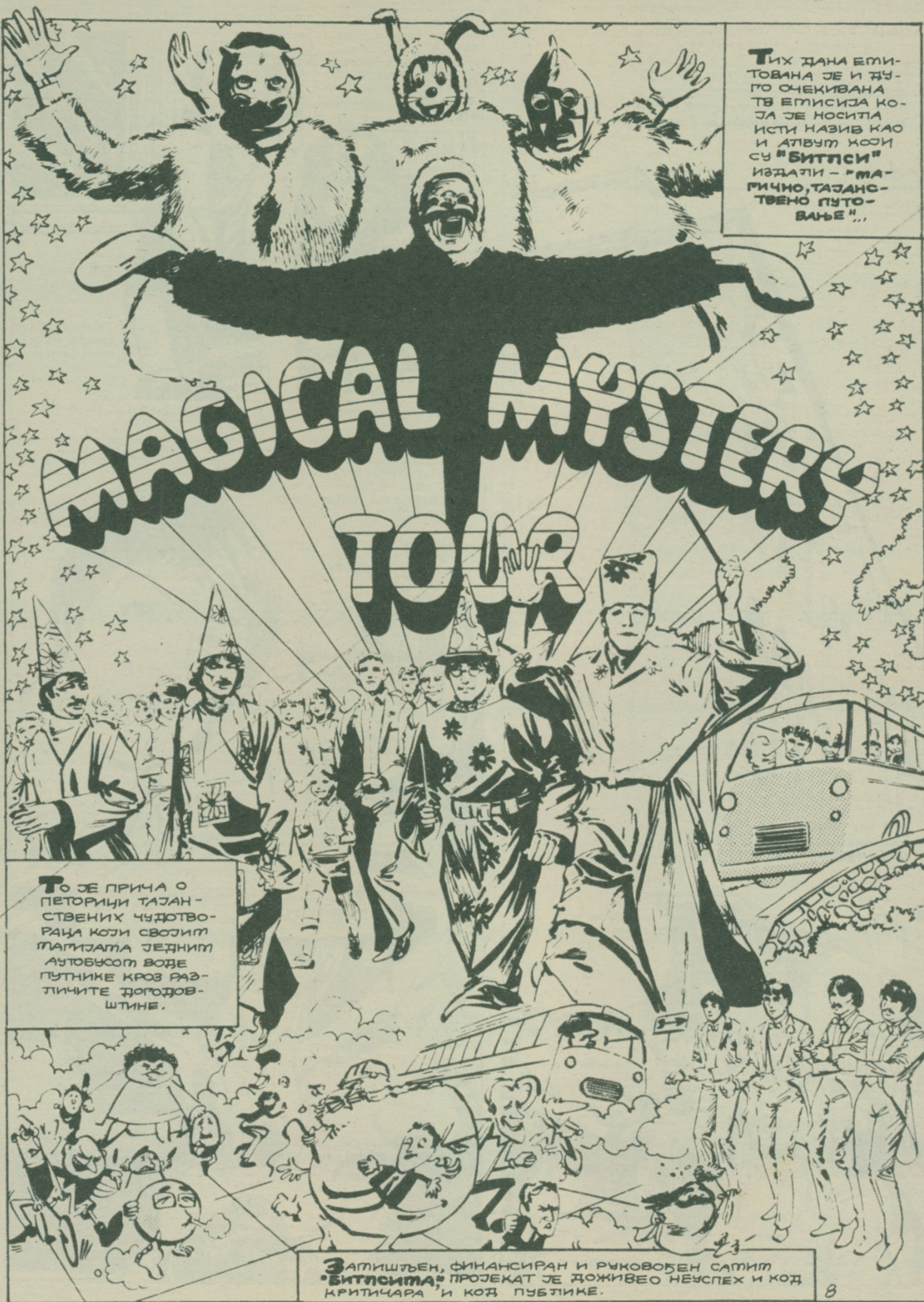

ЏЕЈН ЕШЕР И ЈА УСКОРО БЕ-МО СЕ ВЕНЧАТИ?

ПОЧИЊЕ И СНИМАЊЕ ФИЛМА "КЕНДИ" ПОРЕД РИЧАРДА БАРТО-НА, МАРЛОНА БРАНДА, ЕВЕ АУЛИК-ТУ ЈЕ И...

... РИПРО СТАР.

ТИХ ДАНА ЕМИ-
ТОВАНА ЈЕ И ДУ-
ГО ОЧЕКИВАНА
ТВ ЕМИСИЈА КО-
ЈА ЈЕ НОСИЛА
ИСТИ НАЗИВ КАО
И АЛБУМ КОЈИ
СУ "БИТЛСИ"
ИЗДАЛИ - "МА-
ГИЧНО, ТАЈАНС-
ТВЕНО ПУТО-
ВАЊЕ"...

ТО ЈЕ ПРИЧА О
ПЕТОРИЦИ ТАЈАН-
СТВЕНИХ ЧУДОТВО-
РАЦА КОЈИ СВОЈИМ
ТАМЈАМА ЈЕДНИМ
АУТОВОСМ ВОДЕ
ПУТНИКЕ КРОЗ РАЗ-
ЛИЧНЕ ДОРОДОВ-
ШТИНЕ.

ЗАТИШЉЕН, ФИНАНСИРАН И РУКОВОДЕН САТИМ
"БИТЛСИМА" ПРОЈЕКАТ ЈЕ ДОЖИВЕО НЕУСПЕХ И КОД
КРИТИЧАРА И КОД ПУБЛИКЕ.

ГОДИНЕ "ЈАБУКЕ"

Почетком 1968.
МАГИЧНО ТАЈАНС-
ТВЕНО ПУТОВАЊЕ"
СНИМАЊЕНО ЈЕ ПОНО-

...У БОЖИ.

РЕАКЦИЈЕ НИСУ БИ-
ЛЕ НИШТА БОЉЕ.
ЗЛОБНИЦИ ИХ
ОПТУЖУЈУ ДА СУ
ОД СРАМОТЕ ПОБЕГЛИ У
ИНДИЈУ.

РАЗОЧАРАНИ МАХАРИШИ-
ЈЕТ...

... "БИТЛСИ" СЕ ВРАЋАЈУ У ЛОНДОН.

ОДЛУЧИЛИ СУ ДА ПОД
ФИРМОМ ЈАБУКА, ПРАВЕ
ФИЛМОВЕ, ПУБЛИКАЦИ-
ЈЕ И, НАРАВНО...

... ПЛОЧЕ.

ПЛАНИРАМО
ДА ИСКОРИСТИМО УТИ-
ЦАЈ КОЈИ ИМАЈУ "БИ-
ТЛСИ" И ПОТОРНЕТО ТА-
ЛЕНТИМА?

ХОБЕМО ДА ПРОМЕ-
НИМО ДОСАДАШЊУ
ПРАКСУ...

НЕКЕШ МОРА-
ТИ ДА МОЛИШ НА
КОПЕНИМА ДА ТЕ СА-
СЛУШАЈУ...

ЏИН МЕХОН, КОЈИ ЈЕ РАДИО НАРЕДНИКА ПЕ-
ПЕРА, ЗАДУЖЕН ЈЕ ДА УРАДИ ЗАШТИТНИ
ЗНАК.

ЕВО, ТО ЈЕ ТА МОЈА
ИДЕЈА!

"ЈАБУКА"
ЈЕ, ВИДЕТЕ,
БИЛА
ПРАВА
СТВАР!

КАДА СЕ ПРОШИРИ-
ЛА ВЕСТ ДА СУ ВРА-
ТА "ЈАБУКЕ" ОТ-
ВОРЕНА, СВЕТ ЈЕ
ПОЧЕО ДА НА-
ДИРЕ...

ИМАМ МАТЕРИЈА-
ЛА ЗА ДВА АП-
БУТА...

КАД
БИХ СА-
МО ТОГАО
ДА ДОБЕМ
ДО ПО-
ПЛА...

ПЛАН ЈЕ СТРА-
ШАН... САМО ДА
СЕ "БИТЛСИ"
ПОЈАВЕ... ЗАР
ЗАХТЕВАМ
ПРЕ -
ВИ-
ШЕ??

О КАКВИХ
ТО ДВАДЕСЕТ
ХИЉАДА
ПОВОРНИТЕ!

ПА, ЗА ИМЕ
СВЕТА...??

КАЖЕМ ВАМ, ТАЈ
ФИЛМСКИ СЦЕНА-
РИЈО ЈЕ ПУН ПО-
ГОДАК!

СЛУШАТЕ
ЛИ ВИ
МЕНЕ?

АЛО?

ТРАЖИМ
ОДРЕШЕЊЕ
РУКЕ...

САМО ТРАЖИМ
ВАШУ ДОЗВОЛУ
ЗА ТЕ ХИПИ
ЛУТКЕ...

ЧУЈЕТЕ
ЛИ
МЕ?

ШТА
ЈЕ
ТО?

ЈУТАРЊА
ПОШТА!

ТО НИЈЕ
СВЕ, САМО
МАЛИ
ДЕО!

ЗАПОСЛЕНИ У "ЈАБУКИ" БИ-
ЛИ СУ ЗБУЊЕНИ...

... НИСУ ЗНАЛИ ОДАКЛЕ ДА КРЕ-
НУ...

ОБЈЕДИНИТИ ПОСЛОВЕ
ЈЕ НЕМОГУЋЕ... СВИ
НЕШТО ДРУГО ЗАХТЕ-
ВАЈУ...

ЧИНИ МИ СЕ
ДА БЕ "ЈАБУ-
КА" ЧУКОТО ЗА-
ПАСТИ У ТЕШКО-
БЕ...

ПРОЈЕКТИ СУ СЕ ГОМИТАЛИ ... СРЕДИНОМ ЈУЛА 1968.
СНИМЉЕН ЈЕ ФИЛМ "ЖУТА ПОДМОРНИЦА."

Yellow Submarine

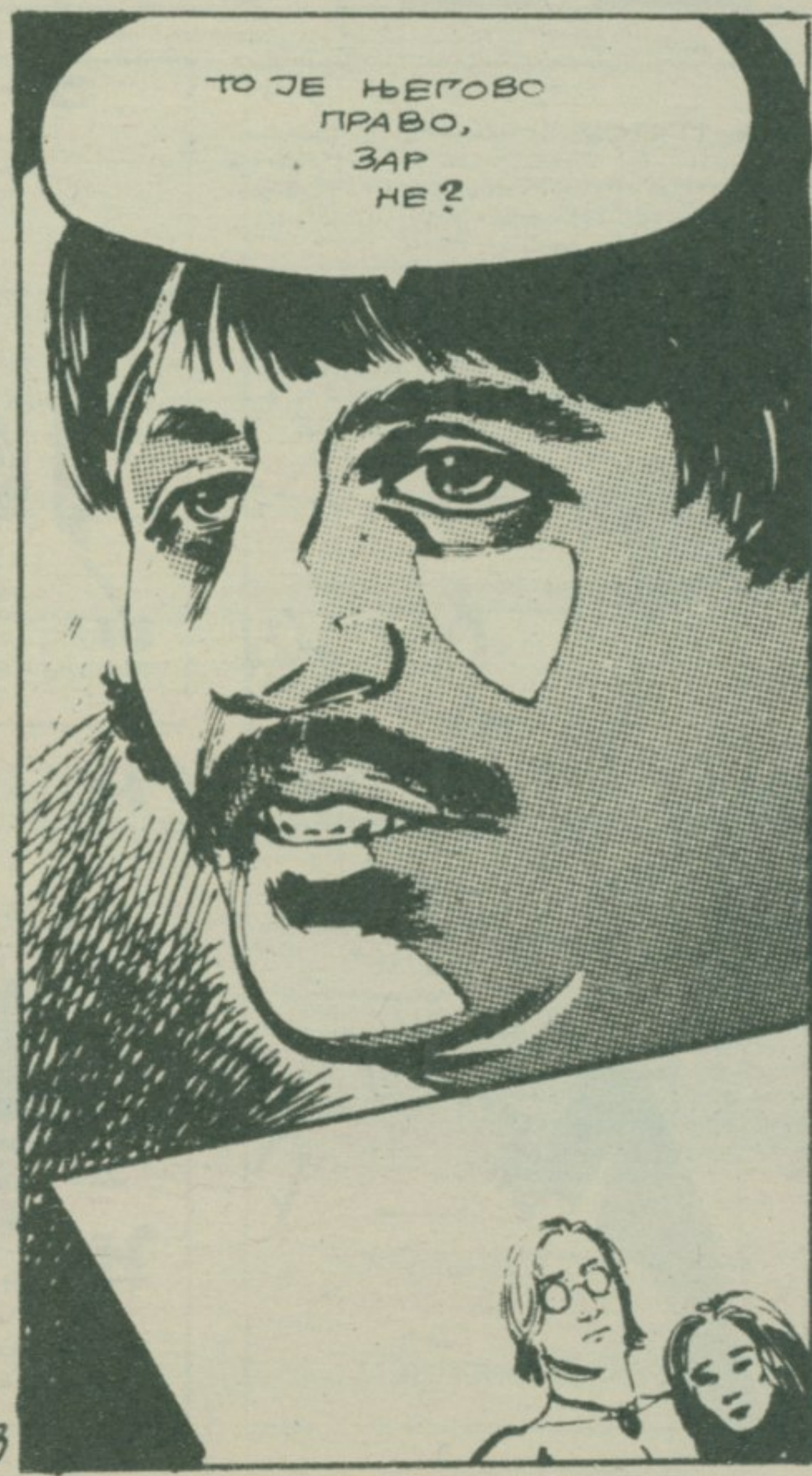
ПРЕМИЈЕРА ЈЕ БИЛА У ЛОНДОН-
СКОМ ПАВИЉОНУ. АУТОР ХАИНИ
ЕДЕЛМАН СТВОРИО ЈЕ ПЛАВОГ
ЗЛОЋУ КОЈИ МРЗИ СВЕ
ШТО ЈЕ ДОБРО, ЛЕ-
ПО И МИРНО.

ЗБОГ ЛОШЕГ
ПРИЈЕМА "ТАЗАНСТВЕ-
НОГ, МАГИЧНОГ ПУТО-
ВАЊА", "БИТЛСИ"
СТРАХУЈУ КАКВЕ ЋЕ
РЕАКЦИЈЕ ИЗАЗВАТИ
ОВАЈ ФИЛМ.

ВЕРОВАТНО ЈЕ ТО БИО РАЗ-
ЛОГ ДА СЕ ФИЛМ У САД
НИЈЕ ПОЈАВИО СВЕ ДО
СРЕДИНЕ ЈЕСЕНИ, А АТ-
БУМ ТЕК СЛЕДЕЋЕ ГО-
ДИНЕ.

НА СРЕЋУ, ФИЛМ НАИТИЈАЗИ НА ДОБАР ПРИ-
ЈЕМ.
ПУН ЈЕ ШАРМА, СПОНТАНОСТИ И ДУХА.

РАЗЛАЗ

КАДА СУ ЏОН, ЏОРџ И РИНГО ИНСИСТИРАЛИ ДА НА МЕСТО ГЛАВНОГ ФИНАНСИЈЕРА ДОВЕДУ АТЕНА КЛЕЈНА, ДОШЛИ СУ У СУКОБ СА ПОПТОМ КОЈИ ЈЕ БИО ПРОТИВ ТАКВЕ ОДЛУКЕ.

НИКО ГА НИЈЕ МОГАО РАЗУВЕРИТИ... ПОП ИНСИСТИРА НА ПРАВНОМ ОДВАЈАЊУ "БИТЛСА".

АНГАЖУЈЕ ЊУЈОРШКЕ АДВОКАТЕ ИСТМЕНА И ИСТМЕНА ДА ГА ЗАСТУПАЈУ.

ПОРЕД ТОГА ШТО СУ ПРИЗНАТИ СТРУЖАЦИ, ОНИ СУ ОТАЦ И БРАТ ЊЕГОВЕ НОВЕ ЗАРУЧНИКЕ ЛИНДЕ.

ДОГАЂАЈИ КОЈЕ СПЕДЕ, САМО ЈОШ ВИШЕ ВОДЕ КА КРАЈУ ЈЕДНЕ ЛЕГЕНДЕ.

РИНГО СУДЕЛУЈЕ УЗ ПИТЕРА СЕЛЕРСА У ФИЛМУ "МАГИЧНИ ХРИШЋАНИ." МУЗИКУ ИЗВОДИ ГРУПА "БЕДФИНГЕР" ШТИГЕНИК "ЈАБУКЕ".

ПОП, ЈЕДИНИ НЕЖЕЊА, ВЕНЧАВА СЕ У МАРТУ СА ЛИНДОМ.

НА ГИБРАЛТАРУ ЈОШ ЈЕ ДАН "БИТЛС" СЕ ЖЕНИ.

УСПЕЛИ СМО, ЈОКО?

КОНАЧНО СМО ТУЖИЈЕ НА...

...А НЕ САМО ПРИЈАТЕЉИ?

НИКОМЕ НИЈЕ БИЛО ЈАСНО ШТА ДА СЕ УЧИНИ СА МАТЕРИЈАЛОМ ЗА АЛБУМ "ПОВРАТАК!" "БИТЛСИ" ЗАТО ПОЧИЊУ ДА РАДЕ НА ДРУГОМ АЛБУМУ У ЈУЛУ,

"ЕБИ ПУТ (ABBEY ROAD)" БИО ЈЕ НАЈБОЉИ, АЛИ ПОСЛЕДЊИ АЛБУМ "БИТЛСА."

СВАКИ ОД "БИТЛСА" ВЕЋ ЈЕ ИМАО СНИМЉЕН ПО ЈЕДАН СОЛО АЛБУМ.

ФИНАНСИЈСКИ ПРОБЛЕМИ СУ СЕ ГОМИЛАЛИ...

У СЕПТЕМБРУ, ЗБОГ ЗАБРАНЕ ДА СВИРАЈУ У САЈ, ЏОН И ЈОКО ПРИРЕЂУЈУ КОНЦЕРТ У ТО-РОНТУ КАО САСТАВ "ПЛАСТИК ОНО БЕНД".

ТО ЈЕ БИЛО ПРВИ ПУТ ДА СЕ ЈЕДАН "БИТЛС" ПОЈАВИО У ЈАВНОСТИ ПОСЛЕ ТОЛИКО ГОДИНА. МАТЕРИЈАЛ СА КОНЦЕРТА СНИМЉЕН ЈЕ ЗА "ЈАБУКУ."

У ОКТОБРУ, КАО БОМ-
БА, ОДЈЕКНУЛА ЈЕ
ВЕСТ...

ПОСЛЕДЊА
ВЕСТ:

ПОЛ ТАКАРТ-
НИ ЈЕ...

МРТАВ!

ДОКАЗНИ МАТЕ-
РИЈАЛ ЗА ТУ
ВЕСТ НАШЛИ
СМО И НА
ЊИХОВИМ
ПЛОЧАТА ИТО
ОД 1965. ГО-
ДИНЕ?

ЗАМЕНИО
РА ЈЕ
ДВОЈНИК?

СЕРИЈА ТАКВИХ
НАВОДА ПРИМО-
РАЛА ЈЕ ПОЛА ДА
СЕ ПОЈАВИ У ЈАВ-
НОСТИ...

ЖИВ САМ,
КАО ШТО
ВИДИТЕ?

СВА ТА
ПИСТА
И ВЕСТИ
ОБИЧНА
СУ ГЛУ-
ПОСТ?

ТЕК ШТО СЕ БУКА ОКО
ПОЛА СТИШАЛА, ЈА-
ВИО СЕ ЏОН...

ВРАЋАМ ОВО **МБЕ**
ОДЛИКОВАЊЕ У ЗНАК
ПРОТЕСТА...

ЗБОГ
МЕШАЊА
БРИТАНАЦА
У ВИЗАФИ И
НИГЕРИ-
ЈИ,

ЗБОГ НАШЕ
ПОДРШКЕ **САД**
У ВИЈЕТНАМУ
И ТОГ

СИНГЛА
"ХЛАДНА БУР-
КА"
СА ТУБАВЉУ

ЏОН ЛЕНОН.

ПОШАЉИТЕ ТО ПРЕ-
МИЈЕРУ И КРАЉИ-
ЦИ?

СИГУР-
НИ
СТЕ?

ЗАШТО
НЕ?

ОВО ПИСМО ИЗАЗВАЛО ЈЕ БУРНЕ РЕАКЦИ-
ЈЕ...

ЈАВНОСТ СЕ УЗБУР-
КАЛА. И ЊЕГОВА ТЕТ-
КА МИМ, КОЈА КОЈЕ ЈЕ
ОДРАСТАО, НИЈЕ ОСТА-
ЛА ПО СТРАНИ...

ДЕЛИМ ЊЕ-
ГОВО МИШЉЕ-
ЊЕ О МЕШАЊУ
БРИТАНАЦА У
НИГЕРИЈСКОМ
РАТУ...

... АЛИ ТО НИЈЕ
НАЧИН ДА СЕ
ПРОТЕСТУЈЕ?

НЕ ЛИЧИ
МИ ТО НА
ЏО-
НА?

НА ПОЧЕТКУ 1970. ЏОРџ НАСТУПА СА ДИЛЕНИЈЕМ, БЕНИЈЕМ И ПРИЈАТЕЉИМА...

... АМЕРИЧКОМ ГРУПОМ НА ТУРНЕЈИ ПО БРИТАНИЈИ. ЊИХОВ АЛБУМ ОТКРИВА ГА КАО ВЕЛИКОГ "МИСТИКА."

БИТИ СУ ТО ПОСЛЕДЊИ ДАНИ "БИТЛСА" ТЈУДИ ОКО ГРУПЕ ПОКУШАВАЈУ ДА ИХ ОДРЖЕ...

ЊИХОВ "ПОВРАТАК" НАЈАВЉЕН ЈЕ АЛБУМОМ "НЕКА БУДЕ" ("LET IT BE").

ШИРЕ СЕ ГЛАСИНЕ ДА ИХ ЏОН НАПУШТА И ГОВОРИ ЈАВНО О РАСПАДУ...

ЧУЈУ СЕ РАЗНЕ ВАРИЈАНТЕ...

ЏОН И ЈОКО ПОЈАВЉУЈУ СЕ У САУТЕВИЈУ У ЈАНУАРУ...

НАШЕ ЛОКНЕ РЕ БИТИ ПРОДАТЕ, А НОВАК ИДЕ ЗА ДРУГАЧКИ ПОКРЕТ?

РИНГО СНИМА ЗА ТЕЛЕВИЗИЈУ ЕМИСИЈУ КОЈА СЕ БАЗИРА НА ЊЕГОВОМ ПРВОМ СОЛО-АЛБУМА - "СЕНТИМЕНТАЛНО ПУТОВАЊЕ."

ПОП СПРЕМА СОЛО-АЛБУМ ПОД НАЗИВОМ "МАКАРТНИ."

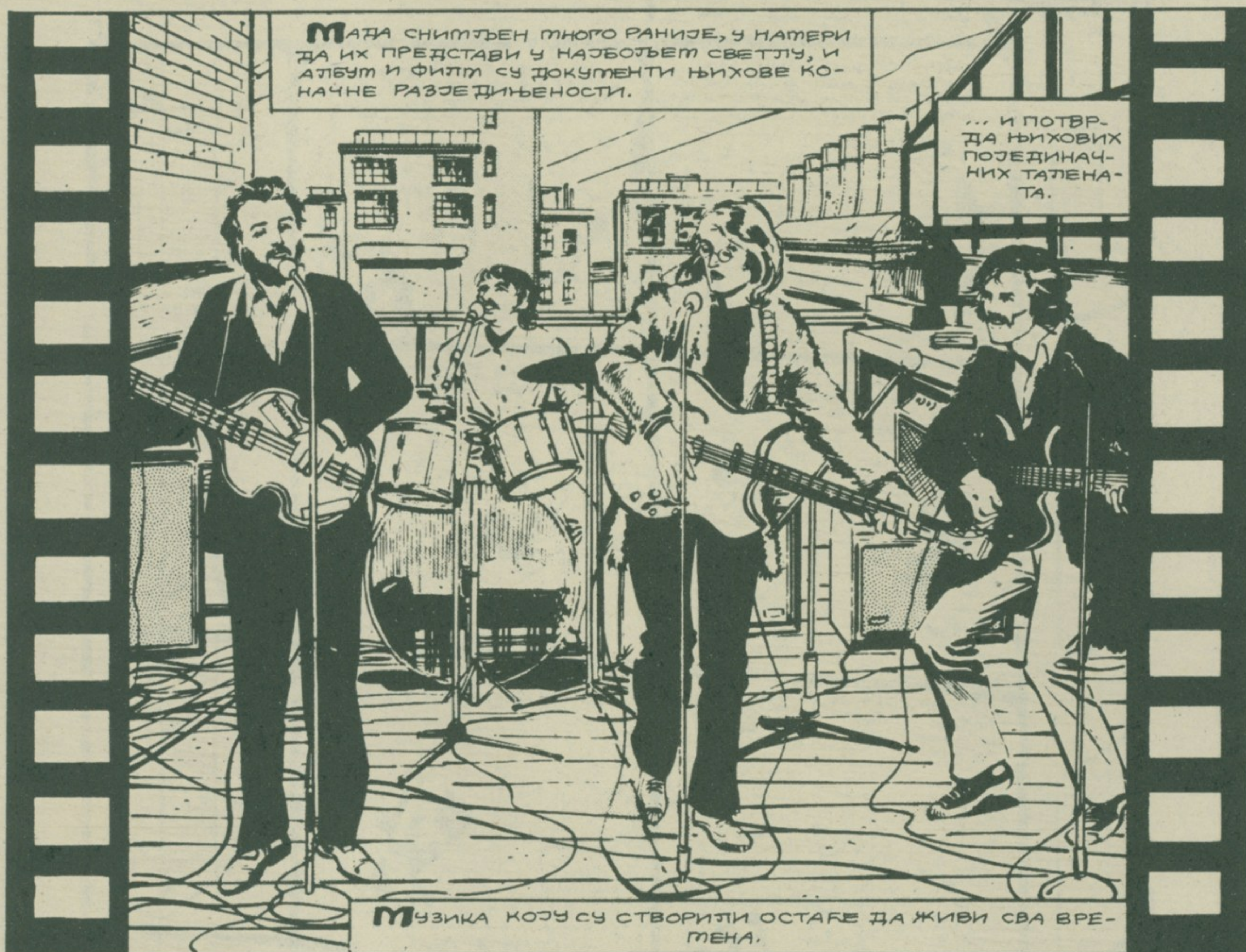
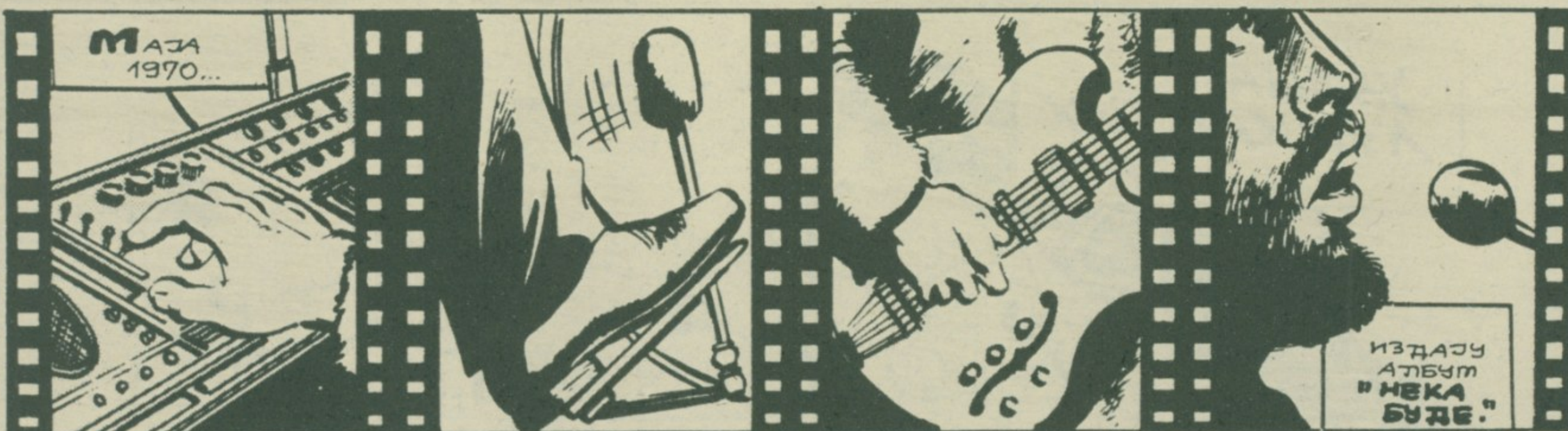
9. АПРИЛА 1970. ДАЈЕ ИНТЕРВЈУ КОЈИ ЈЕ ОДЈЕКНУО СВЕТОМ...

А НАЈВИШЕ ЈЕР МИ ЈЕ ЛЕПШЕ СА ПОРОДИЦОМ?

ЊЕГОВА ИЗЈАВА ЈЕ ШОКИРАЛА СВЕТ. И МАДА СУ ОНИ ФОРМАЛНО ОПСТАЛИ ЈОШ ГОДИНУ ДАНА, ТО ЈЕ У СТВАРИ БИО ЊИХОВ КРАЈ.

УЛИЦА
ЛУЦКАСТИХ
БР. 13

САД РЕ МОРАТИ
ДА ПЛАТИ? У ПРОТИВ
НОМ, ОВАЈ РОБОТ РЕ
МУ УНИШТИТИ СТАН...

МИЛИТАРДЕР ЛОВИК ЈЕ
ПРИДАВИО НЕСТАНАК СКУПО-
ЦЕНОГ ПСА ЧИУАВЕ? ШТА ЈА
ИМАМ С ТИМ?!

ДА, ТО ЈЕ ПАСТА ЗА ЗУБЕ
КОЈУ СУ МОЈА ДЕЦА ПОНЕ-
ЛА ... А ГДЕ СТЕ ЈЕ НАШ-
ЛИ?

СВИ КАВЕЗИ
СУ ПРАЗНИ...
ГДЕ СУ ТЕ ЖИ-
ВОТИЊЕ?!

ПА ХИЉАДУ ПУТА
САМ ТИ ПОНОВИЛА
ДА ЈЕ ТО САМО
СТИКА...

ЗА ДЕСАМ НАРУЧИО СА-
КО СА ТРИ ДУГМЕТА,
АЛИ...

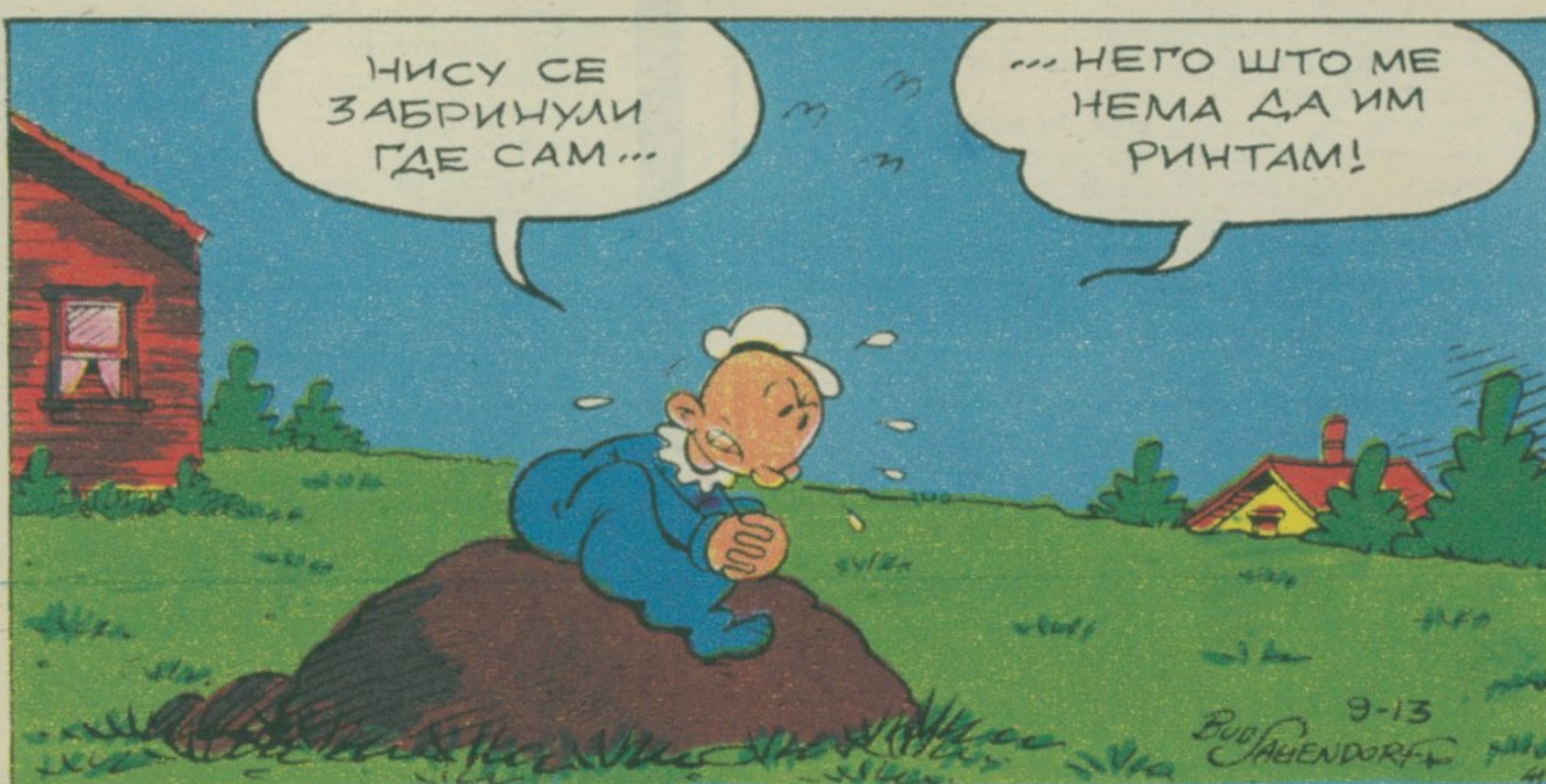
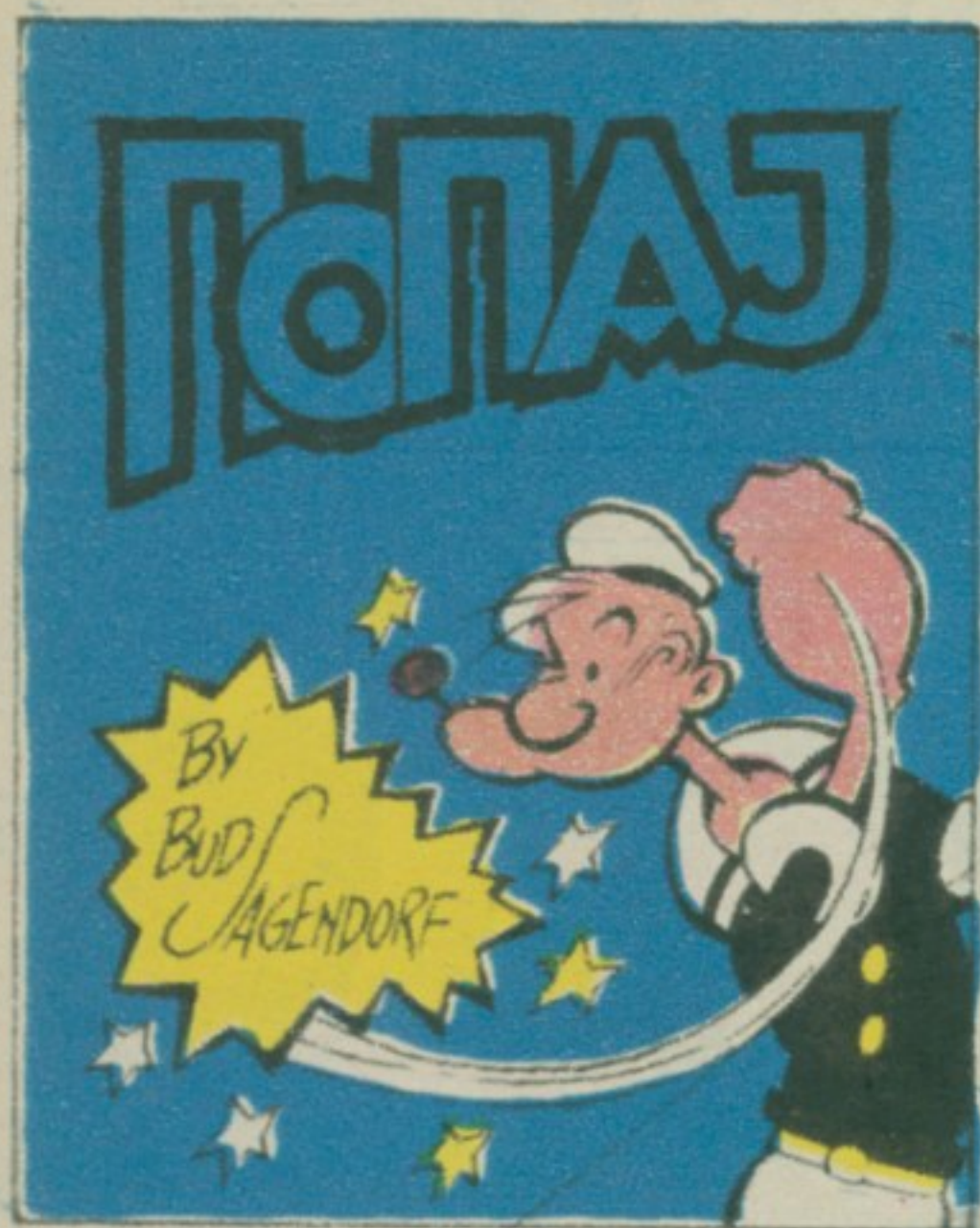
ШТА СЕ ЧУДИТЕ ?? ЈЕО
САМ ЖАБЉЕ БАТАКЕ?

НАРАВНО ДА ЈЕ ПОКВАРИО
СТОМАК ... КАД САМ РЕКАО ДА
ЈЕ ВАШЕМ КОЊУ ПОТРЕБНО
ГВОЖЂЕ, МИСЛИО САМ НА КО-
ПИТА МА...

САМО УЗМИТЕ...
ДО ПОСЛЕДЊЕГ СПРА-
ТА ИМАТЕ ВРЕМЕНА
ДА ЈЕ ПРОЧИТАТЕ?

У ДРУГИМ, НОРМАЛНИМ РАД-
ЊАМА НЕ ПРАВЕ ПИТАЊЕ КАД
ОСТАНЕШ ДУЖНА...

1000
Falsósz

ШАРЕНИ
ГЛОБУС

ЋЕБЕ ЗА СПАСАВАЊЕ

Наредба за америчке војнике: када се нађеш у пожару, замотај се и сачувај хладнокрвност!...

Америчка војска недавно је снабдевана прекривачима импрегнираним специјалним желеом који се, изложен пламену, стврдњава претварајући „ћебе за спасавање“ у неку врсту заштитне чауре. Желе с унутрашње стране те чауре расхлађује кожу и

смањује и испаравање течности из тела што је начешћи узрок шока и смрти у оваквим случајевима.

Противпожарним ћебадима за сада располажу само војска, ватрогасне бригаде и неки угоститељски објекти у САД.

ЦРНО НА БЕЛО

Није лако женама ватрених поклоника добре капљице, али ни овима није увек лако са неповерљивим супругама: ни када заиста у кафану сврате да с ногу попију само једну чашицу, оне им не верују да се на тој једној чашици све и завршило.

Пошто је годинама слушао приче о сумњавим супругама својих муштерија, Крис Ештон, власник врло популарног паба

„Фонтана“ у јоркширском граду Ингбирхврту инсталирао је у свом локалу стари фабрички сат. Не обичан него онај што је некада откуцавао време доласка и одласка радника на посао, а сада време које мужеви склони пићу проводе у кафаници.

Кад она почне да гунђа, он само извади картицу на којој лепо, црно на бело, пише управо оно што он тврди...

ГЛЕДАЈ КУДА НЕ ИДЕШ!

Волели бисте да имате очи и на потиљку? У том случају имате разлога да завидите америчкој глумици Ненси Ериксон.

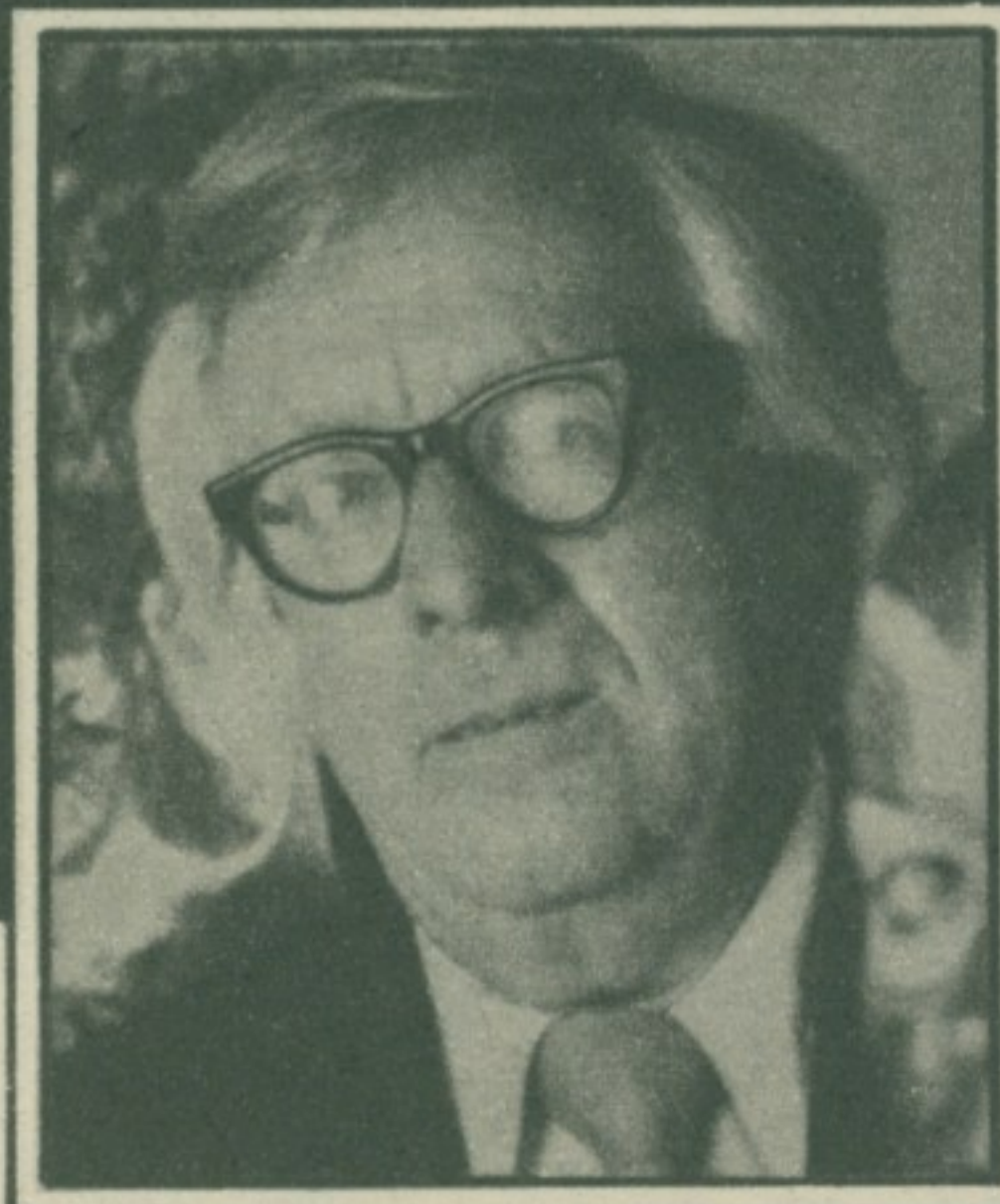
Ненси, изгледа, живи у самртном страху од лопужа и напасника који је вребају с леђа, јер се снабдела наочарима с уграђеним огледалима на крајевима која јој омогућавају да прати све оно што се иза ње одиграва.

Наочаре су белгијске производње, а њихови творци уверени су да ће поред жена и детектива запослених у великим робним кућама и радњама, њихове наочаре привући све оне који би волели да гледају и тамо куда не иду.

ЕПКОТ—БУДУЋНОСТ ПОСТАЈЕ СТВАРНОСТ

ВУЛКАН УСРЕД ГРАДА!

ЦИНОВСКИ ГРАД НАУКЕ И НАУЧНЕ ФАНТАСТИКЕ КОЈИ ЋЕ БИТИ ОТВОРЕН ОВЕ ГОДИНЕ КОШТАЋЕ ВИШЕ ОД ТРИ БИЛИОНА ДИНАРА И МОЋИ ЋЕ ДА ПРИМИ ОСАМ МИЛИОНА ПОСЕТИЛАЦА ГОДИШЊЕ. ЗА ОВИМ ЧУДОМ НАД ЧУДИМА ПОСТОЈЕЋИ ДИЗНИЛЕНД ЗАОСТАЈАЋЕ, ВЕЋ САМО У ПОГЛЕДУ ЗАБАВЕ, КАЖУ, БАР НЕКОЛИКО ВЕНОВА!

На слици је Реј Бредбери, писац научнофантастичних романа који је одушевљен ЕПКОТ-ом. Видите и огромну алуминијско-челичну куглу у којој ће, на осамнаест спратова, бити смештене истраживачке лабораторије. Ту је и подводни град до кога ће се стизати у мини подморницама.

— Научна фантастика — каже Бредбери — у ЕПКОТ-у налази свој велики ослонац а биће представљена кроз развој човекових идеала. Сваки научник ће овде наићи на изазов и погодан терен за суочавање са „немогућим“.

МАШИНЕ С МОЗГОМ

Пројекат ЕПКОТ рођен је још 1965. године, да би следећих десетак година одлежао у фиоци, а онда поново постао актуелан. У овом тренутку екипа од око две хиљаде стручњака за различите области ради у Флориди ужурбано како би за који месец дала свету „чудо над чудима“ — јединствен центар науке и научне фантастике.

Град будућности биће подељен у два засебна квартала: у једном ће бити смештена лабораторија о-

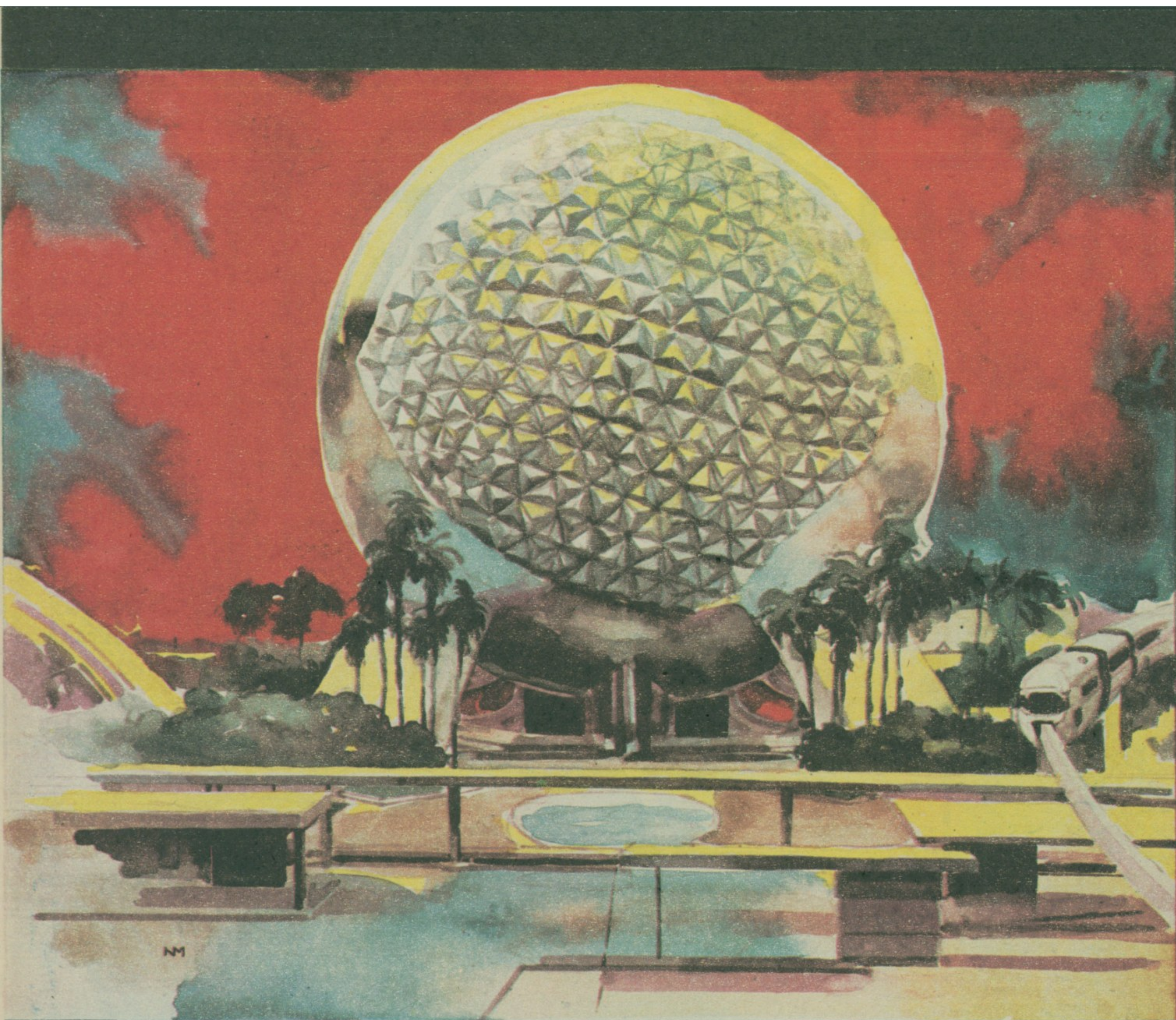
Аристотел је ученицима и следбеницима причао о свом Савршеном граду, Томас Мор је веома опширно изложио своју хипотезу о Утопији, Бекон је писао о Новој Атлантиди а Волт Дизни сањао о ЕПКОТ-у.

Овако је на свечаној седници у Орланду, у Флориди, представљен најамбициознији и најскупљи пројекат који је својим следбеницима оставио у аманет а читавом свету у наслеђе творац Мики Мауса, Паје Патка, Шиле, Пате и осталих јунака стрипа и цртаног филма.

— То је град будућности — каже Реј Бредбери, научник и писац научнофантастичних романа — који ће пружити могућност да се практично провере и

прикажу све врсте нових материјала, да се на истом месту нађу све технологије за времена која долазе и тако што верније представи какав ће живот водити не само наши синови већ и наши унуци.

ЕПКОТ (Experimental Prototype Community of Tomorrow — експериментални прототип заједнице будућности) већ постаје стварност. Уз трошак од осам стотина милиона долара (1 долар — око четири хиљаде старих динара) индустрија Сједињених Држава изградила је једну врсту научног луна парка у коме ће свако моћи да се забави: и први мозгови света, и научници и истраживачи, али и обични људи које интересује наука...

премљена најсавршенијим инструментима за различите области истраживања, а у другом делу одржаваће се изложбе и организованости забава. Пројектанти се надају да ће у лабораторијама моћи истовремено да се смести бар хиљаду истраживача, а читав град ће моћи да прими осам до десет милиона посетилаца годишње.

У центру ЕПКОТ-а, где неће бити дозвољен приступ аутомобилима већ само возилима која се крећу на ваздушни јастук или за погон користе Сунчеву енергију, постављена је једна огромна кугла начињена од челика и алуминијума. Управо у њој, на укупно дванаест спратова, смештене су такозване суперлабораторије у којима се „мисли на све и постиже све“ — како је предвидео лично Волт Дизни — „и то у најсавременијим и најбољим могућим условима“.

Око ове кугле распоређене су „машине с мозгом“ — производи и пројекти великих америчких компанија. Систем Бел који се бави везама поставио је овде тако рећи праву правцу временску машину којом ће, баш као и у неком научнофантастичном роману, бити могуће путовати кроз неке периоде историје човечанства и укључити се у „стварност“ сваког тренутка. Захваљујући сателиту који је за ову прилику лансиран у орбиту биће остварене везе са ТВ центрима из готово читавог света.

С друге стране, фирма „Екокон“ која се бави нафтом и нуклеарном енергијом обезбедила је посетиоцима да присуствују геолошким променама које су допринеле рађању и нестајању различитих извора енергије које је човек досад упознао. Кажу да ће уз помоћ атомске енергије моћи успешно, го-

тово реалистички да се дочара ерупција вулкана!

Свој стваралачки дар појединци, посетиоци или научници, моћи ће да провере у специјалној лабораторији коју је опремила фирма „Кодак“. Ту ће бити смештени сви типови компјутера који су досад произведени, али и они други намењени будућности. Тема човек и природа поверена је компанији „Крафт“: подигнуто је неколико брана, остварен амбијент мочвара и неких великих речних токова, засађено најразноврсније биље, а створени су и услови за експериментисање с новим методама исхране.

Најзад, Море живота биће главна атракција кварта посвећеног науци. У базену са педесет милиона литара морске воде до у најситније детаље дочаран је живот света тишине. Специјалне округле подморнице од провидне пластике, зване балони, омогућиће посетиоцима путовање у по-

дводни град који окружује морска флора у најразличитијим облицима, укључујући и корале, морски пси, китови, огромни полипи...

ВИРШЛЕ И ДИНОСАУРУСИ

За Френка Стеника, директора продукције Волт Дизни, ЕПКОТ је највећи приватни пројекат у историји у области науке и забаве! Ако се има у виду чињеница да у овом пројекту учествује фирма Волт Дизни и да је „прављење новца“ такође један од циљева овог пројекта, јасно је да у ЕПКОТ-у неће недостајати ни чисте забаве. Али, како каже један други менаџер, и на овом плану захваљујући решењима која су дали експерти за компјутере, постојећи Дизниленд заостајаће стотинама година.

Неким другим земљама (има их девет) поверен је задатак да што веродостојније представе своја достигнућа из науке, туризма, обичаје, па ће тако ЕПКОТ, хиљадама километара далеко од Европе и, како неки кажу, са одређеном дозом кичераја типичном за Американце, имати и свој трг св. Марка у природној величини, Ајфелов торањ, нешто нижи да не би сметао ваздушном саобраћају, немачко село, марокански минаре, „Нил“ по коме се слободно може возити у чамцу... Све то скупа — наука и виршле са сенфом, компјутери, оживљени диносауруси и звоник Св. Марка — за само осам долара, колико ће бар у овој години коштати улазница.

Д. В.

У ПЕТАК, ТРИНАЕСТОГ

**СУДЕЋИ ПО ВЕСТИМА
У ШТАМПИ,
ПРИЧАМА, И УОПШТЕ,
СТИЧЕ СЕ УТИСАК
ДА ЉУДИ
ОБАВЕЗНО
С ОВОГ СВЕТА
ОДЛАЗЕ „ИЗНЕНАДА“
„НАПРАСНО“,
„НЕОЧЕНИВАНО“
И, РАЗУМЕ СЕ,
ПОТПУНО
НЕСПРЕМНО. ДА ЛИ ЈЕ
БАШ УВЕК ТАКО?
НЕКОЛИКО СЛАВНИХ
ПРИМЕРА ПОКАЗАЋЕ
ДА СЕ МОЖЕ УМРЕТИ
И САВРШЕНО
„ПРАВОВРЕМЕНО“.**

Рано астролошко предсказање у-позорило је римског императора Домицијана (51 — 96) да ће бити убијен петог сата осамнаестог септембра 96. године. Цар је опомену имао стално на уму и како се датум ближио, ликвидирао је једног по једног своје најближе сараднике не би ли био што безбеднији. Пред саму поноћ која ће означити рађање кобног дана, Домицијан је обливен хладним знојем страве скочио из постеље и стао нервозно да корача добродушним одајама. Тако је изгубио појам о времену и, када је, нешто касније, упитао слуге (који су били завереници) колико је сати, одговорено му је да је шест. Домицијану је пао камен са срца пошто је „опасност“ прошла и упутио се у купатило. У ходнику му је саопштено да га у спаваћој соби чека Стефанус, изасланик његове нећаке, с важним вестима. Цар се вратио и, кад је крочио у одају, Стефанус му је једном руком пружио списак „завереника“ док му је другом зарио бодеж у препону. Домицијан се није лако предао, али је савладан пошто су у спаваћу собу упали и бацили се на њега и остали завереници. Подлегао је нешто пре пет ујутро како му је и било и предсказано.

Осамдесет трогодишњи тада већ бивши председник Сједињених Америч-

ких Држава Томас Џеферсон (1743—1826) патио је од тешке дијареје, али се надао да ће ипак живети до 4. јула 1826, кад је падала педесетогодишњица потписивања Декларације независности САД. Управо тог дана придигао се са самртнице постеље и упитао: „Да ли је данас четврти?“ Кад су му одговорили да јесте, спустио је главу на јастук и мирно умро.

Исто тако већ бивши амерички председник Џон Адамс (1735—1826) издржао је последњим снагама својих деведесет година до 4. јула 1826. Забележено је да су му последње речи биле: „Томас Џеферсон је доживео... Независност заувек“. Наравно, нису му рекли да је његов стари пријатељ умро неколико часова раније.

Док је лежао на смрти, енглески доктор Џозеф Грин (1791—1863) изненада се пренуо, погледа свог лекара и рекао: „Излив“. Затим је ухватио свој пулс, изустисао: „Стао је“ и умро.

Чувени норвешки песник и драмски писац Хенрик Ибсен (1828—1906) лежао је у дубокој коми

око окружен ожалостеним рођацима и пријатељима кад је болничарка, вероватно да би их утешила, рекла да је болеснику, изгледа, мало боље. Не отварајући очи Ибсен је изговорио само једну реч: „Напротив“. Умро је истог поподнева не долазећи свести.

Славни амерички писац и хуморист Марк Твен (1835—1910), рођен у години Халејеве комете, често је говорио да ће с Халејевом кометом и отићи с овог света. Комета се следећи пут појавила 1910. а Твен је умро 21. априла баш те године.

Аустријски композитор Арнолд Шенберг (1874—1951) био је целог живота фасциниран нумерологијом што се постепено претворило у праву опсесију у вези с бројем тринаест. Како је Шенберг рођен 13. септембра, он је увртео себи у главу да ће тај број имати везе и с његовом смрћу и то у седамдесет шестој години јер је збир ова два броја тринаест. Пошто је то падало 1951, Шенберг је проучио календар за ту годину и са ужасом утврдио да је 13. јул у петак! Тог дана

композитор је легао у кревет не би ли на најмању могућу меру свео евентуалан несрећни случај. Нешто пре него што је откуцала поноћ у спаваћу собу ушла је његова жена да му пожели laku ноћ и каже да се непотребно узбуђивао пошто је „кобни“ датум, ето, прошао сасвим нормално. На то је Шенберг промрљао: „Хармонија“ и заувек склопио очи. Умро је тачно у 11 h и 47' тринаест минута пре истека петка, 13. јула, у седамдесет шестој години.

Америчка тенисерка Елизабет Рајан (1892—1979) победила је у Вимблдону деветнаест пута између 1914. и 1943. године и њен рекорд није оборен пуних четрдесет пет година. Шестог јула 1979, дан пре него што је ненадмашна Били Џин Кинг потукла

**САСТАНАК
СА
СМРЋУ**

овај рекорд освојивши по двадесети пут титулу вимблдонског првака за жене, осамдесет седмогодишњом Елизабет Рајан позлило је на трибини док је пратила један од вимблдонских мечева. Стара шампионка је одмах пренета у клупске просторије, а потом у болницу где је исте ноћи умрла не дочекавши да види свој рекорд потучен.

Амерички оперски певач Лионард Ворен (1911—1960) певао је на сцени чувене Метрополитен опере у Вердијевој „Моћи судбине“ и управо је почео арију „О, кобна урно моје судбине“. Није стигао далеко — код речи кобна изненада се пресамито и пао мртав од срчаног удара.

ОГРОМНОЈ
ВЕЋИНИ
СМРТНИКА НИЈЕ
НЕОПХОДНА
КОРА
ОД БАНАНЕ
ДА БИ
СЛОМИЛИ ВРАТ
— СТАТИСТИКЕ
ПОКАЗУЈУ ДА
СЕ УГЛАВНОМ
УМИРЕ
„НОРМАЛНО“
ОД БОЛЕСТИ,
СТАРОСТИ,
У ОБИЧНОМ
НЕСРЕЋНОМ
СЛУЧАЈУ.
ИЗУЗЕТАНА
ИПАК ИМА,
И ТО
НАКВИХ!

НЕКИ ЉУДИ
ОТИШЛИ СУ
У ГРОБ
ГРОМКО
СЕ СМЕЈУЋИ.
ОВО
НИЈЕ БАШ
СУВИШЕ
ЧЕСТА
ПОЈАВА
И ЗА ЊУ
НЕ
ПОСТОЈИ
РЕЦЕПТ.

БИЛИЈАР НА КРОВУ

Тридесет деветогодишњи Берлинац Харалд С. изишао је једне вечери да се мало провесели с пријатељима. Провод су завршили на Нахтгал скверу у Ведингу преко пута Харолдове куће. Пили су бренди са содом и, док је цело друштво постајало

гли ватрогасци, ухватили га за ноге и извукли, младић је већ био мртав — жртва канализационог самоубиства.

Пет Берк из Сент Луиса у савезној америчкој држави Мо имао је урођену одбојност према купању, али је 23. августа 1903. наставши се у бол-

нису одолели запаљењу плућа. Узгред, болничко особље морало је метлама и четкама за рибање патоса да им скида наслаге прљавштине.

Велики кинески песник (и пијанац) из 6. века Ли По имао је обичај да говори стихове будући сувише под гасом да би их бележио. Али, био је толико талентован да му је као нека врста секретара служио лично император Минг Хуанг, његов велики обожавалац. Цар се трудио да што брже и верније забележи „бисерну кишу“ која је текла из душе вечно пијаног Ли Поа. Цар је свом љубимцу доделио раскошну пензију која је подразумевала и бесплатна пића кад год је песник на путу, чак и у најзабаченијем делу огромног кинеског царства. Једне ноћи, пошто је добро цутнуо, Ли По је одшетао до обале и сео у чамац да се провоза реком. Видевши раскошан Месечев одраз на површини воде његова пијана поетска душа није могла да мирује — Ли се сагнуо да пољуби Месец, претрурио се у воду и удавио.

Док је италијански песник Северино Ферари савршено здрав и прав,

из политичких разлога таворио у лудници 1905. године, стигла му је вест да је постављен за професора књижевности на чувеном Универзитету у Болонји. Чим је прочитао брзојав, песник је пао мртав. Вероватно од чуда

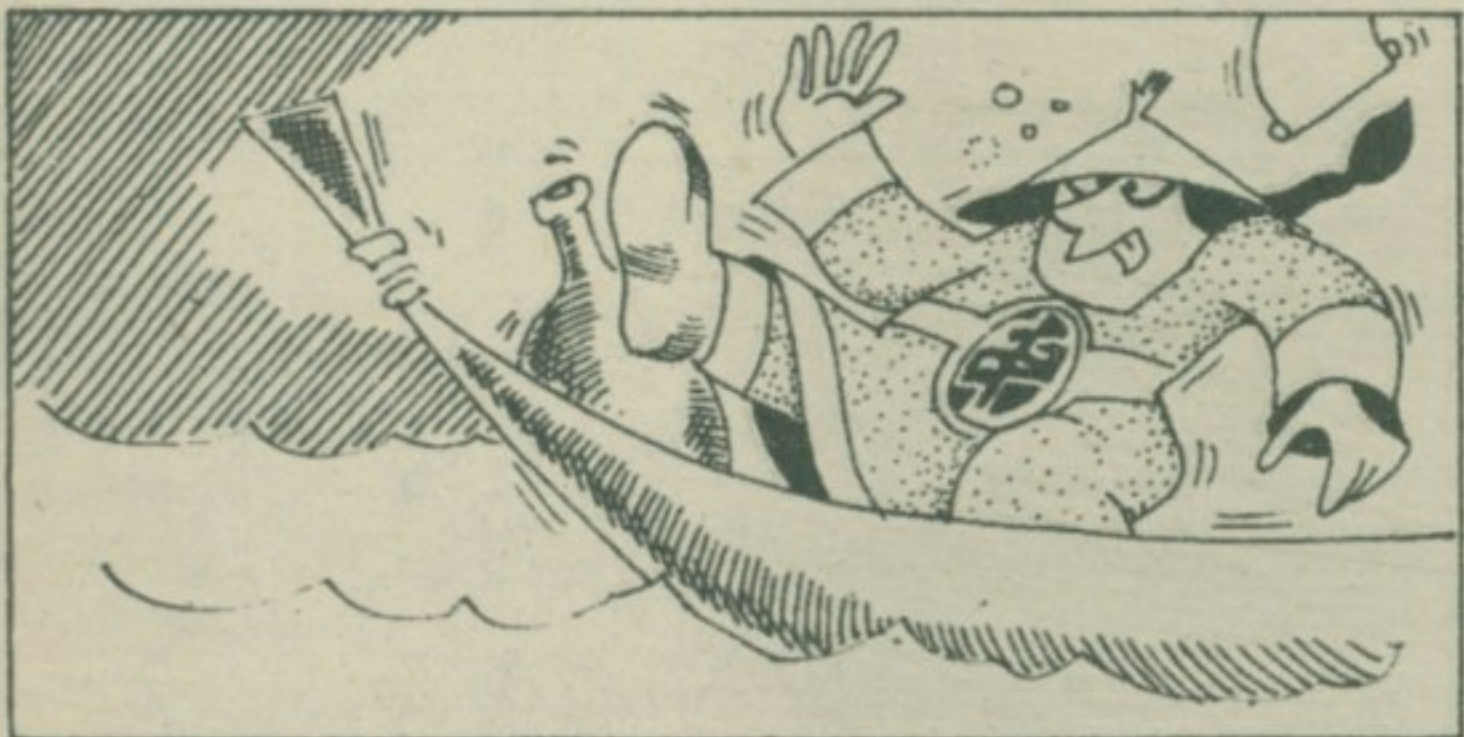
Рејмонд Престли из Мелбурна у Аустралији изазивао је судбину играјући с пријатељем билијар у својој гаражи. У једном тренутку, да би извео спектакуларан трик-ударац, домаћин се попео на попречну кровну греду, оклизнуо се и за трен остао да виси главом надоле. Већ у следећем тренутку издале су га ноге којима је био закачен за греду и треснуо је главачке на бетонски под чврсто држећи билијарски штап у рукама. Који час касније издахнуо је од повреда мозга не испуштајући так.

Аустријанац Ханс Штајнингер био је познат по најдужој бради на свету. Једног септембарског дана 1567. године док се пењао степеницама које су водиле у већницу града Бруна, Штајнингер је нагазио на ту своју чувену браву, изгубио равнотежу, пао низ степенице и остао на месту мртав.

У гардеробу славног мађионичара Харија Худинија у Монреалу ушао је 1926. године неки студент који је слушао приче да Худини може да издржи и најјачи ударац у стомак, а да при том не осети никакав бол. Младић је Худинију пришао и изненада га неколико пута из све снаге треснуо у трбух. Ударици су Худинија затекли неспремног — није стигао да стегне мишиће што је иначе чинио на представама. Неколико дана касније човек који се целог живота поигравао са смрћу умро је од перитонитиса, последице неочекиваних ниских удараца.

После громогласне проповеди 1159. године у којој је сипао дрвље и камење на цара Фридриха I претећи да ће га изопштити из римокатоличке цркве папа Хадријан IV пришао је фонтани да се мало охлади. Док је пио свежу жуборну водицу, у уста му је улетела мува и заглавила се у грлу. Лекари су били немоћни да је изваде и папа је умро.

Римски претор Фабијус угушио се од једне једине козје длаке што се нашла у млеку које је слатко пио.

све веселије и расположеније, Харалд је био све смркнутији. У општој гунгули његово упорно ћутање прошло је незапажено све док није најмирнијим гласом на свету саспштио: „Сад идем да се убијем“. Нису му поверовали и пустили су га. Харалд је изишао, подигао поклопац уског канализационог шахта и главачке скочио унутра. Кад су, у неко доба, присти-

ници ипак морао да уђе у каду. Ово прво купање после двадесет пуних година дошло му је главе. Тако је постао друга жртва чистоће у локалној болници у току само једне седмице, а трећа од оснивања ове здравствене установе. Пре њега чистоти је подлегао извесни Били О'Рерк, такође препотопни прљавац. У оба случаја организми, ненавикнути на воду и сапун,

МАГАРАЦ ЈЕДЕ СМОКВЕ

Калкас, најмудрији грчки пророк из времена тројанског рата, који је живео у 12. веку пре наше ере сadio је винову лозу кад је у његов виноград бануо један други пророк и предсказао да Калкас никад неће пити вино од тог грождја. Грождје је сазрело, Калкас је направио вино и позвао колегу пророка да га заједно пробају. Док је Калкас држао у руци врч с вином приносио га устима, пророк је још једном поновио своје предсказање. Овако глупава упорност толико је засмејала Калкаса да се загргнуо и удавио.

Грчки сликар Зеуксис из 5. века пре наше ере почео је необуздано да се смеје посматрајући слику старе жене коју је управо завршио. Што је дуже гледао своје дело све више се смејао тако да је

на крају изгубио дах и угушио се. Многи људи имају несрећан обичај да се први насмеју лицу који су испричали. Ова особина коштала је живота грчког песника Филемона (361—263 пре н.е). Он се толико засмејао сопственој шали да није био у стању да се заустави и умро је цепајући се од смеха.

Грчки филозоф Крисипус (3. век пре н.р) преминуо је од неодрживог напада смеха кад је видео магарца како једе смокве.

Италијански писац Пјетро Аретино (1492—1556), познат по веома детаљним описима раскалашних радњи, громко се смејао масном лицу који му је причала сестра кад је изненада беживотно клонуо на наслон фотеље у којој је седео. Умро је

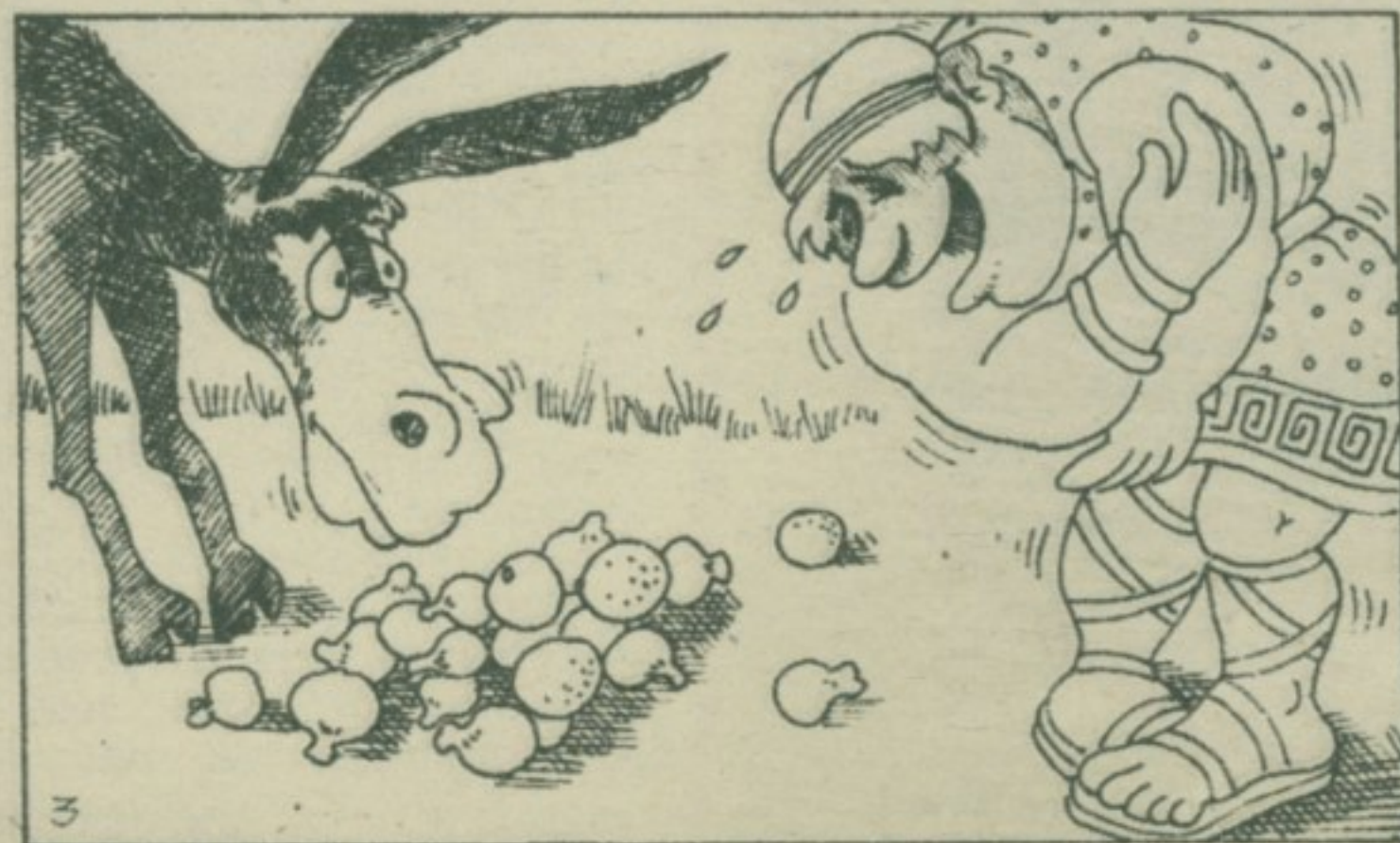
од шлога на најшакљивијем месту безобразне приче.

У среду увече априла 1792. госпођи Фицхерберт удовица из Нортхамптоншира, гледала је с пријатељима у лондонском позоришту Друри Лејн „Просјачку оперу“. Кад је на сцену први пут изишао популарни глумац Банистер у улози Полија,

одевен у веома комичан пригодан костим, гледалиште се проломило од громког смеха. Све би то било лепо и красно да је госпођа Фицхерберт могла да престане са смехом, али она није могла и била је принуђена да напусти позориште пре завршетка другог чина. У листу „Центлменс Магазин“ изишао је следеће

седмице чланак: „Не могући да избрише из сећања лик Полија госпођа Фицхерберт је пала у хистерију и урлала је од смеха све до петка ујутро кад је издахнула“. Господин и госпођа Мичел из енглеског места Конгз Лин гледали су 1975. године своју омиљену комичну телевизијску серију „Гудиз“. За време сцене о најновијој врсти самоодбране названој „Ударац који одзвања“ господин Алекс Мичел почео је неконтролисано да се смеје. После пола сата необуздане веселости Мичел је добио срчани напад од кога је умро. Његова жена Неси писала је редакцији серије „Гудиз“ топло захваљујући што је емисија последње овоземаљске тренутке њеног никад прежаљеног учинила тако веселим.

Б. Д.

ПРИЧЕ О НАШИМ ГРАДОВИМА

НИКШИЋ

Преко овог римског моста на Моштаници столећима су пролазили каравани носећи са собом робу и вести.

БРАНИЦИ ОДБРАНИЦИ

Чехословачки мајстор Сладе, аутор многих грађевина у Црној Гори с краја 19. и почетка 20. века, прихватио се још једног посла и у Никшићу подигао дворца краља Николе.

Рашки жупан са свитом стигао је у Оногошт, престони град краља Прелимира (владара о коме историја мало зна), на коњима огрезлим у пени. У последњем тренутку успео је да побегне пред византијском најездом. Краљ је избеглице примио са свим почастима и угостио их у својим дворима. И, као у каквој романтичној филмској сторији, домаћин се заљубио у жупанову кћерку Прехвалу, лепотицу. Аутор чувеног Летописа по па Дукљанина или Барског родослова не помиње детаље те љубави, једино тврди да се она завршила хепиендом, да је Прехвала постала краљица а њен брат Радиград жупан Оногоста. Све су прилике да је краљ Прелимир био више него усхићен узвраћеном љубављу јер постоји податак да је у „дједовину“ тазбини поклонио Требјесу, у оно време по свој прилици владарево ложиште...

Колико год историја била шкрта према настанку насеља из кога се развио данашњи Никшић, јер о том периоду не постоје никакви поуздани подаци, толико је праисторија би-

ла дарезљива. Петнаестак километара од данашњег градског насеља открито је археолошко налазиште Црвена Стијена које по богатству и броју ископина из бронзе, неолита, мезолита и палеолита спада међу најквалитетнија на свету. Најпознатији археолози нашег континента тврде, а то су и потписали, да је „Црвена Стијена једна од најзначајнијих праисторијских станица у Европи“...

Римљани, Илири, затим два столећа у саставу државе Немањина, до 70-тих година 14. века, када је био и летња престоница српских владара, Оногошт је потом припао босанској држави краља Твртка, те Херцеговини. Стјепана Вукчића Косаче и онда су, ко би други, стигли освајачи из Мале Азије.

Дуго је Никшић (данашњи назив први пут је употребљен почетком 16. века) задавао грдне муке Турцима, посебно за време знаменитог војводе Грдана и његовог устанка крајем 16. столећа. Околна племена веровала су обећањима „цивилизоване“ Европе да ће им притећи у помоћ против „неверника“ те није чудо што тада оружје никад није пуштено из руке и што Турци овде никад нису имали мира. Тиме може да се

објасни и догађај који се збио априла 1690. Силни херцеговачки паша Џин Алија похитао је да покори никшићка племена. Све турско што је могло да се креће пошло је на Никшић и било потучено до ногу код Горњег Поља. Џин Алија је као заробљеник без успеха нудио за откуп 3000 цекина, три расна коња и три првокласне сабље. Победници су побеђеног турског војсковођу који је пре тога добио „шездесет и двије битке“ упутили као дар млетачком сенату.

По ко зна који пут у историји наши народи су у савезништву са западним светом остали кратких рукава. Тако су Никшићани прошли и после мира у Карловцима (1699) када су изгубили и оно што су дотад имали. Турци су искористили прилику и у Никшићу подигли јако утврђење. Околним племенима остала су околна брда...

Утврђење које је личило на „брод насукан на стену“ стално је било на удару Црногораца. И чувени четовођа Бајо Пивљанин ударао је на ове зидине, многи гласовити сердари и војводе тупили су сабље о тврде громаде препуне Турака. Мишице и срце у јунака нису могли много да учине у шта се најбоље уверио књаз Никола. Тек кад су из будванског залива, безма-

Фотографија Љубе Чупића, непосредно пред стрељање, која је обишла свет...

Чести напади околних племена приморавали су Турке да спас налазе у безбедности ове камсене утврде зване Бедем, до 1877...

По пројекту Михаила Михайловича Преображенског на Петровој главици подигнута је Саборна црква посвећена црногорским и херцеговачким јунацима палим у ослободилачким ратовима 1875/78.

Недалеко од овог споменика подигнутог борцима палим у последњем светском рату краљ је са владом кукавички побегао у емиграцију.

ло на рукама, допремљени опсадни топови, Турци су били приморани да септембра 1877. потпишу капитулацију...

Књаз (потом и краљ) Никола често је у својим беседама кудио град на три реке. Ослободио је Никшић, подигао ту фантастичан неоренесансни дворца, био писац и режисер првог позоришног комада изведеног у овом граду, али овде је имао и много противника. Овде се штампао и излазио први опозициони лист у апсолутистичкој Црној Гори „Народна мисао“, нешто касније овде се појавио и први легални, касније и илегални, лист Комунистичке партије у Црној Гори...

Тих предратних година ретко је могао да се у Никшићу, што је и разумљиво, сретне аутомобил. Уосталом, није их било много ни у већим местима. Ипак, један аутомобил ускомешао је духове Краљевине Југославије. У никшићкој штампарији песник и борец Тин Ујевић штампао је своју збирку „Ауто на корзу“ 1932, поетску творевину у славу и хвалу нове справе...

У покушају да том слободоумљу стане на крај Никшић је, септембра 1938, посетио и профашистички настројени Милан Стојадиновић. Председник владе Краљевине Југославије

веровао је да ће масу својом речитошћу, и претњама, дакако, навести да му се покори. Петнаест хиљада људи дочекало га је јајима, парадајзом и трулим јабукама, те је самоуверени политичар морао да се спасава бекством уз голему заштиту полиције...

Али, Никшић је кудикамо познатији по једном другом много спектакуларнијем бекству; са никшићког аеродрома априла 1941: док је немачка чизма газила земљу, одавде је краљ са владом побегао у Каиро. Очевици причају да се на аеродрому Капино Поље водила огорчена борба за место у аеропланима јер је у питању била и голема количина златних полуга. Неки министри морали су своје место да препусте златном товару, други су били боље среће па није реткост да се у околним њивама и данас нађе златна полуга која није успела да се смести у пренатрпаној летелици. Похлепне главешине су из Београда довукле и огромне количине банкнота које су, на своју велику жалост, морали да сакрију у пећини брда Требјеса. После краљевог бекства народ је био приморан да на пијаци одлази са џаком новца да би купио намирнице за тај дан, новчани-

це су у недостатку друге хартије служиле и за замотавање флаша млека...

Убрзо су Италијани умарширали громогласно у град и, још брже, морали да се заштите са три реда бодљикаве жице, бункерима и рововима. Никшићки одред са командантом Савом Ковачевићем и Радојем Дакићем није им дозвољавао да помоле нос из града... А у граду... Злогласног агента Кошака пресрели су и ликвидирали народни херој Циго Церовић и омладинац Миљо Милатовић... Групи италијанских официра пресудио је Лујо Давичо подметнувши бомбу у ресторан хотела „Америка“ у коме је радио као конобар... Металски радник Симо Војновић успео је усред бела дана да из града изнесе штампарију на слободну територију... Љубо Чупић се смејао фашистима док су га водили на стрељање. Фотографија овог скојевца са качкетом и лисицама на рукама обишла је у трену цео свет.

Петар Милатовић
Снимио:
Љубомир Патрновић

Никшић је један од ретких наших градова који окружују чак четири језера...

ПОГЛЕДАЈ ШТА СУ УРАДИЛИ СА МОЈОМ ПЕСМОМ, МАМА

МЕЛАНИ

Рођена у Њујорку 1948. године Мелани Сафка дуго је била незапажена. Њен помало тужни и благи глас је очарао слушаоце али не и продуcente. Занимљиво је да је прве успехе постигла у Француској 1969. Тада је Жилбер Беко одржавао свој шоу у париској „Олимпији“, па му је разноврсности ради била потребна и једна америчка звезда и тиме се показао као добар прогнозер. После лепог пријема на који је наишла у Француској Мелани је могла да се врати у Америку где су је позвали на чувени фестивал у Вудстоку. Даље је све ишло глатко: албуми „Candles in the rain“ и „Gather me“ које је снимила уз помоћ хора Едвина Хокинса учинили су је једном од првих певачица Америке. Следеће године је на фестивалу на острву Вајт певала „Погледај шта су учинили од моје песме, мама“ и то је постао хит светских размера. После тога је имала још неколико успешних песама, а онда се повукла из активног музичког живота. Песма „Погледај...“ је остала.

(LOOK WHAT THEY DONE TO MY SONG)

Музика и текст:
Мелани Сафка

What have they done to my song, Ma
What have they done to my song, Ma
Well it's the only thing that I could do
half right and it's turning out all wrong Ma
What have they done to my song.
What have they done to my brain, Ma
What have they done to my brain. Well they picked it like a chicken bone and I think
I'm half insane Ma
What have they done to my song.
Wish I could find a good book to live in
Wish I could find a good book. Well if I could find a real good book I would n't have to come out and look at What they done to my song.
La, la, la.

What they have done to my song
But maybe it'll all be alright Ma
Maybe if the people are buying tears I'll be rich someday Ma
What have they done to my song.
Ils ont change Ma chanson Ma
Ils ont change Ma chanson. C'est la seule chose que je peux faire et ce n'est pas bon Ma
Ils sont change Ma chanson.
Look what they done to my song, Ma
What have they done to my song. Well they tied it up in a plastic bag and turned it upside down Ma
What have they done to my song.
Ils sont change Ma chanson Ma enz. What have they done to my song, Ma
What have they done to my song. It's the only thing I could do alright and they turned it upside down.
What have they done to my song.

3. Млада група из Единбурга уз своју музику је често пропагирала и „шкотске“ боје: никада их још нисмо видели без карираних кошуља или модних детаља којима су истицали своје шкотско порекло.

То су:

- а) Кидс
- б) Кинкс
- в) Беј Сити Ролерс (BAY CITY ROLLERS)

4. На последњем албуму „Рибље чорбе“ „Мртва природа“ налази се и песма:

- а) Кидс
- б) Кинкс
- в) Беј Сити Ролерс (BAY CITY ROLLERS)

5. Песму „Бол срца“ (IT'S A HEARTACHE) лансирала је

- а) Бони Тајлер (BONNIE TYLER)
- б) Дебора Хари (DEBORAH HARRY)
- в) Карла Бонов (KARLA BONOFF)

12. 11. 10. 9. 8. 7. 6. 5. 4. 3. 2. 1.

ЧИТАОЦИ ЈАВЉАЈУ...

ВЕСТИ ИЗ СКОПЈА

Недавно су у нашем граду „неки нови клинци“ формирали рок групу „РОЛИ-ПОП“. Чланови су — ВАСЕ АЛЕКСОВСКИ МУВАЦ, бас гитара (17), ПАНЧЕ КОТЕВ-

МЕСЕЧЕВА ПОТКОВИЦА

Јесте ли некад посматрали Месец како се од пуног округлог колача ствара танка кифла — или Месечева потковица? Исто тако може да се круни и једна музичка група, потпуно кад њени чланови полако стасају за војску и сјлазе на сјелуштење. Управо то се догодило крагујевачко-београдској групи МЕСЕЧЕВА ПОТКОВИЦА. Чланови све групе из два града у ствари су студенти Београдског универзитета, а музиком се базе подлазно. „Персоналне промене“ су биле релативно честе да би се стабилизовали у следећем саставу: Зоран Анђелковић, композитор, гитара и вокал, Горан Прелас, гитара и вокал, Ненад Бранковић, бубњеви и Звездан Николић, бас и вокал. Како Горан и Ненад сада одлазе у војску, МЕСЕЧЕВА ПОТКОВИЦА неће бити у стању да наступа уживо, али је зато снимљен материјал за ЛП плочу. Продуцент је био Зоран Милановић, басиста групе „Смак“. Тај први албум ће носити назив „Воли неког другог — ако можеш“, а рефрен те песме је:

Ништа више није као некад
Прошло је време плакања због тебе
и зато воли неког другог
— ако можеш!

По музичком садржају овај албум се креће од балада до поп и рок композиција. Текстова је написао Мирко Глишић (који је иначе писао за групу „Смак“) док је комплетан аутор композиције крагујевачки композитор Петар Савић. Група МЕСЕЧЕВА ПОТКОВИЦА у приличној мери користи искуства групе СМАК, па чак и њихову просторију за вежбање у Дому смилдине Крагујевца. Од значајнијих концерата преба поменути заједничке наступе са групама „Идоли“, „Лабораторија звука“ и „Смак“.

Контакт адреса: МЕСЕЧЕВА ПОТКОВИЦА
III Булевар 42
11070 Нови Београд
или (011) 132-895 (Зоран)

ЈЕСТЕ ЛИ ПОП-ЕКСПЕРТ?

1. Чувена калифорнијска група „Дечаци с плаже“ Бич Бојс (BEACH BOYS) први пут су се појавили:

- а) 1961.
- б) 1962.
- в) 1963. године

2. Један од најбољих албума прошле године био је албум под називом „Река“ (THE RIVER). Њега је снимио:

- а) Пол Макартни
- б) Брус Спрингстин
- в) Дејвид Бови

СВЕ ПО ПРОТОКОЛУ

Има више од годину дана како је у нашем главном граду завладала врло повољна атмосфера за младе вокално-инструменталне ансамбле. Све је више места где они могу да свирају, све је више концертних на којима се појављују нова имена, па је према томе све више оних који се баве овом музиком. Кад би неко правилно регистар музичких група у Београду, тешко би могао обухватити све. Једноставно стога што би, пре него што се састави списак, никла бар једна нова. О тим новим именима се обавештава на разне начине: преко радија, телевизије, у штампи или на графитима — натписима на зградама или аутобусима. Имена су разна — од врло пристојних изазовних, до заиста неукусних. Изгледа да све то спада у нови музички тренд који је у недостатку бољег израза назван „нови талас“. А тај талас ваља све испред себе — и оно што вреди и оно што не вреди! Како онда представити једну нову групу из тог мноштва? Поступићемо по ПРОТОКОЛУ

Четворица младића у класичној рок-постави (клавијатура, гитара, бас, бубањ) узели су за назив своје групе баш то:

ПРОТОКОЛ. Разлог за издвајање ове групе из мноштва других јесте што они успевају да остваре сасвим нов звук користећи класичне инструменте. Њихова музика одише свежином и омогућава им оригиналност израза. Свирају слободно и спонтано, без икаквих предрасуда, а обиље идеја у општој са занимљивим и не ретко алгоричним текстовима даје им добре шансе да изађу из анонимности и постану популарни. Певају претежно ангажовано, искрено, покушавајући да у избору тема буду нови избегавајући оне већ „похабане“ о љубави, патњи и бунту без разлога. Ускоро им излази и први сингл са песмама „Колега“ и „Преживљени шок“. Но, прави утисак публика добија тек када их види: маштовито су обучени, наступају темпераментно па није чудо да изазивају спонтане аплаузе. Уосталом, у то се можете уверити ако их позовете у своје место. Контакт адреса је: Драган Зарић, Хо Ши Минова 78/53, Нови Београд, а чланови групе ПРОТОКОЛ су:

Драган Зарић, гитара и вокал, Јован Васиљев, клавијатура, Влада Клипа, гитара и вокал и Бобан Хроват, бубањ

„Леб и сол“ и „Дип Парпл“. Али, они имају и сопствених композиција од којих им је најпопуларнија „Кад сам био мали“.

Зоран Арсовски
Ул. Козле бр. 71А

91000 Скопље
(хonorар од 150 динара)

СКИ, (15) соло гитара, САШИКО ДИМИТРОВСКИ (15) соло гитара, солиста и МАЈО БОЈАЦИЈЕВ (15) оргуље. Њихов први концерт био је одржан у Делчеву где су напали на леп пријем. Редовно свирају у основним и средњим школама Скопља. Узор су им групе

ЧИТАОЦИ ЦРТАЧИ

САША ДИМИТРИЈЕВИЋ, из Ниша (Браће Тасковић 73/32) био је инспирисан песмом „Е, мој Саша“ и нацртао РАЈКА ДУЈМИЋА из „Нових фосила“

БЕРЗА ПЛОЧА

Продајем следеће ЛП: „Greatest Hits“ (ROD STEWART). 20.— дин, „Због тебе“ (ЗДРАВКО ЧОЛИЋ) 80.— дин, „Недосрешене приче“ (НОВИ ФОСИЛИ) 30.— дин, „Шалала“ (СРЕБРА КРИЛА) 80.— дин, „Спектар“ (СПЕКТАР) 80.— дин. Продајем такође и дупли албум са музиком из филма „Грозница суботње вечери“ 160.— дин.

Владан Прокић
15317 Доња Борова

Продајем одлично очуване касете LED ZEPPELIN — I, II, III и IV. Касете се плаћају поухем.

Радослав Манојловић
Бориса
Кидрича 17
21480 Србобран

Купујем све албуме групе KISS I AC/DC. Плаћам 100.— динара за дупли албум и 100.— динара за обичан.

Милко Бурчевић
Раде Кончара 63
54000 Осијек

Продајем добро очуване ЛП плоче „Због тебе“ (ЗДРАВКО ЧОЛИЋ) с постером, „Ја сам жена“ (МЕРИ ЦЕТИНИЋ), „Вруће игре“

МОЈ ИЗБОР

Зовем се Жанета Нарадано-сна, имам 14 година и ученица сам осмог разреда школе „Нузман Шапкарев“ у насељу Драчево у Скопљу. Мој избор је следећи:

ДОМАЋЕ:

1. ДВА ДИНАРА, ДРУЖЕ — Рибља чорба
2. НАСТАВНИЦЕ — Зана
3. ПОЉУБИ МЕ — Азра
4. МИ ПЛЕШЕМО — Прљаво казалиште
5. СЛАТНИШИ — Лабораторија звука

СТРАНЕ:

1. ONLY CRYING — Keith Mashal
2. TNT — AC/DC
3. STARS ON 45 — Stars on 45
4. BREAKING THE LAW — Judas Priest
5. FLASH GORDON — Queen

(ПАРНИ ВАЉАК) и ЛП групе ТАКО. Цена је 100.— динара а могу се мењати за било који добро очуван албум AC/DC или WHITESNAKE.

Слободан Антић
Буњевска 2
улаз 1/3
19300 Неготин

Желио бих купити ЛП „Рибље чорбе“, „Кост у грлу“. Плаћам до договору.

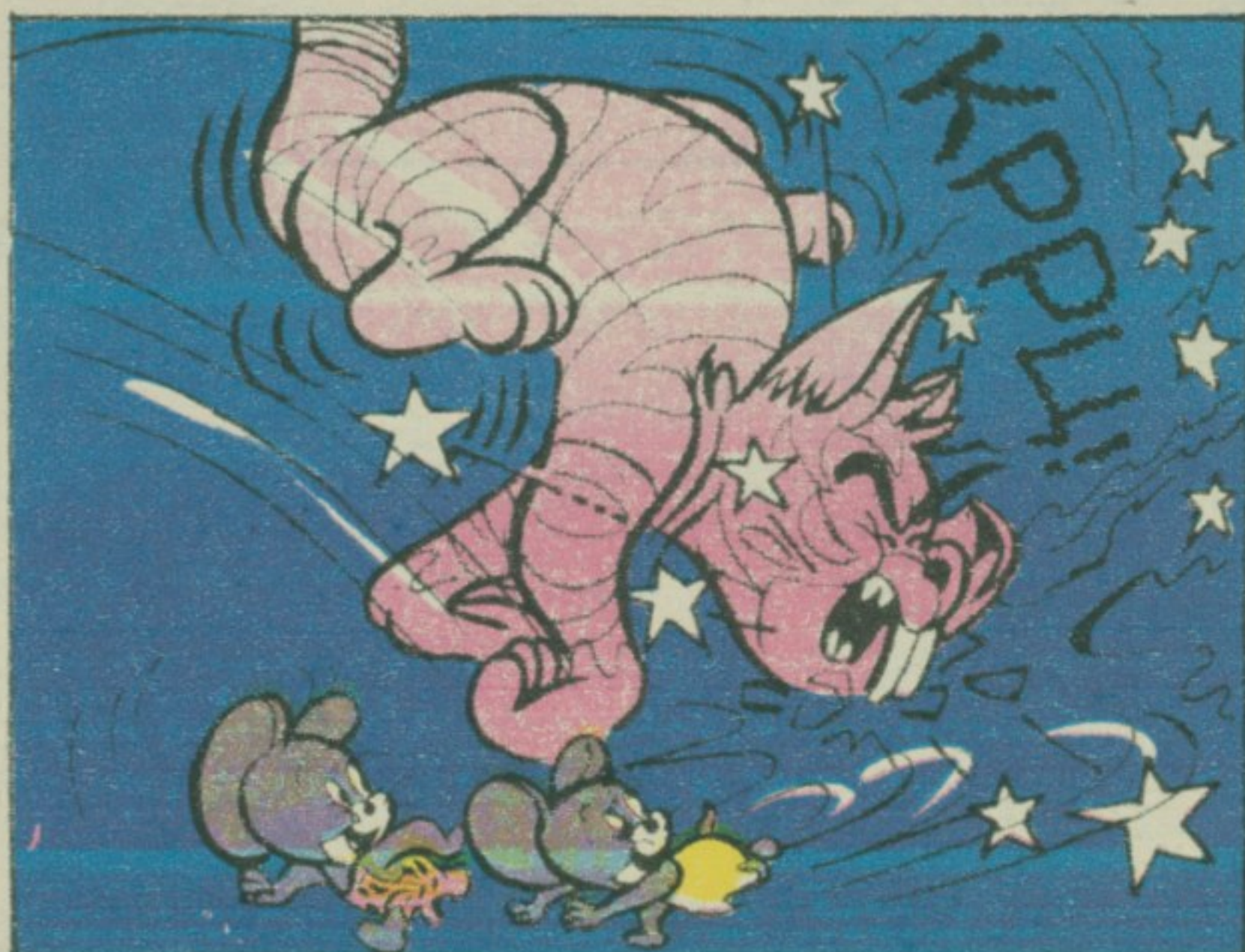
Душко Симић
Доње Мости 23
59300 Книн

Мењам постере Бруса Лија за ЛП плоче.

Милан Стевановић
Ул. 3. октобар
бр. 103/30
19210 Бор

Продајем добро очуване ЛП плоче по цени од 100 динара, а мале плоче по цени од 15 динара. Заинтересованима шаљем списак.

Новица Бркић
Мисдрата
Милановића 9/3
34000 Крагујевац

990+10 супер награда ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

990 + 10 СУПЕРНАГРАДА ПЕЗ ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК добили су чланови ПЕЗ клуба чије чланске карте носе следеће бројеве. 10 супернаграда СКИЈАШКЕ НАОЧАРЕ, добили су обележени бројеви.

64045 64048 64051 64066 64076 64103 64104 64181
64192 64194 64206 64225 64271 64278 64311 64329
64343 64365 64369 64410 64439 64440 64466 64466
64522 64525 64534 64560 64570 64572 64579 64609
64653 64725 64745 64746 64755 64756 64807 64810
64818 64836 64845 64853 64863 64877 64879 64881
64888 64891 64914 64939 64991 65007 65096 65104
65114 65120 65134 65135 65144 65152 65180 65193
65220 65225 65248 65250 65291 65304 65529 65602
65610 65619 65624 65634 65643 65691 65712 65717
65768 65771 65776 65806 65821 65826 65887 65906
65910 65922 65942 65949 65996 66000 66041 66043
66044 66048 66050 66078 66081 66110 66119 66127
66150 66184 66195 66224 66228 66242 66249 66293
66295 66335 66344 66353 66376 66377 66301 66383
66396 66434 66456 66503 11536 66539 66584 66594
67601 66655 66662 66687 66741 66771 66794 66800
66802 66803 66810 66825 66844 66851 66857 66879
66888 66935 66939 66958 66959 66968 66988 67024
67027 67067 67072 67074 67077 67089 67183 67185
67214 67215 67220 67282 67294 67286 67294 67298
67319 67378 67398 67414 67423 67456 67468 67508
67521 67524 67529 67530 67578 77611 67674 67676
67707 67750 67756 67788 67790 67823 67872 67879
67904 67924 67933 77947 67956 67969 67983 67987
68005 68081 68092 68096 68133 68145 68160 68185
68206 68271 68295 78310 68375 68418 68430 69440
68447 68494 68498 68500 68513 68514 68515 68526
68533 69551 68553 68574 68583 68584 68589 68616
68630 68632 68640 68676 68785 68801 68814 68830
68848 68902 68905 68925 68960 68962 68969 68978
68980 68988 68994 68999 69019 69030 69055 69078
69081 69086 69080 69130 69133 69152 69183 69177
69183 69233 69235 69249 69308 69311 69396 69426
69464 69473 69479 69505 69515 69536 69553 69611

69642 69645 69650 69655 69671 69687 69691 69702
69721 69724 69747 69748 69807 69854 69872 69874
69892 69909 69928 69944 69955 69956 69957 69971
69990 70030 70082 70119 70140 70143 70203 20206
70223 70228 70258 70287 70316 70332 70336 70336
70355 70357 70370 70424 70447 70450 70471 70472
70516 70521 70532 70335 70540 70543 70557 70560
70583 70597 70605 70611 70648 70686 70703 70713
70722 70760 70779 70788 70805 70818 70823 70831
70838 70846 70867 70889 70913 70923 70951 70967
70968 70972 71015 71044 71121 71127 71129 71137
71153 71156 71184 71186 71206 71233 71250 71261
71297 71292 71304 71313 71346 71360 71364 71376
71391 71394 71405 71438 71491 71509 71553 71556
71593 71619 71655 71666 71669 71676 71685 71687
71703 71727 71741 71745 71759 71815 71821 71843
71905 71911 71968 71978 72091 72100 72105 72132
72135 72154 72167 72214 72264 72269 72282 72307
72316 72365 72372 72375 72379 72454 72474 72493
72532 72537 72569 72589 72608 72626 72634 72643
72650 72657 72653 72659 72673 72693 72740 72751
72752 72754 72756 72786 72853 72866 72891 72906
72912 72917 72927 72929 72941 72973 72994 73011
73020 73050 73072 73085 73101 73138 73172 73178
73182 73190 73221 73230 73242 73248 73253 73273
73289 73297 73293 73332 73402 73449 73457 73473
73506 73507 73544 73558 73605 73631 73633 73642
73650 73658 73682 73686 73695 73701 73717 73740
73786 73814 73818 73823 73828 73835 73871 73886
73895 73899 73915 73942 73964 73978 73984 73986
73996 74017 74037 74047 74058 74063 74085 74099
74101 74110 74117 74125 74163 74172 74191 74205
74218 74219 74226 74272 74293 74299 74318 74320
74332 74362 74374 74376 74392 74405 74407 74429
74430 74433 74446 74458 74468 74470 74526 74539
74567 74587 74591 74617 74628 74641 74653 74678
74679 74689 74708 74710 74730 74732 74740 74742
74757 7447 75764 74765 74818 74824 74882 74891
74944 74950 74994 74998 75037 75073 75090 75089
75141 75203 75934 75250 75258 75266 75277 75350
75351 75357 75369 75371 75373 75384 75402 75408
75409 75420 75429 75439 75449 75456 75474 75498
75520 75529 75540 75561 75569 75583 75597 75601
75608 75609 75616 75652 75658 75701 75724 75730
75762 75788 75793 75833 75854 75858 75883 75884
75928 75935 75970 75972 75986 76007 76043 76062
76063 76065 76090 76096 76141 76143 76156 76162
76167 76178 76196 76218 76268 76293 76300 76344
76353 76383 76410 76422 76470 76476 76478 76479

76488 76498 76506 76515 76532 76566 76589 76611
76622 76713 76759 76762 76835 76910 76911 76913
76844 76894 76911 76915 76918 76931 76934 76956
76963 77005 77042 77066 77069 77076 77091 77145
77183 77209 77233 77276 77298 77314 77335 77347
77348 77350 77361 77366 77369 77380 77387 77411
77433 77436 77451 77469 77470 77482 77489 77517
77522 77590 77613 77619 77623 77643 77666 77703
77725 77777 77790 77797 77799 77815 77863 77892
77949 77978 78032 78037 78053 78087 78092 78116
78117 78167 78186 78202 78214 78225 78242 78287
78320 78332 78348 78353 78406 78429 78433 78443
78449 78472 78479 78523 78530 78559 78560 78596
78651 78658 78670 78682 78691 78705 78713 78747
78749 78766 78782 78840 78841 78948 78864 78891
78908 78949 78990 79000 79023 79027 79040 79060
79070 79076 79104 79126 79127 79164 79176 79189
79206 79215 79220 79236 79247 79256 79268 79304
79309 79317 79321 79323 79329 79333 79337 79338
79343 79373 79378 79451 79499 79541 75570 79581
79591 79592 79622 79629 79760 79777 79709 79730
79748 79762 79771 79776 79780 79794 79824 79830
79853 79856 79862 79870 79894 79918 79969 79975
79985.

80037 80035 80074 80092 80184 80181 80182 80213
80214 80221 80223 80233 80272 80315 80390 80406
80411 80413 80446 90458 80465 80479 80480 80488
80517 80548 80556 80573 80622 80625 80686 80796
80797 80839 80865 80889 80898 80909 80924 80932
80959 80993 81039 81074 81097 81100 81111 81114
81161 81162 81171 81192 81229 81259 81289 81329
81341 81367 81371 81411 81450 81453 81466 81468
81473 81489 81514 81542 81580 81635 81644 81649
81659 81678 81681 81703 81705 81752 81770 81773
81787 81803 81848 81853 81872 81885 81888 81900
81956 81999 82034 82062 82063 82104 82114 82165
82184 82195 82204 82228 82229 82244 82263 82301
82329 82339 82351 82369 82395 82424 82447 82470
82473 82483 82490 82491 82500 82502 82507 82618
82529 82539 82546 82549 82554 82556 82 563 82577
82600 82602 82604 82617 823633.

Награде ћемо испоручити поштом.

СВАКИ МЕСЕЦ 10 + 990 НАГРАДА ЗА ЧЛАНОВЕ ПЕЗ КЛУБА

Награде у фебруару су:
10 супер награда — 10 касета
СРЕБРНИХ КРИЛА — ША-ЛА-ЛА
990 PEZ фиџура

Награђене бројеве PEZ чланских карата објавићемо 26. фебруара у Забавнику.

ПОСТАНИ И ТИ ЧЛАН!

Пошаљи 5 омота бомбона PEZ
и попуњен купон на адресу:
PEZ КЛУБ, 61111 Љубљана, п. п. 8

Купон испуни (штампаним словима) исеци и налепи на дописницу

Презиме и име

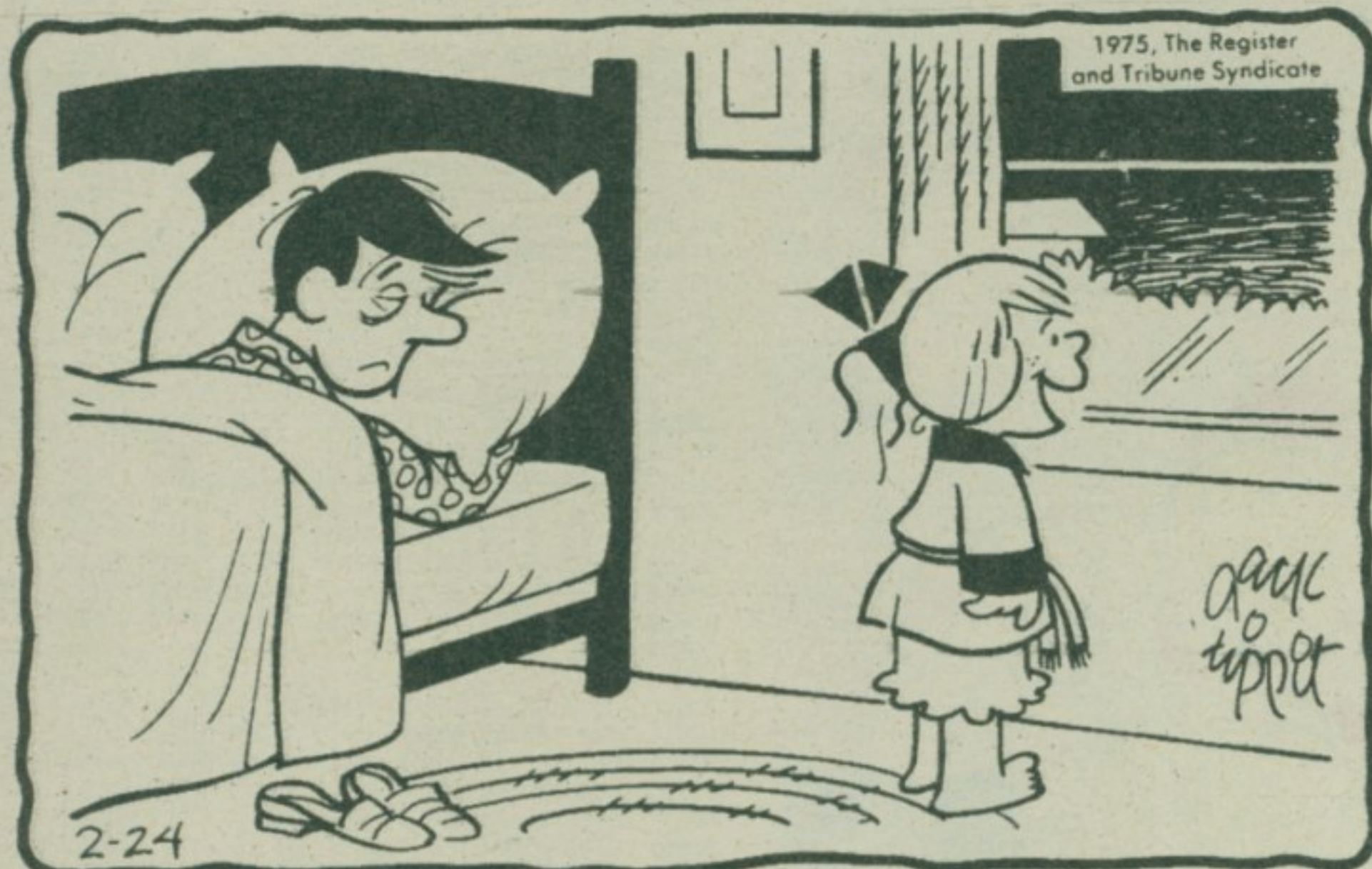
Улица и кућни број

Место становања

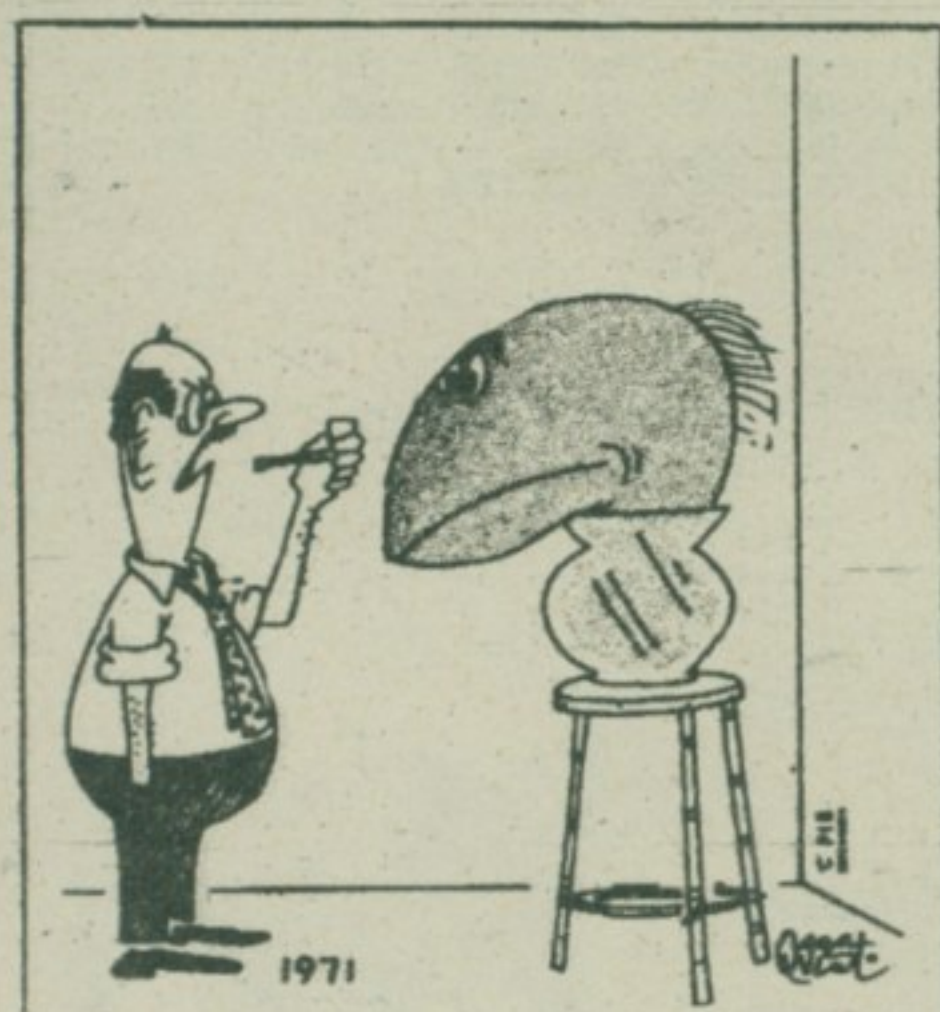
поштански број

Датум рођења

ХУМОР

— Татице, чекам излазак Сунца... Ништа не брини, јавићу ти чим се појави!

— Немој тако тужно да ме гледаш! Већ сам рекао да ћу ти првог купити нови акваријум!

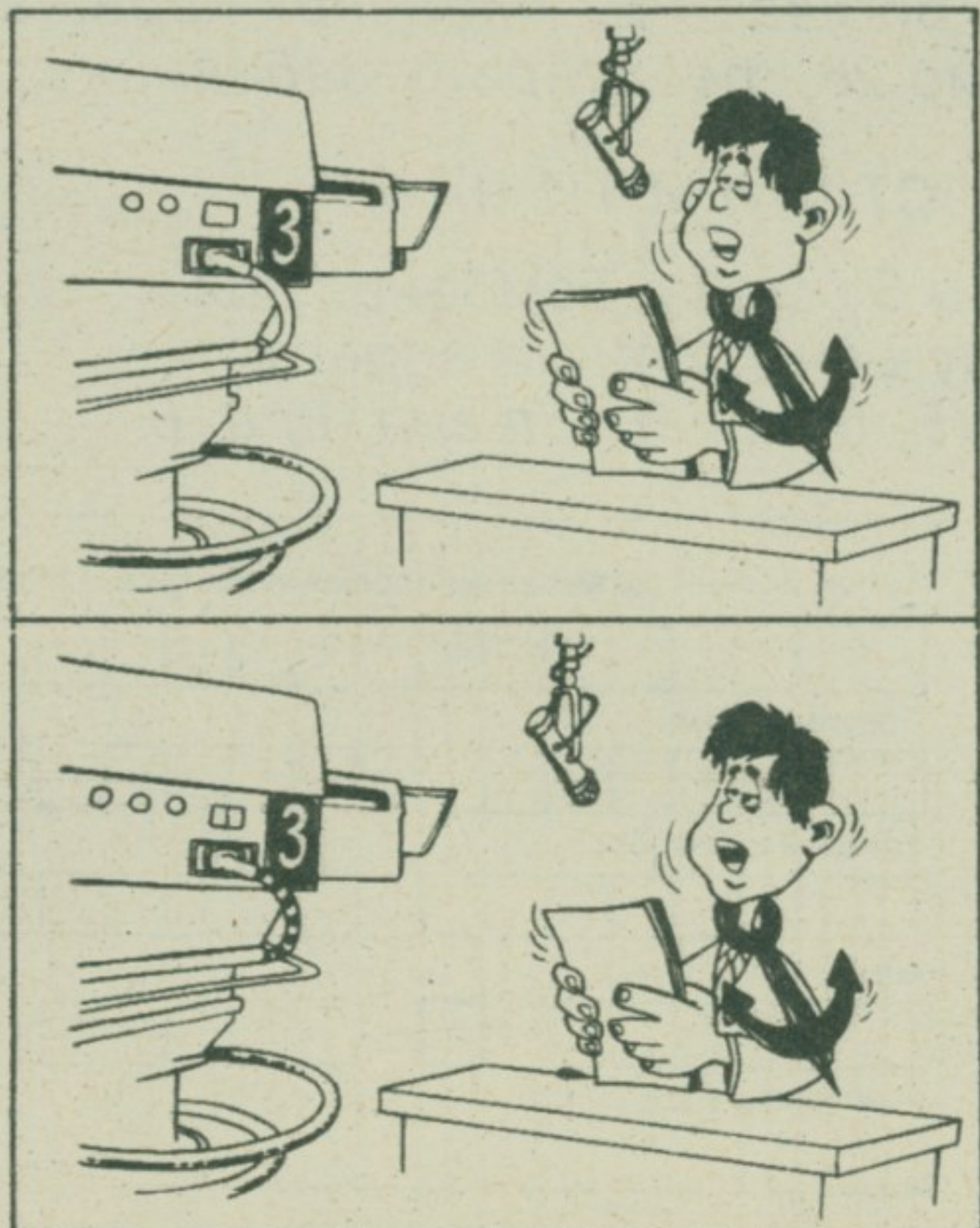
РАЗЛИКА

ДОСЕТЉИВИ СПИКЕР

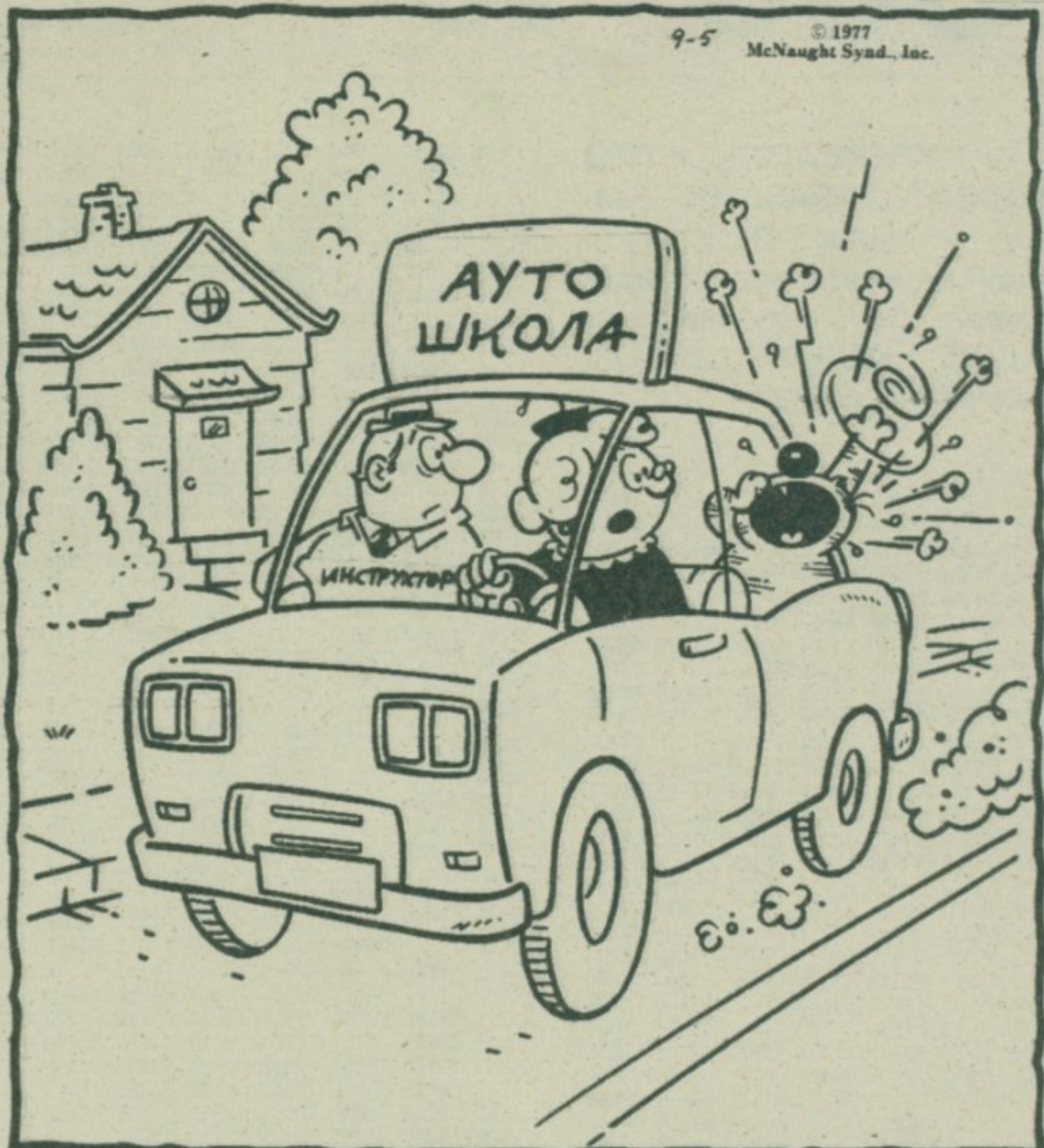
Овај млади спикер одлучио је да се усидри испред камере, ваљда мисли да ће га тако сигурно задржати на телевизији. Док он прочита свој извештај гледаоцима, ви се потрудите да пронађете 12 детаља по којима се ова два цртежа разликују.

РЕШЕЊЕ

1. На слици са десне стране, спикер држи микрофон у десној руци, док на слици са леве стране држи га у левој руци. 2. На слици са десне стране, спикер је у костиму, док на слици са леве стране је у одећи за спавање. 3. На слици са десне стране, спикер је у позитивном расположењу, док на слици са леве стране је у негативном расположењу. 4. На слици са десне стране, спикер је у центру кадра, док на слици са леве стране је у углу кадра. 5. На слици са десне стране, спикер је у фокусу, док на слици са леве стране је у позадини. 6. На слици са десне стране, спикер је у центру кадра, док на слици са леве стране је у углу кадра. 7. На слици са десне стране, спикер је у фокусу, док на слици са леве стране је у позадини. 8. На слици са десне стране, спикер је у центру кадра, док на слици са леве стране је у углу кадра. 9. На слици са десне стране, спикер је у фокусу, док на слици са леве стране је у позадини. 10. На слици са десне стране, спикер је у центру кадра, док на слици са леве стране је у углу кадра. 11. На слици са десне стране, спикер је у фокусу, док на слици са леве стране је у позадини. 12. На слици са десне стране, спикер је у центру кадра, док на слици са леве стране је у углу кадра.

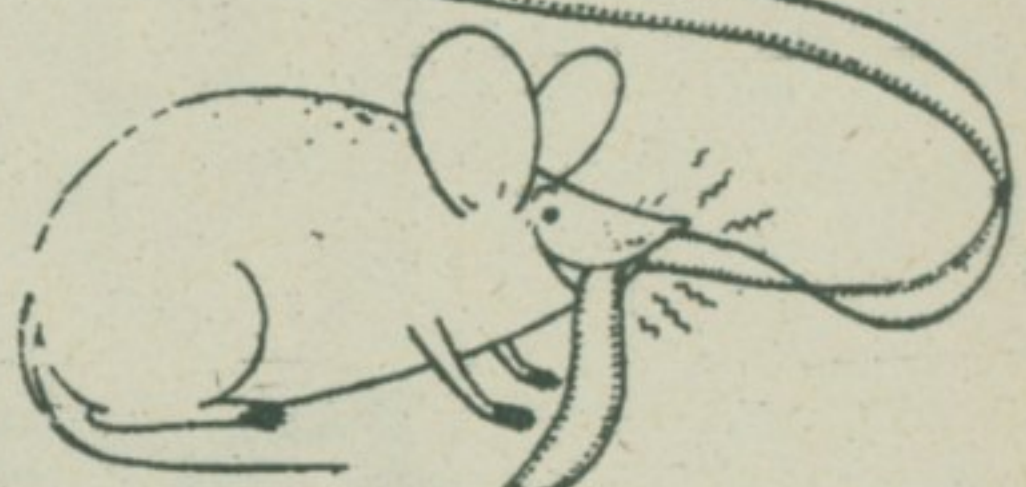
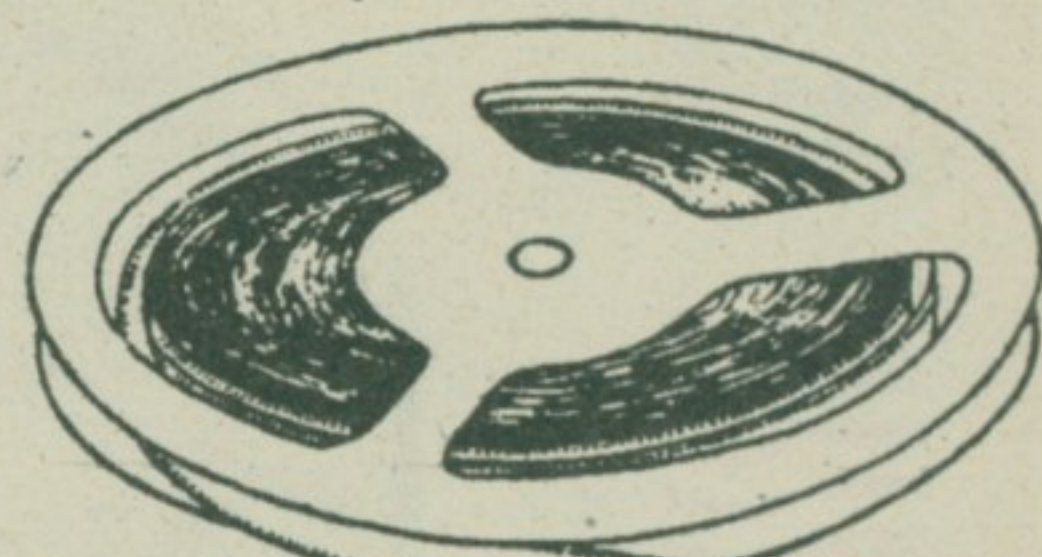
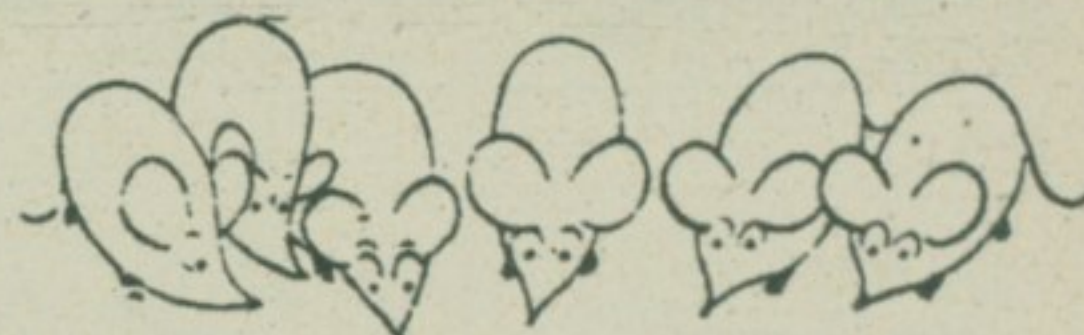
МАЧАК ХАРАЛАМПИЈЕ

— Престани да запомажеш! Сам си тражио на кренеш са мном на час!

ИСПРИЧАЈ МИ ВИЦ

— И ти се усуђујеш да ми кажеш да си Нову годину провео са друговима?! Па знаш ли ти да ја целу ноћ ока нисам склопила?
— А мислиш ли ти да сам ја те ноћи спавао...?

— Мама, какав је филм?
— Ништа нарочито, децо. Роман је био бољи!

— Слушајте ви — шеф се љутило обраћа једном свом службенику — зашто на посао долазите необријани?

— Знате, решио сам да пустим браду...

— То није никакво оправдање, браду можете да пуштате код куће а не на послу!

Наставник музике пита ученика:

— Шта је то квартет?

— То је група музичара у којој сваки мисли да остала тројица не знају да свирају — одговори ученик без размишљања.

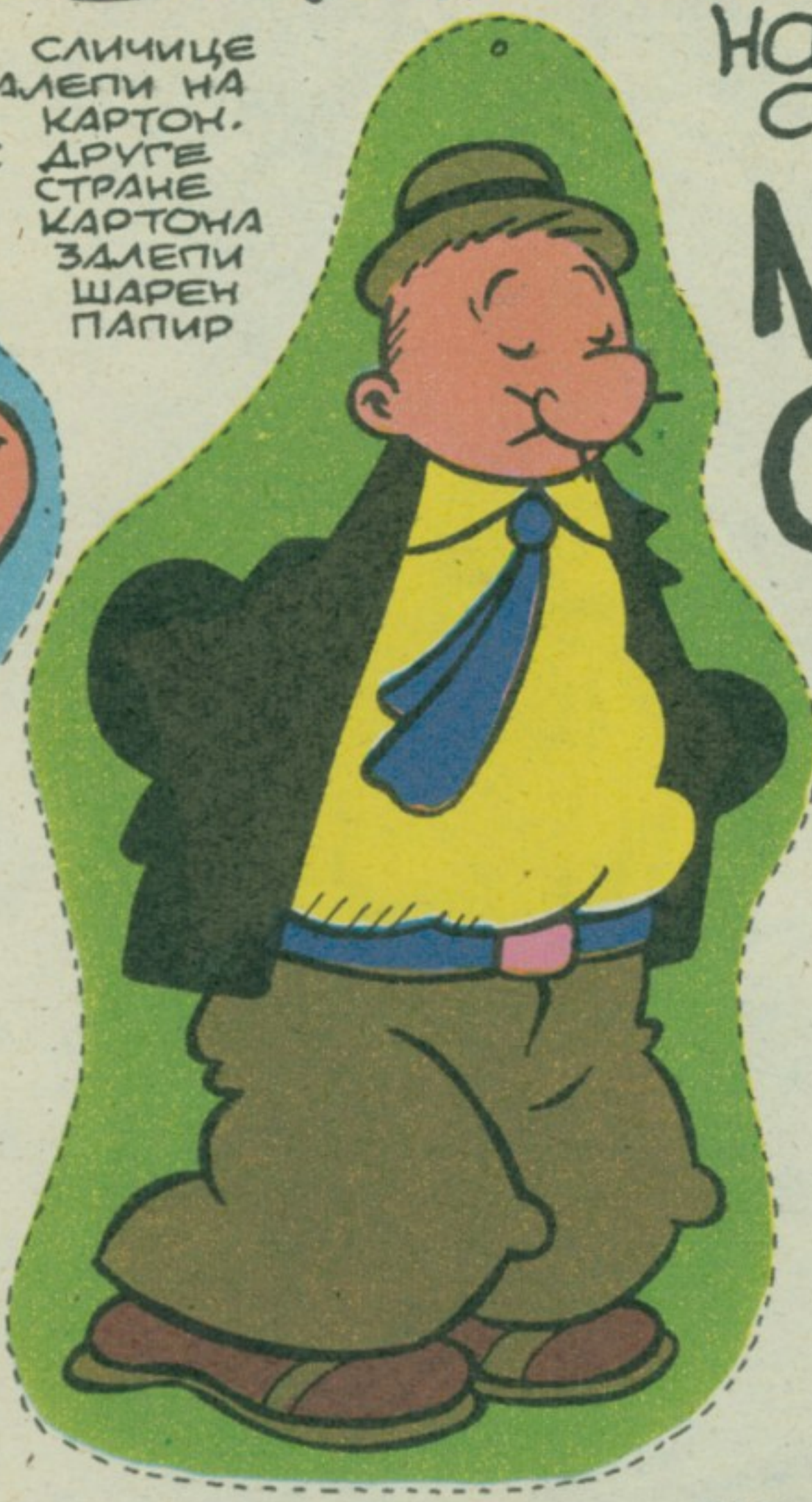

ПОПАЈА,
ЊЕГОВЕ
ПРИЈАТЕ-
ЉЕ И КОН-
ЗЕРВУ
СА СПАНАК-
ОМ ИСЕ-
ЦИ ПО
ЦРТИЦАМА

СВЕ СЛИЧИЦЕ
ЗАЛЕПИ НА
КАРТОН.
С ДРУГЕ
СТРАНЕ
КАРТОНА
ЗАЛЕПИ
ШАРЕН
ПАПИР

НАПРАВИ
САМ

МОБИЛЕ

ГДЕ СУ
ОВАКВЕ
ТАЧКЕ,
ПРОВУЦИ
КОНАЦ
ЗА
КАЧЕЊЕ

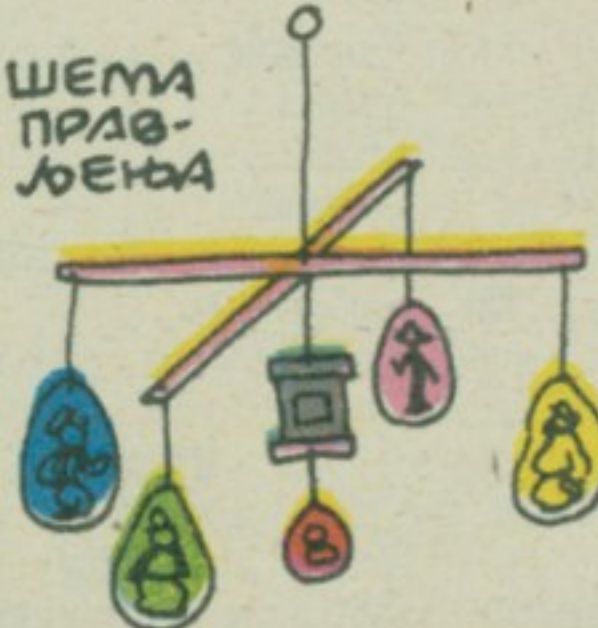

ПЕТЛА
АД СЕ
ОКАЧИ

ОВДЕ
ЈЕ
ЧВОР

ШЕМА
ПРАВ-
ЉЕЊА

Две танке дашчице или два узана карто-
на дужине 30 а ширине 1—1,5 цм залепи
у облику крста. На сваком његовом кра-
ку и на средини где је лепљено избуши
малу рупу, кроз средину провуци конач
па завежи чвор да крст легне на њега,
остави конач дужине 20 цм и на њега
окачи конзерву. На други крај конзерве
вежи конач од 10 цм па на њега окачи
Кићу, а Попаја и његове пријатеље на
краке крста помоћу конач од 10 цм.
Тако си добио „мобиле“ који треба да
окачиш негде на промају или изнад пећи
да би се окретао као рингшпил.

Током десет миленијума исушено море планете Виргил служило је као гробље, рачунало се да на његовом немирном песку постоји око 20.000 гробова. Само један сипушан део открили су обичајчи гробова. Читаве генерације бавиле су се тим послом јер се добро очувана кутија са неоштећеном траком могла продати Психо-историјском Музеју у Тикоу. Устаљена цена за Седмнаесту династију кретала се око 3.000 долара, а за сваку старију династију добијало се више. Најстарија пронађена била је Дванаеста.

У временским гробовима нису се налазили лешеве нити прашњави костури већ шифре забележене на металним тракама меморије, тродимензионалне молекуларне транскрипције некад живих оригинала, остављених на том месту као знак веровања и наде да ће се једнога дана открити начин за физичко оживљавање шифрованих личности.

После пет хиљада година неуспешних покушаја научника да то постигну појавиле су се неслужбене изјаве да су најзад одустали од истраживања у том правцу. Пошто су историчари схватили велику архивску вредност ових античких гробова, појавили су се обичајчи, па иако је обичаје било забрањено на Виргилу, и гробови строго чувани, изврстан број људи прихватио се незаконитог посла прибављања кутија са временским тракама. Сваки опљачкан гроб представљао је не само крај постојања личности забележене знацима сећања него и уништење њеног сопственог „осећања“ вечитости.

Шепли је мрзео посао који је радио, а у целој Докторовој групи једино га је разумео Старац. Старац му се одобравајући смешио када би понекад угледао срећан израз на Шеплијевом лицу изазван тиме што би лагани песак тако брзо прекрио место где су угледали гроб да га више нису могли наћи на месечини. Радили су само ноћу јер су их у мраку чувари теже откривали. Старац је провео многе године са Доктором. Вероватно је и он закључио је Шепли прихватио сдлазак на Виргил као боље решење од одслужења дугогодишње или доживотне робије због нечега што је починио на Земљи. Свакако, нико никога није питао за разлог доласка на Виргил.

Иако неуобичајено за Докторову групу, Старац и Шепли су често одлазили на кружења пустињом сами. Волели су да ћуте заједно. Старац са својим искуством, а Шепли са младалачким полетом, чинили су успешан тим. Неписани закон групе дозвољавао је открића гробова и појединачно али да се кутије поднесу Доктору на увид, без обавезе да се обелодани место налазишта.

Не дирај ништа!

— Ноћас ми је нос као радар — мрмљао је Старац. — Осећам да треба ићи на север.

Месечина им је дарежљиво пружала потребно светло.

— Видиш ону скоро не приметну узвишицу? — наставио је. — Е, тамо ћемо покушати и то ће нам бити последњи за ноћас.

— Али, Старче, па ту смо хиљаду пута проишли и ништа нисмо нашли — побуни се Шепли.

— Никад се не зна шта ће ова заврзлама од песка открити!

Пронашли су гроб, али овог пута другачији него сви које су дотад

открили. Тамне мермерне плоче облагале су зидове предворја. Златни знаци слични хијероглифима покривали су их обилато. Под је представљао стилизоване астролошке симболе. На брежуљкастој смарагдној узвишици, која се цела беласала и осветљавала околину, лежала је мозаична слика једне људске прилике у природној величини. Обојица су лагано пришли овом необичном извору светла. У претежно златним и пурпурним бојама мозаик је оживљавао слику младе жене, готово девојчице, отворених очију и усана које само што нису проговориле.

Старац посрну и пао би да га Шепли не придржа.

— Невероватна лепота! — промуца младић. — Овакав нисам досад видео. Која ли је ово династија?

Старац је ћутао погледа укоченог и стакластог.

— Шта ти је? — упита Шепли. — Хоћеш да изађемо? Само да прво узмемо кутије.

— Ништа не дирај! — једва изговори Старац. — Остави све како

На Десету
династију нико
никад није наишао.
Траке ће вредети
стотине хиљада
долара, мислио је
младић. Вратиће се
на Земљу
као богат човек.

јесте... нема потребе да се журимо. Доћи ћемо сутра... Овај гроб крије велико благо... по мојој оцени представља Десету династију... Ова девојка, ова девојка...

— Старче, ова девојка не постоји! Она је као слика... Ако ико зна, то си ти.

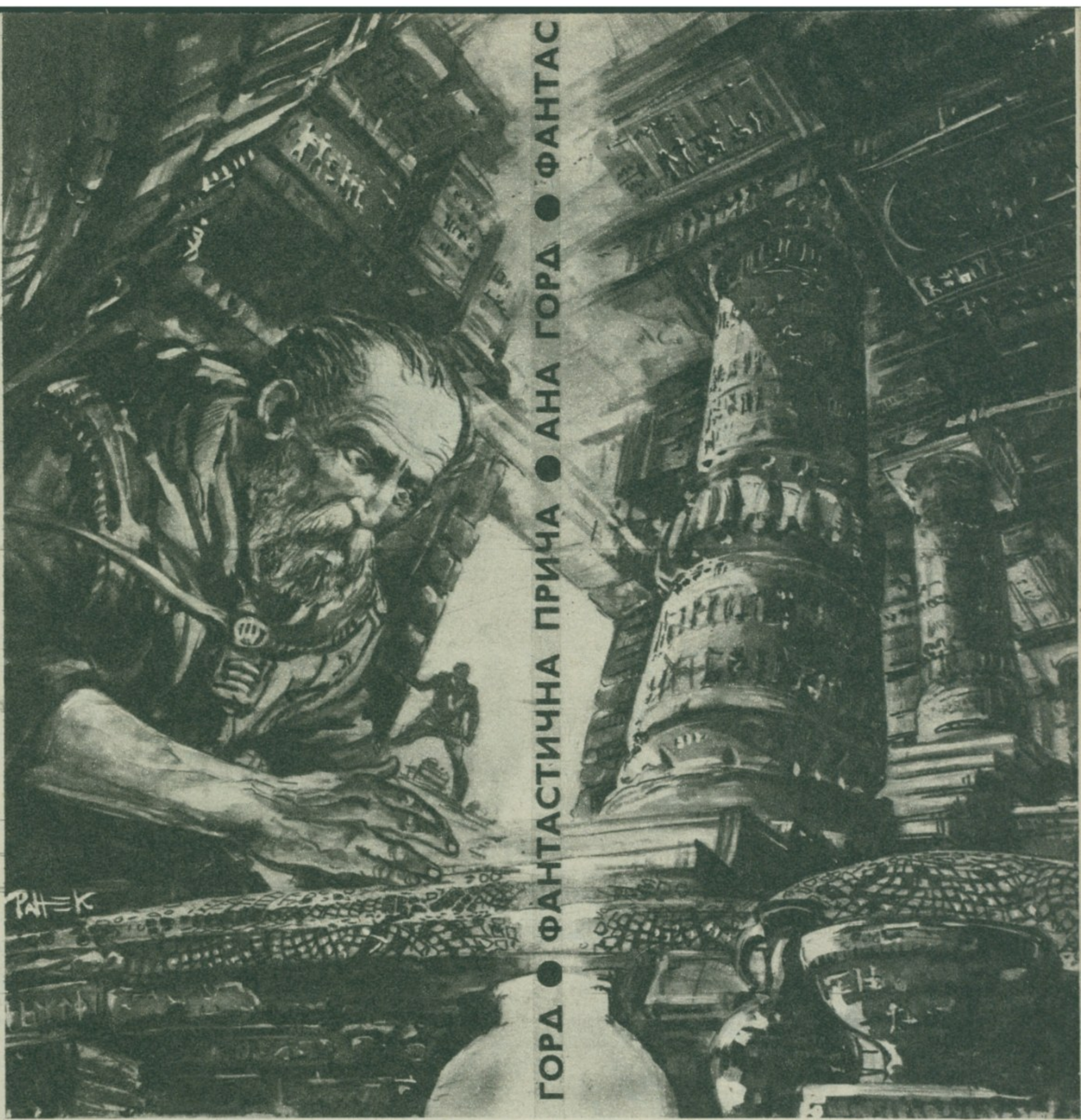
— Знам, знам, али... Доћи ћемо сутра.

— Како хоћеш, али песак га може заувек покрити, па га више никад нећемо наћи.

— Ставићемо дукат на песак — рече старац на изласку. — То је једини начин обележавања места... Песак бежи од злата, не знам зашто, али га никад не покрије.

Заборавајући
све, све...

Вратили су се у логор не казавши никоме о свом великом открићу. На Десету династију нико ни-

АНА ГОРД • ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА • АНА ГОРД • ФАНТАС

ОБИЈАЧИ

кад није наишао. Траке ће вредети стотине хиљада долара, мислио је младић. После издржавања казне моћи ће се вратити на Земљу као богат човек! Ипак, осећао је грижу савести.

— Најзад ми је јасно зашто постоје чувари — шаптао је старцу. — Све док постоји шанса да се открије начин њиховог оживљавања, ми, у ствари, вршимо убиство сваки пут кад обијемо гроб! Па ако је та шанса и један према милион, можда су баш на ту карту они заиграли...

— Можда, младићу, можда... А, замисли ону девојчицу, оне дивне очи... кад би оживеле! — мрмљао је Старац. Шепли га погледа и на своје изненађење виде светлуцање сузе која је клизила низ огрубело, избороно лице.

— Зашто си ти овде? — упита га Старац изненада.

— Био сам компјутерски стручњак у служби Тријумвирата... покراо сам тајне планетарне планове и продао их. Мене су ухватили, а толики и даље краду и баве се најразличитијим машинацијама. А ти?

— Ја сам побегао... Не, нисам ништа учинио, само сам хтео све да заборавим: породицу, пријатеље, СВЕ! И, до вечерас, мислио сам да сам успео, бар делимично. После смрти моје кћери јединице нисам више могао да живим на Земљи, да се подсећам. Предавао сам Психијатрију на Сателиту изнад Аризоне, па сам знао доста о свему овоме. Тако сам сазнао за могућност одласка на Виргил. Сматрао сам да ћу можда ја открити тајну временских пробова и начин оживљавања меморијалних шифрованих слика. И ето, досад нисам успео... Моја кћер била је... била је иста, иста лепота попут оне коју смо ноћас открили из Десете династије. То је невероватно. Уздрмало ме, као да ме је пробудило из сна... та сличност! Лежала је тамо испред мене и као да сам био на прагу великог открића, док ми се ум није помутио од узбуђења, од сећања, од онога од чега сам... сад схватам, безуспешно покушавао да побегнем. Јер, док живим, док дишем, моја Клара ће остати са мном.

— Сутра ћемо опет отићи тамо — рече Шепли замишљено — само да нас Доктор или неки чувар не открију.

— Морам да размислим, морам да схватим... Ту постоји нешто чега још нисам свестан — мрмљао је Старац.

— Значи, стари, ти си једини поштењак међу нама?

— Вероватно. Ко би иначе добровољно живео у овој пустари прогоњен и презрен ако не мора! Иако, то се никад не зна. Овде нико не прича ни о чијој прошлости.

— Одмори се, Старче, а ујутро размислићаш. Ја ћу ти помоћи у свему што научиш да учиниш... Знаш, понекад мислим да су миленијумима људи покушавали да реше нешто научним путем док се одговор налазио овде — показује на срце — а то је место остајало празно.

— Да, да, младићу, можда је ту одговор.

Пешчана олуја беснела је исушеним морем. Нико није ни помишљао да напусти логор. Око поноћи Шепли и Старац, наоружани само са две јаке неонеке лампе, кренули су према месту свог тајног налазишта. Старац се једва вукао пробијајући се с муком кроз налете пешчаног ветра. Шепли му је помагао. Сваких петнаестак минута морали су застати да се покрију стакленим балоном и удахну мало ваздуха без песка.

— Зашто ми помажеш? — пови-

ка Старац током једног одмора. — За оне траке могао би добити стотине хиљада...

— Не знам. Можда си ми симпатичан, можда желим да учиним нешто праведно у животу... дошао и мој ред на поштење! Уједно, ја никад никог нисам убио, а сваки гроб који обијемо... имам неко чудно осећање да сам некога лично постојања.

Клара, гејше моје!

Дошли су до места и, као што је Старац казао, песак је „бежао“ од златног новчића који се пресијавао на оскудној светлости. Дуго су копали у олуји која је почела да се смирује док нису стигли до затрпаног улаза у гробницу.

Ушли су у мермерну тишину обасјану зеленкастом светлошћу. Старац је припао смарагдној узвишеници и опчињен, клечећи, провео сате поред слике девојке.

Напољу сигурно већ свиће, помисли Шепли који је стражарио на улазу. Одлучи да се приближи Старицу: овај је дрхтаве руке надносио над мозаик не додирујући га, док су му се низ образе лагано сливале сузе. Најзад је нежно дотакао скут девојчине хаљине, као да жели да поправи наборе тешке свиле. Шепли тада зачу неко чудно клокотање које је долазило одоздо, из подножја брежуљка. После неколико минута трачак беле светлости појавио се на поду гробнице и осветлио зидне хијероглифе. Клокотање се претварало све више у ритмичне откуцаје. Попут људског срца, помисли Шепли. Погледао је опет Старца који није ништа примећивао, само је и даље лагано миловао скуте хаљине насликане на мозаику.

Шепли поверова да девојка сваког часа може устати, да постоји снага људског осећања која је способна да оживи сачуване податке о њеном постојању.

Старчева огрубела рука дотакну јој образ. Склопљених капака, мрмљао је:

— Клара, дете моје... Девојчини капци затрепташе, укочен поглед доби израз, а усне се померише!

Шепли истрча напоље на светлост праскозорја и у пустињу сачињену од милиона тона финог брашнастог песка. Први пут откако је крочио на Виргил погледа око себе са радошћу, победоносно. Уздигну обе руке према већ избледелом месецу у источној руменој светлости, па довика:

— Победили смо те, Виргиле! Нашли смо решење! Живот долази са љубављу и једино се тако може одржати и поновити! Наша девојка је прогледала!

Почео је да скаче и смеје се.

— Наша девојка ће донети науци ризнице информација, богатство знања своје далеке цивилизације, али њу није наука оживела...

Цип са неколико чувара се приближавао.

— Шта ту радиш? — упита један Шеплија претећим гласом.

— Ништа. Радужем се!

— Обијаш гробове, а?

— Не. Присуствујем њиховом оживљавању.

укрштене речи

НАШИ НА СП У ШПАНИЈИ 82.

У нашим претходним укрштеницама било је, као што знате, речи о кандидатима за састав наше најбоље селекције на предстојећем фестивалу фудбала у Шпанији. До сада смо говорили о капитенима, голманима и тзв. шпиц-нападацима, сада је ред да се „позабавимо“ и кандидатима за бекове и центархалфове. Савезни капитен је засад направио широк избор кандидата а ваш задатак, да би успешније решили ову укрштеницу, састоји се у томе да поред и испод за то одређених бројева упишете имена оних који имају изгледе да заиграју у Шпанији.

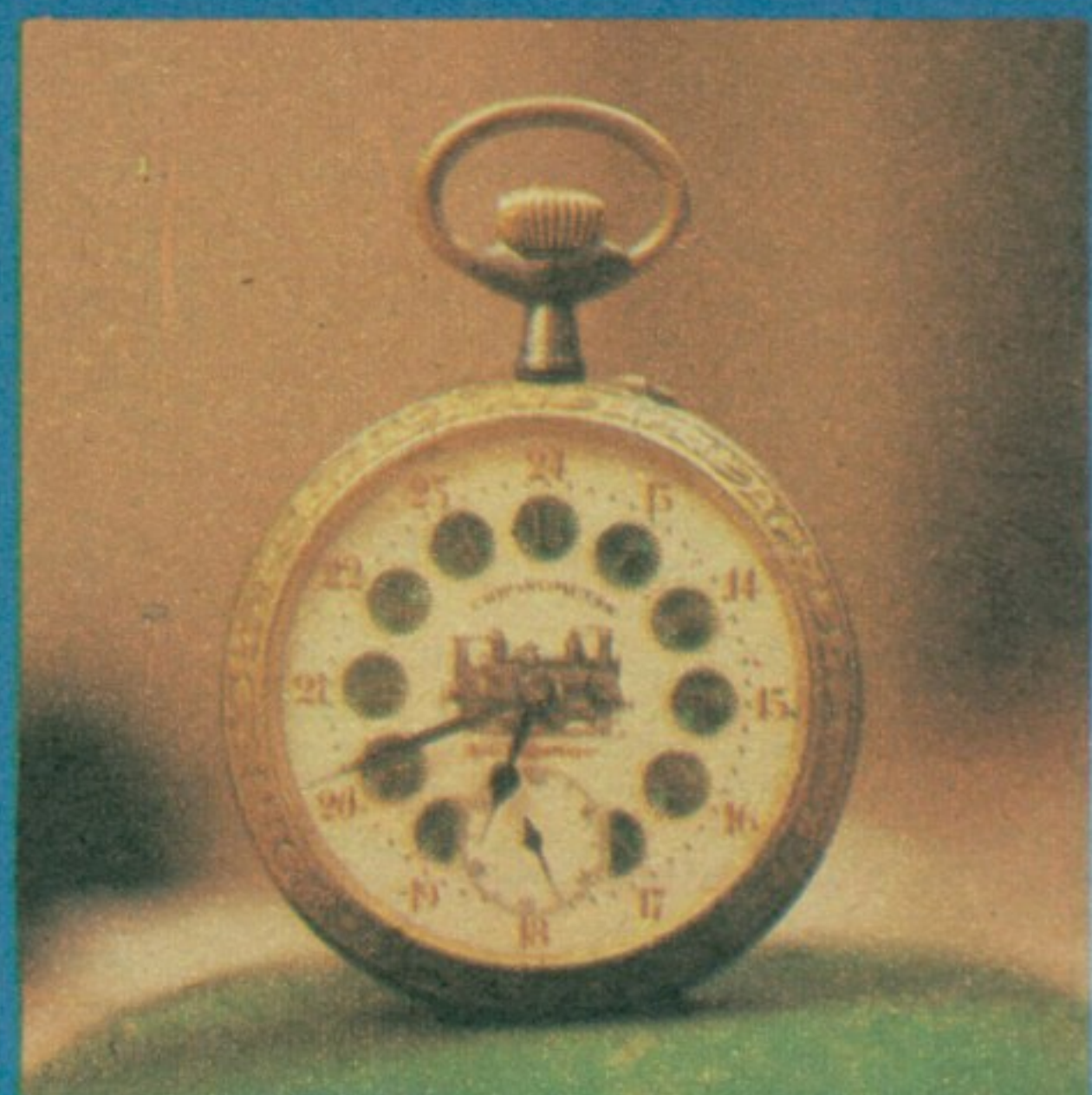
| АУТОР
ВЕ-
МАК | 1 | НЕПРО-
СЛА-
ТАН | 2 | ПЛАКО
ИСПАР-
ТАЈВА
ТЕЧНОСТ | НАДИ-
МАК СПА-
СЕНИЈЕ
БАБО-
ВИА | 3,14... | 3 | 4 |
|-------------------------------------|---|--|---|-------------------------------------|---|------------------------------------|---------------------------|--------------------------------|
| 5 | | | | | | "X"
4. | | |
| ОГНА,
ДВОЈ-
НИЦА | | | | | | ПРЕБЕН | | |
| НЕИСКР-
ЉЕН | | | | | | ОВАТО
(ПРОВ.) | | |
| ВРСТА
ЈЕЛА | | | | | | ШАНДОР
САЈЕВИЋ | | |
| | | | | | | ПАЈА ЈО-
ВАНОВИЋ | | |
| | | | | | | СЕФИ
КОСОП | | |
| СУМПОР | | | | ЕТАН,
ОДЧ-
ШЕВЉЕ-
ЊЕ | ОДБАЧАЈ
ОД ЗЕМ-
ЉЕ | | | |
| РЕКА
ЕНГЛЕС-
КОЈ | | | | | УЖНО
ВОДЕ | | | |
| | | | | | | НАШ
ПИСАЦ
БИХАЉИ
МЕРИЋ | | |
| ЈЕДАН
КОНТИ-
НЕНТ | | АП. ПЕ-
ВАЧИЦА
САРА | | | | ПЕПЕ-
ЉАСТ | | |
| | | ПОЗИВИ | | | | | | |
| ПЛАНИ-
НА НА
КРИПУ,
У СССР | | | | | | ХОДАТИ
ВАСПИТ-
НИ ЗА-
ВОД | | |
| НАЧЕ-
ТАН,
УОПШ-
ТЕН | | | | | | | СВЕТ-
ТЕРИ
ГАС | |
| "ВОЈНИ
ЕКСПЕ-
ДИТОР" | | | ПРАШАК
ЗА ШТАВ-
ЉЕЊЕ
КО-
ЖЕ | | | | | КОЈИ
СУ БЕЗ
ДРУШ-
ТВА |
| ШУП-
СКА
КРЕ-
ДА | | | | ЗНАК ЗА
СТПТИ | ДРЖАВА
У АЗИЈИ | Е.О. | ШПАНСКИ
ПИСАЦ
БАРОХ | |
| | | | ПИТАР | | ВЕТИКИ
ЕП | | | |
| | | | 6 | | ХЕМИС-
КИ ЕЛЕ-
МЕНТ | | | |
| КРЕП-
КА | 7 | БРЗИНА
ТАНКА КО-
ЖА ЗА
ОПАНКЕ | | | | | | |
| НА БОР-
БЕН
НА-
ЧИН | | | | | | | МЕТАР | |
| | | | | | | | 8 | |
| ГРАД
У ШВЕД-
СКОЈ | | | | | | О.ТБ. | | |
| | | | | | | НА-
ЗИБ | | |
| МАЛО
СЕ РА-
СРДИ-
ТИ | | | | | | | | |
| КОЊИ | | | | "РАДИ-
ЈУС" | | НЕМАЊКИ
ПИСАЦ
ТО-
МАС | | |
| | | | | "ИСТОК" | | | | |
| ПРОНА-
ЈИ,
ИЗНАЈИ | | | | | НЕРЕШЕН
ИСХОД
У
ШАХУ | | | |

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: Зх, оштрач, ламперија, Алекс, тас, Тимоти, Јо, клопоти, В, оха, Ђ, јун, вора, а, Би, Фуџијама, Ч, ји, евенка, обутати, р, В, мили, кк, ид, Истра, љубаст, м, брст, гас, братић, ну, ларва, ариш, авалит, ти, гар, ПАШИЋ.

ЈЕДИНСТВЕНА ЗБИРКА У СВЕТУ

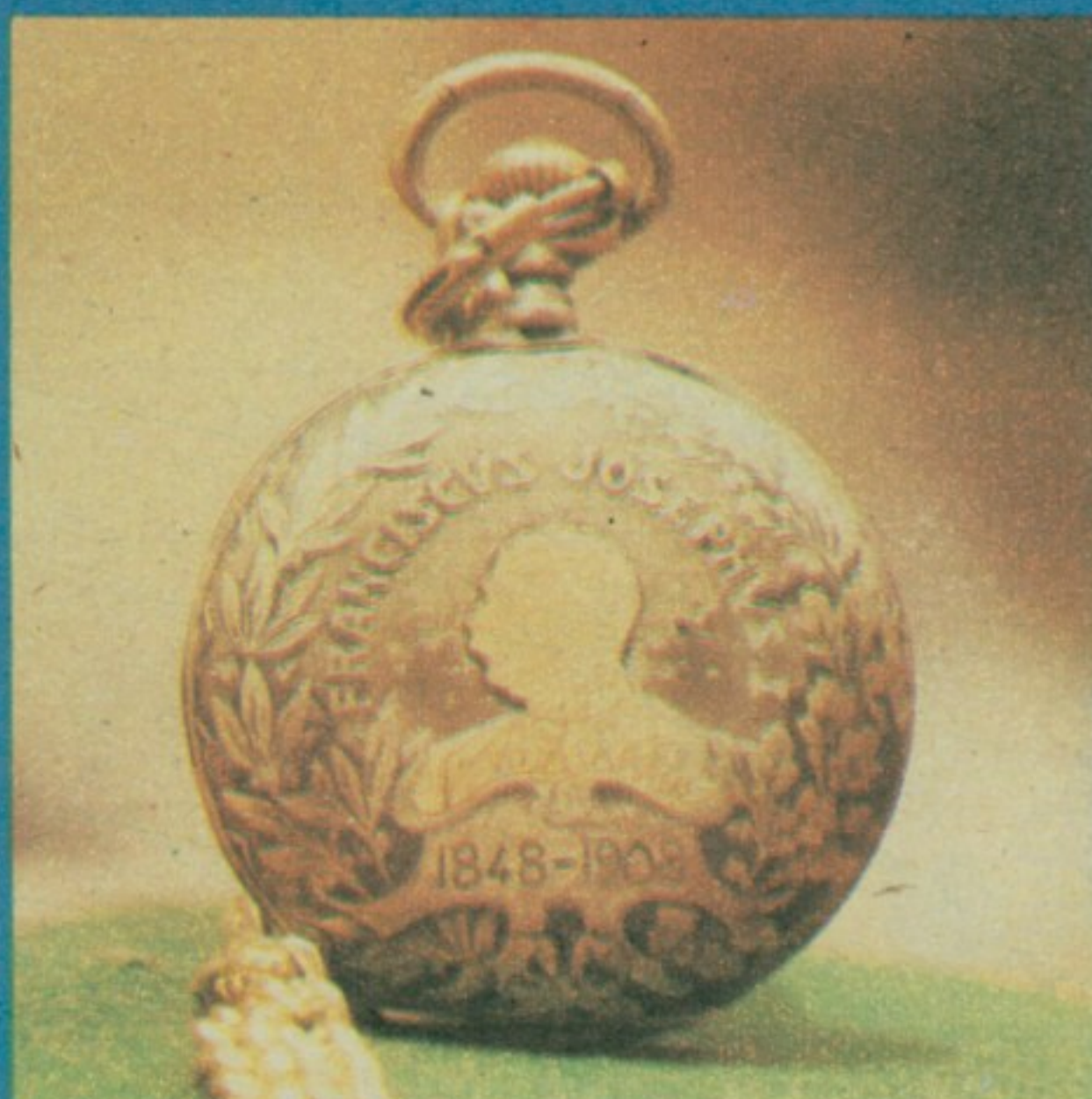
ЛОКОМОТИВА У ЧАСОВНИКУ

1

4

7

8

Н иједан железничар не би могао да о-бавља своју дужност без — часовника. Та справа одувек је људима на железници била „десна рука“. Кад у овој људској делатности не би било апарата за мерење времена, настао би општи хаос. Све је то, вероватно, разлог што се железничари према часовницима односе са нарочитим поштовањем: то није обична, свакодневна љубав, већ нешто много више.

Људи у плавом којима велики део живота прође у вагонима, на станицама, у градовима далеко од родног града и породице, подсећају у понечем на морепловце. Због таквог начина живота, многи железничари имају свој хоби, најчешће везан управо за возове, путовања, железнички саобраћај. Сви воле исте ствари, као што нико од њих не подноси нетачност, споро-ст, алкавост... И, најчешће, кад оду у пензију

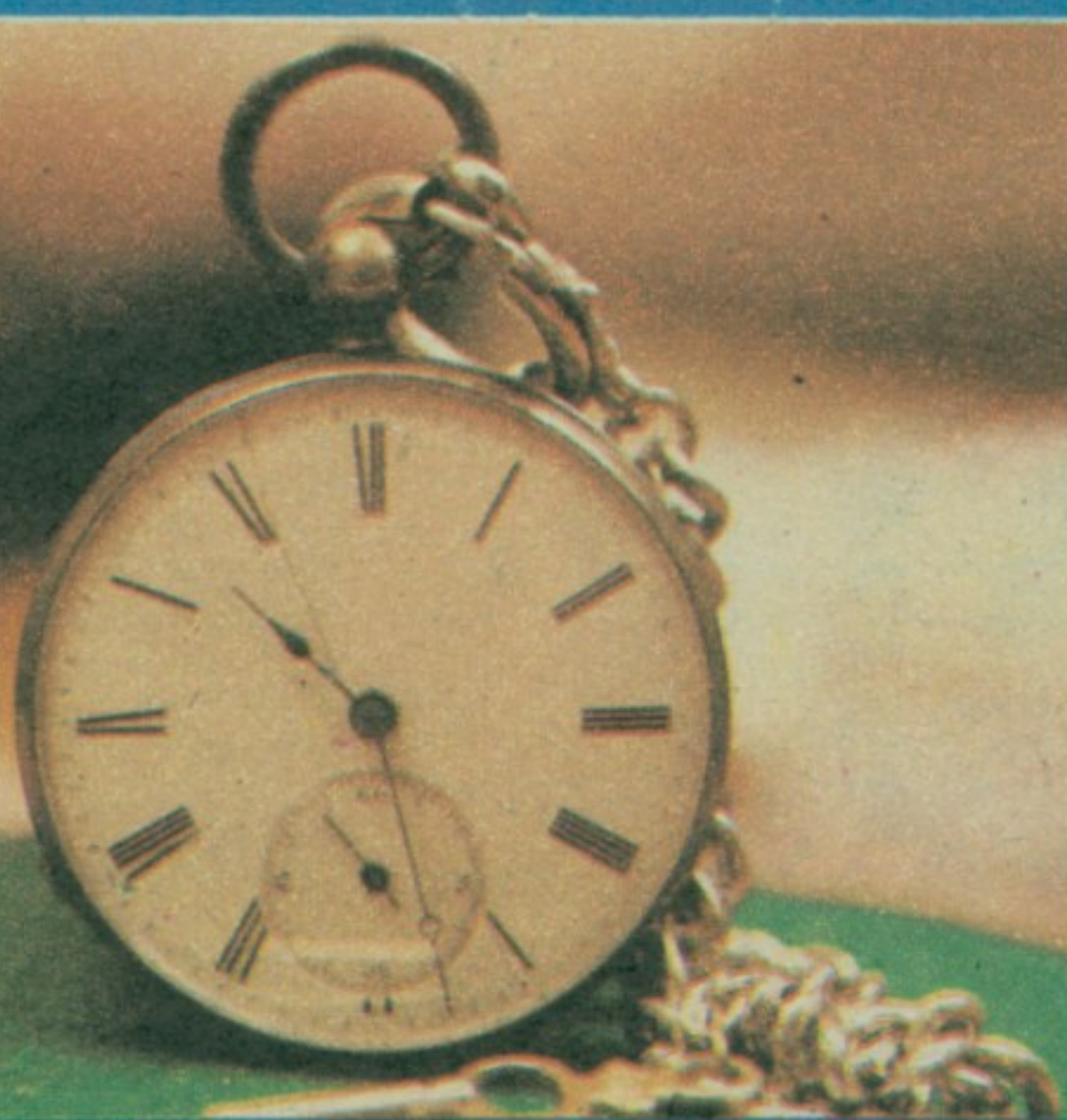
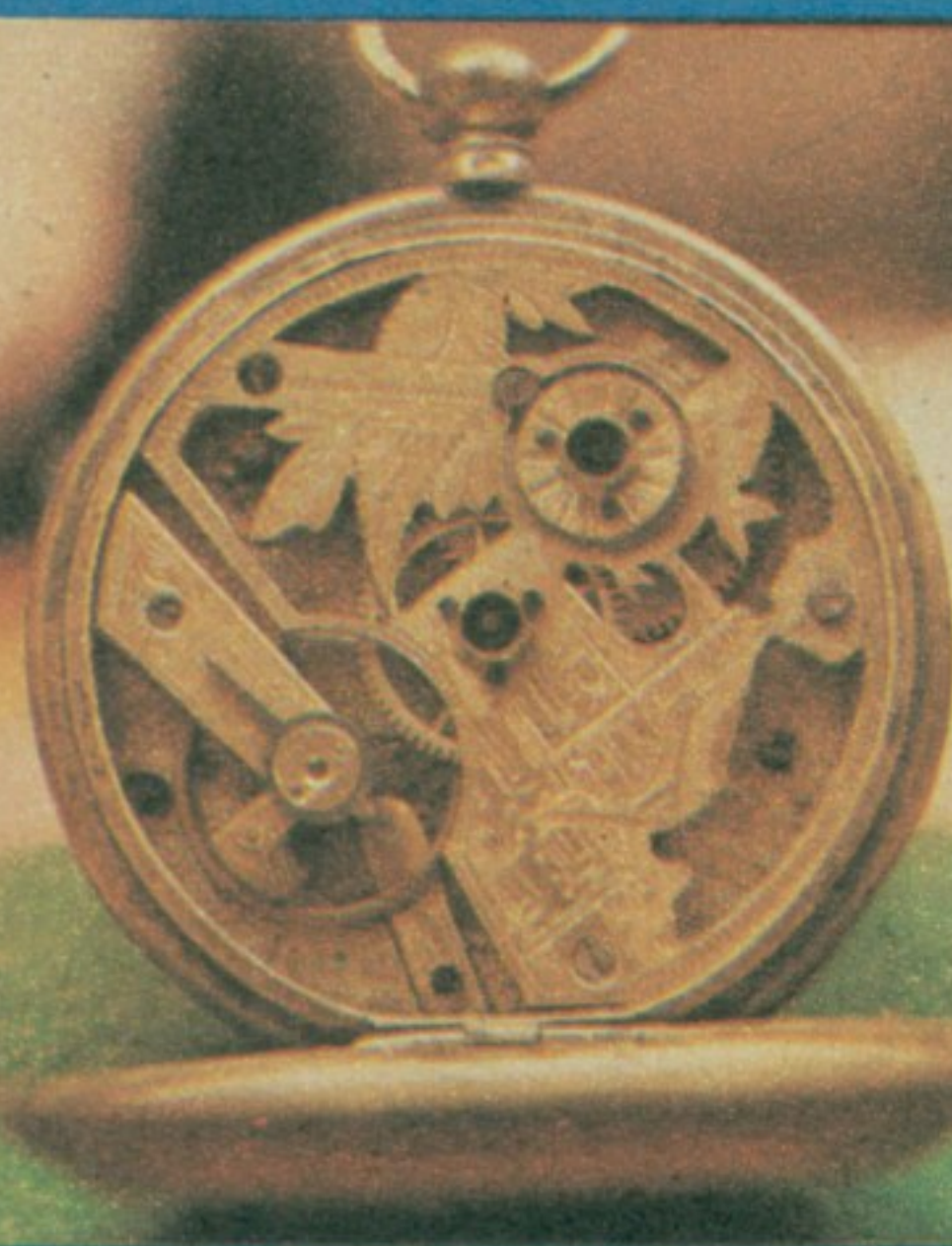
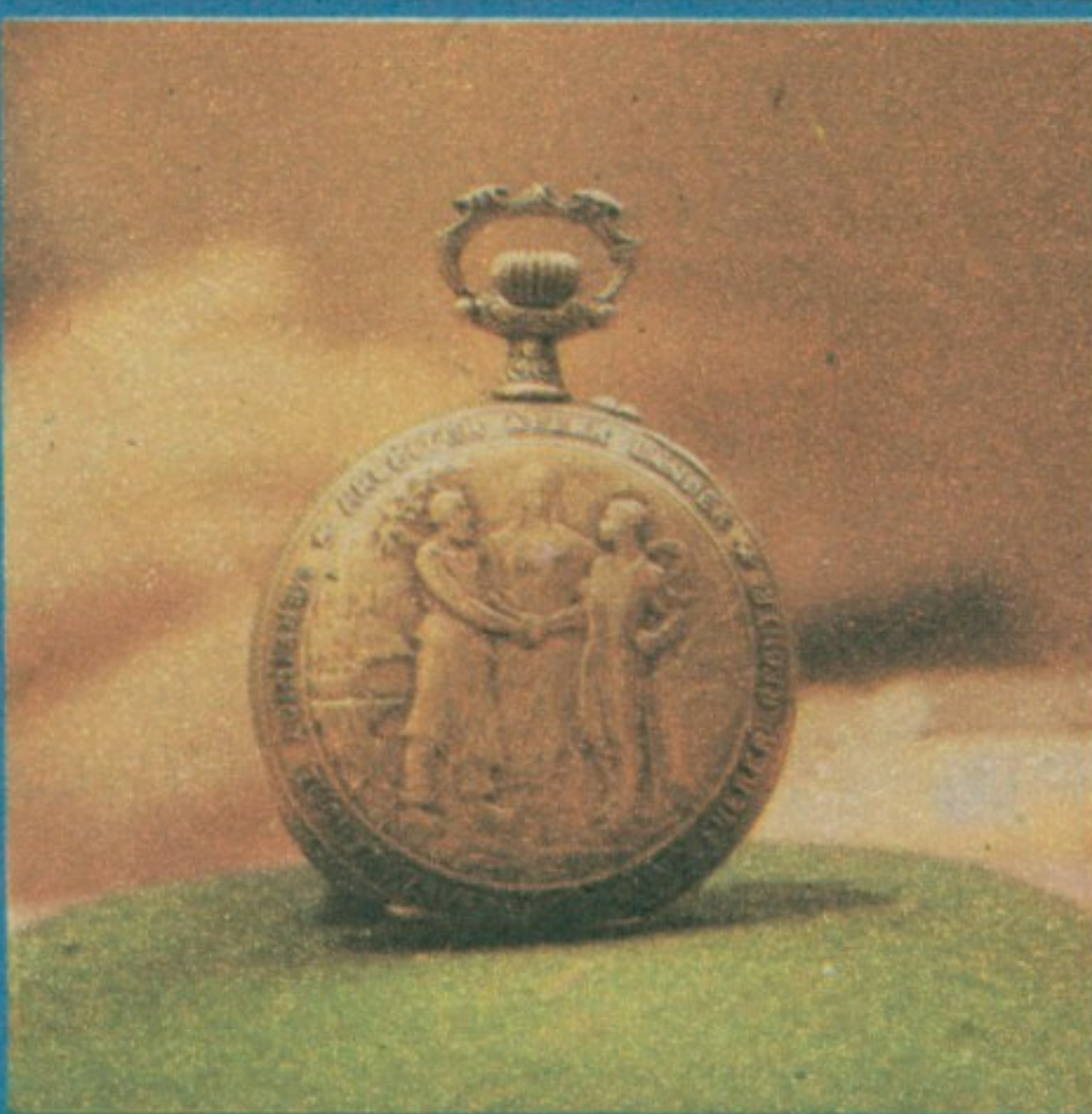
заувек оставивши за собом бескрајна путовања, чекања у снегу, прегледање путничких карата, скупљају отправничке капе, железничарске знакове и амблеме, минијатурне моделе локомотива и вагона. Понеки од њих ни тада се не одвајају од најближег пријатеља сваког железничара — сата.

Нигде у свету не постоји званичан музеј старих железничарских часовника. Међутим у Љубљани смо ипак пронашли један такав. Та

збирка часовника који су некада припадали железничарима, а на себи најчешће имају мотив локомотиве, приватно је власништво и својеврсна прича о вешто израђеним и пажљиво чуваним справама које су мериле време на пругама, у станицама или јурњави возова.

Педесет деветогодишњи Франц Голоб, железничарски службеник, понео је из родне куће љубав за све што је у вези са возовима. Његови деда и

отац радили су на железници, он и супруга раде и данас. Годинама скупља разне предмете и документа из прошлости железнице, али у том занимљивом мноштву највидније место, и у кући и у његовом животу, заузимају управо железничарски часовници. Око 80 ових справа Франца Голоба пореклом су из разних крајева Европе и света: после бескрајних путовања, преживевши ратове и своје некадашње власнике, сада се чувају

1.
Швајцарски хронометар, вероватно из 1910. године. На бројчанику је локомотива, симбол железнице и најчешћи мотив на овим часовницима. Као што се види, нумерисан је и римским и арапским цифрама.

2.
С почетка нашег века потиче овај часовник америчких железничара. На полећини је такође изгравирана локомотива.

3.
Кад год би железничар погледао на овај немачки часовник из времена пре првог светског рата, прочитао би две историјске пароле: „Пролетери свих земаља, уједините се!“ и „Хоћемо осмочасовно радно време!“. Познато је да су железничари широм света увек били у првим редовима за признање радничких права.

4.
Овај, вероватно француски часовник, разликује се од свих осталих по томе што иде пуних 8 дана, а не 24 часа!

5.
Светлеће арапске и римске цифре показују време на овом „Росткопфу“ који је био у употреби на италијанској железници.

6.
Иако је стране производње, на њему је натпис „Успомена на балкански рат 1912—1913“ Претпоставља се да је успомена неког нашег железничара. Наравно, локомотива је опет присутна.

7.
Око 1905. године израђен је овај, такође швајцарски часовник, на чијем је поклопцу лик аустријског цара Франца Јозефа.

8. и 9.

Бројчаник и механизам једног од часовника из збирке Франца Голоба. Порекло израде — Швајцарска.

10.

Можда најстарији: из 1880. године, са кључићем за навијање.

у његовој кући у Рожној долини крај Љубљане.

Временом је Голоб сам научио не само да поправља старе већ и да склапа нове. Али, његова прва и највећа љубав су сатови који су некада припадали људима са пруге.

— Љубав према железници наследио сам од деде, односно оца — прича Голоб. — Јер, цела наша породица живела је, из генерације у генерацију, у знаку возова и пруга. Тако се у мени, још у

детинству, развила љубав према техници, нарочито часовницима. Можда међу овим мојим железничарским сатовима нема изузетно ретких или скупих, али они ипак, на свој начин, приповедају о прошлости железнице. То није само хоби који човека испуњава чудним задовољством: хобисти често успевају да од времена и уништења сачувају разне ствари на чему ће им сигурно бити захвалне будуће генерације. Не заборавимо: многи

вредни предмети у музејима потичу управо од колекционара, и ма како то неким људима изгледало, колекционарство је важно, понекад скупо и — веома лепо.

А железничарски часовници?

Наравно, сат некада није био тако чест ни тако јефтин као данас. А без њега не би ниједан радник на железници могао да обавља своју одговорну и важну дужност. Па

иако су часовници некада били много скупљи и цењенији него данас, железничари су их ипак набављали, често их отплаћујући на рате, уз симболично учешће фирме.

Иван Лончар
Снимио:
Љубомир
Патриотић

ПОДПИШИ
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Граин Забавниче,

НЕМА ИГРЕ!

Први пут ти се обраћам иако „Забавник“ читам већ више од 10 година. Недавно сам купио чоколаду на којој је био насликан ауто. Пошто су ми неки другови

рекли да је у питању наградна игра, обратио сам се творци (више пута), али до сада нисам добио никакав одговор. Зато те молим да ти посредујеш. На чоколади је иначе етикета „Агроплода“, РО за производњу, прераду и

Најлепше те молим да објавиш листу светских рекордера на једну миљу. Покушавао сам да је садам на разним местима али узалуд.
Иван Митровић,
Земун

Ево најпрецизније табеле коју је Забавник успео да прибави из Велике Британије са свим постигнутим резултатима икад постигнутим у историји ове дисциплине. Надамо се да ћеш бити задовољан.

НАЈБОЉИ НА МИЉУ

ЛИСТА СВЕТСКИХ РЕКОРДЕРА НА ЈЕДНУ МИЉУ

1665.	Арчибалд Гловер	(Велика Британија)	4'58"1/2
1804.	Роберт Беркли	(Велика Британија)	4'50"1/4
1860.	Сајак Албисон	(Велика Британија)	4'22"1/4
1860.	Виљем Ланг	(Велика Британија)	4'22"1/4
1863.	Едвард Милз	(Велика Британија)	4'20"2/4
1864.	Едвард Милз	(Велика Британија)	4'20"
1865.	Виљем Ланг	(Велика Британија)	4'17"1/4
1865.	Волтер Ричардс	(Велика Британија)	4'17"1/4
1881.	Виљем Казмингс	(Велика Британија)	4'16"1/5

промет прехранбене индустрије из Ресна.

Ивица Црњанц,
Првوماјска 48/6
Зеница

Како смо сазнали у „Агроплоду“, није у питању никаква наградна игра већ обичан омот да ти чоколада буде слађа.

РЕШЕЊЕ У ПИСМУ

Надам се да ћете ми као вашем редовном читаоцу испунити жељу: научио сам да слажем мађарску коцку и написао сам упутство с пропратним цртежима. Уколико неко од читалаца жели да му пошаљем брза рјешења, нека ми пише.

Жељко Станичић,
Анте Ковачића 10
51000 Ријека

ХАРМОНИКА — САМОСТАЛНО

Интересује ме где могу да нађем књигу за самостално учење хармонике, како се зове њен аутор и колико кошта.

Раде Лукач,
Сарајево

Потражи у некој од продавница музичких инструмената у твом граду Факинову „Почетну школу за хармонику“. Кошта око 270 динара.

КАД НЕМА ЗАСТУПНИКА

Да ли у нашој земљи могу да купим весли piaggio, где и по којој цени?

Влада,
Бује

У нашој земљи италијанска фабрика »Piaggio« нема свог заступника, па према томе засад нећеш моћи да купиш популарну веслу.

ЗАЛОГАЈ ИСПОД КОРЕ

Зашто детлић својим кљуном удара у кору дрвета а затим приклопи главу и нешто ослушнује? Интересује ме и због чега гуштери најрадије бораве на сунцу?

Весна Чичак,
Београд

Свој длетаст кљун детлић користи за бушење дрвета и проналажење инсеката и њихових ларви. Да би што лакше извукли храну напоље, природа им је подарила дугачак језик са врхом у облику стреле. Код неких врста де-

ну напоље, природа им је подарила дугачак језик са врхом у облику стреле. Код неких врста де-

„СУПЕР СИСТЕМ РАЗВОЈА ТЕЛА“

„Супер систем развоја тела“ је брошура аутора Ненада Бркића (на слици) првака Југославије у BODY BUILDINGU, који вам препоручује: „Ако желите да развијете и обликујете тело, да добијете атлетску фигуру, ова брошура ће вам помоћи у томе. Она садржи основне тајне тренинга и исхране шампиона, које гарантују успех у развоју тела.“ Цена брошуре је 130 динара. Наручите, плаћате поузећем, на адресу: „BODY BUILDING“ P. P. 118, 54000 ОСИЈЕК

Пажња: Обележавање делова секунде (треће место) различито је и зависило је од инструмената за мерење.

РУБИКОВА КОЦКА

Приручник за слагање популарне мађарске коцке
немачког аутора Јосефа Трајбера
ИЗЛАЗИ ИЗ ШТАМПЕ 15. II 1982.

• систем • математичке основе система • варијанте за занесењака • најкраћи
пут до решења за такмичаре и рекордере • подстицај за размишљање за свакога
• изазов за људе спортског духа

Милиони грозничаво окрећу чаробну Рубикову коцку настојећи да је „прописно“
среде. Мало је оних којима то успева одједном. Они изнова упорно искушавају сре-
ћу. Али то нема везе са срећом. То једноставно треба знати. Овај приручник, уз ма-
ло размишљања и вежбе, помоћи ће вам да пронађете свој систем и коначно побе-
дите „чаробну коцку“. Оно што вам се чинило нерешивим, сад ће се показати изу-
зетно једноставно и уистину чаробно.

900 цртежа — 144 странице — омот у боји — броширано
ЦЕНА 190 ДИНАРА

PROSVJETA - ZAGREB

НАРУЧБЕНИЦА

Пол. забав. 1

ПРОСВЈЕТА, радна орг. за изд. дјелатност, 41000 Загреб, Бериславићева 10 — п.п. 684

Презиме и име

Улица и број

Број поште и место

Наручујем од „Просвјете“ књигу под насловом:

Трајбер: РУБИКОВА КОЦКА, по цени од 190 динара, коју ћу платити поузећем — на пошти прили-
ком преузимања пошиљке. Испорука почевши од 15. II 1982.

Датум

(Потпис наручиоца)

тлица он је дугачак колико и њи-
хово тело а код неких чак и дужи.

За откривање хране ове дуго-
кљуне птице ослањају се на чуло
слуха. Пењући се у виду спирале
дрветом, детлић често застане, о-
крене главу у страну и ослушне: и
најмањи шум сигуран је знак да
ће се ту наћи неки залагајчић.

Гуштери као и сви остали гми-
завци имају крв променљиве топ-
лоте. Отуда и њихова зависност
од сунца: што је оно јаче и они
су активнији и обрнуто. Кад се
деси да неки гуштер мало претера
у сунчању, он се одмах завуче у
хлад не би ли скинуо температуру
на нормалу.

ОПЕТ О ПРОХУЈАЛОМ

Пишем ти већ десети пут у нади
да ћеш ми једног дана ипак одго-
ворити. Ово ти не кажем зато што
сам љута: сигурна сам да није у
питању твоја лоша воља већ да
вероватно не стигеш да прочиташ
сва писма. Оно што бих те молила
да ми одговориш је да ли ће на
телевизији и када бити приказан
филм „Прохујало с вихором“?

Сандра Видић,
Панчево

Пре неколико бројева објавили
смо да је „Весна-филм“ из Љуб-
љане поново откупила лиценцу
филма „Прохујало с вихором“ ко-
ји се и двадесетак година откако
је снимљен и даље радо гледа.

Како смо сазнали у редакцији
филмског програма Телевизије Бео-
град он се већ три године налази
на листи чекања код „Весна-фил-
ма“. Када ће са ње бити скинута,
односно када ће на програм ТВ
моћи да стави филм који би же-
лела да видиш, потпуно је неиз-
весно. Један од разлога је и тај

што зелено светло не зависи само
од љубљанског дистрибутера већ
и од америчког.

Узгред, „Прохујало с вихором“
су до сада на телевизији приказа-
ли само. Американци (филм је уо-
сталом њихов) и Британци. Али
да наша филмска редакција чини
све што може, најбоље показује
чињеница да је захваљујући њој
наша телевизија прва у свету ста-
вила на свој програм Форманову
„Косу“!

ЛИНИЈА СЕ ПЛАЋА!

Молим те да ми одговориш да
ли ПРОТО-КАЛ могу да добијем
и без рецепта и колико кошта.

Сања
из Титовог Велеса

ПРОТО-КАЛ се купује у апоте-
ци (даје се без рецепта јер соци-
јално осигурање не признаје ове
трошкове) и једно паковање са де-
сет кесица кошта 297 динара.

ОПКЛАДА

Молио бих вас да ми одговори-
те да ли код скока удаљ 1 метар
важи као 1 m или 70 cm?

Горан Цветковић,
Светозара Милетића 53
Пирот

За разлику од трговаца код ко-
јих се дешава да један метар че-
ма баш увек свих 100 cm, код атле-
тичара забушавања нема. Сваки
метар је дугачак онолико колико
треба, односно има тачно 100 cm.

ДРУГОВИ ИЗ КАЖЊЕНИЧКЕ ЧЕТЕ

Још од пре рата, са прекидом
кад сам био у заробљеништву, вер-
ни сам читалац „Забавника“. Мо-
лио бих вас да објавите моје пи-
смо јер бих преко њега хтео да се
обратим свим ратним заробљени-
цима који су били у „Штрафком-
панији“, кажњеничкој чети-компа-
нији у Сталагу II/D у Старгарду
од октобра 1942. до марта 1943. и
замолим их да се јаве. Подсећа-
ња ради, напомену бих да смо из
Мосбурга Сталаг VII/A отпремље-
ни у логор у Померанији.

Дипл. инж. шум.
Младен Влајсављевић
Колонија дрвног
комбината 9/3
(Аљендеова 9/3)
Крушевац

БИМАСК

ЗА НЕГУ ЛИЦА И ТЕЛА

ПРЕПАРАТИМА ОД ЛЕ-
КОВИТОГ БИЉА И ПРИ-
РОДНИХ Састојака из
приручника „БИМАСК“
одстранићете многе не-
достатке коже лица и те-
ла, масне косе, ослобо-
дићете се сувишних кило-
грама (целулита), зно-
јења ногу, и побољшаће-
те сан...

Уз приручник добићете и
паковање „БИМАСКА“
оригиналног препарата
од ЛЕКОВИТОГ БИЉА
који са успехом отклања:
сувишну масноћу лица,
проширене поре, митесе-
ре, бубуљице, акне, упале,
црвенило коже, флек-
е, ожиљке од бубуљица;
изглађује боре, чини ко-
жу еластичном, свежом
и здравом. Стручну ана-
лизу „БИМАСКА“ обавио
је Завод за здравствену
заштиту СР Србије и
издао ДОЗВОЛУ за УПО-
ТРЕБУ. Цена 200 динара.
Пишите — послаћемо од-
мах. Плаћате поштару
(иностранство такође).
Адреса: „БИМАСК“, пошт.
фах 34, 11081 ЗЕМУН 1.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника
изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА“
Вукоје Булатовић

Главни и одговорни уредник
Раде Шошкић

Одговорни уредник
Вера Смиљанић

Ликовно-графички уредник
Александар Мартиновић

Издавачки савет:

Ђорђе Радишић (председник), Дра-
гослав Антић, Добривоје Арсић,
Драгомир Вуксановић, Неда Жив-
ковић, Радомир Животић, Олга Јан-
ковић, Живорад Љубичић, Воји-
слав Марјановић, др Иван Николић,
Петар Петровић, Снежана Стамен-
ковић (потпредседник), Јелисавета
Суруџић, Невзад Худаверди.

Редакција:

Диего Варагић, Радана Весовић,
Олга Вукадиновић, Душан Глушац,
Бојана Дожић-Стојовић, Светлана
Ивановић, Мина Илић, Соња Јашо-
вић, Мирјана Крступовић, Иван
Лончар, Петар Милатовић, Весна
Минић, Ненад Мирковић, Зора Ме-
деница, Вито Недељковић, Биљана
Орловић, Љубомир Патрновић, Зо-
ран Петканић, Радоје Савић, Не-
дељка Сташић, Миленко Тодоровић
и Милош Томић.

Секретаријат:

Јованка Војводић, Олгица Стаме-
нић, Даринка Тодоровић и Зорица
Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА“
— ООУР Издања за младе „ПОЛИ-
ТИКИН ЗАБАВНИК“, Македонска
29, 11001 Београд, Поштански фах
124. Телефони: 324-471, централа
324-191 и 325-761. Рукописи, фото-
графије и цртежи се не враћају.
Огласна агенција: Македонска 35/1,
тел. 322-711. На основу мишљења
Републичког секретаријата за кул-
туру СР Србије број 413-2973-02 од
22. I 1973. године не плаћа се порез
на промет.

Цена једног примерка 20 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 220,00 динара, полуго-
дишња 440,00 динара и годишња
880,00 динара.

ПРЕТПЛАТА
ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 440,00 динара, полуго-
дишња 880,00 динара и годишња
1.760,00 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун
број 60801-601-29728 уз обавезну на-
знаку НО „Политика“ ООУР „Прода-
ја“ — претплата на лист „ПОЛИТИ-
КИН ЗАБАВНИК“.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У
СТРАНОЈ ВАЛУТИ

ГОДИШЊА:
САД \$ 65.—
СР НЕМАЧКА DM 115.—
ШВАЈЦАРСКА Sfr. 107.—
ФРАНЦУСКА Ffr. 267.—
ШВЕДСКА Skr. 271.—

Уплате из иностранства слати на
девизни рачун НО „Политика“ код
„ИНВЕСТ БАНКЕ“ — Београд, број
60811-620-63-257300-00054, уз обаве-
зну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ
„ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“.

